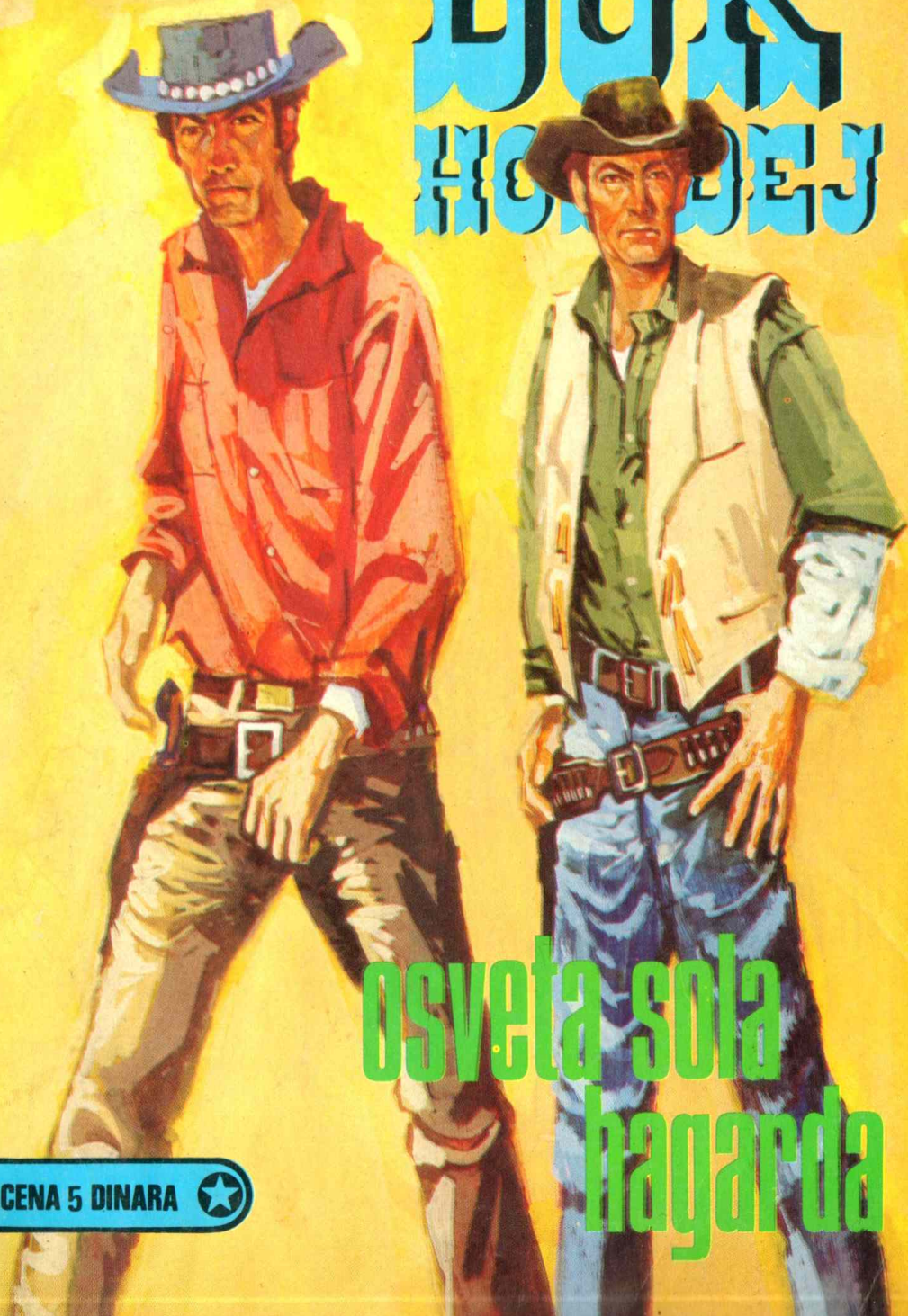

broj
33

BOOK HONOR

osveta sola
hagarda

CENA 5 DINARA

Frenk Larami

Osveta Sola Hagarda

Naslov originala:

FRENK LARAMI —

**„THE COME BACR OF THE
DEAD GUNFIGHTER”**

Copyright 1974 by Universum press

SVA PRAVA PRIDRŽANA

Prevod: M. ČURKOVIĆ

Odgovorni urednik: Svetozar TOMIĆ

Izdale i štampa NIP „FORUM”, Novi Sad, Vojvode Mišića 1.

Oslobođeno osnovnog poreza na promet mišljenjem Pokrajinskog
sekretarijata za obrazovanje, nauku i kulturu SAP Vojvodine.

broj: 413—279/73 od 10. marta 1973. godine.

1. februar 1975.

— Do đavola, odnekud ste mi poznati! Siguran sam!

Ove reči bile su upućene čoveku sivih očiju, neobrijanog lica i tankih, čvrsto stisnutih usana.

Imao je šešir tamne boje, savijenog oboda. Četvrtasta brada bila mu je isprepletena spletovima mišića, koji su mu snagom sopstvene volje sputavali svaku drugu reakciju osim mirnoće i hladnokrvnosti.

A imao je razloga možda i da plane. Čovek koji ga je celim putem zagledao i pokušavao da se seti lika, postao je dosadan ne samo njemu već i ostalima.

Diližansa je klopārala kroz ravnice obraslu kržljavima žbunovima čeperela.

— Možda smo se sreli u Salini? Ne? U... Dodžu?

Međutim, radoznalko je ostajao bez odgovora. Čovek je gledao kroz uzvitlanu zavesicu na prozorčetu prema brdima Vasač ogranka, gde se priklanjalo popodneвно sunce.

Čak je izgledalo i da se ne uzbuđuje.

Mirnoća koju je ispoljavao bila je

đavolski uporna, neverovatno odbojna.

Činilo se da ni olovo ne bi uspelo da izmeni taj okamenjeni izraz, niti da skine sivi veo sa zenica.

Čovek koji se tako nametljivo interesovao za njega, ličio je na nekog putujućeg trgovca ili rančera-skorjevića kome je dobro išlo i koji je skupocenim odelima prikrivao svoju prošlost i poreklo.

Imao je na glavi polucilinder, odelo od kariranog štofa i prsluk od istog materijala, sa debelim, zlatnim lancem od sata. Mada je bio mršav, silno se znojio, često podizao cilindar da sa visokog čela i ispod okovratnika bele košulje obriše znoj.

Lisičje lice popunjavale su uzane, svetle oči i iskrivljeni izveštajući osmeh kojim bi prikrivao sve ono što oseća. Bilo je to duguljasto lice, velikih ušiju i dugog, na vrhu zaobiljenog nesa.

Zvao se Čarli Leblanš, tvrdio da vodi poreklo iz Francuske i time stavljao do znanja da nije običan doseljenik ili seljak.

Niko mu to nije osporavao.
Niti mu zavelio.

U kočiji se nalazilo pet putnika.
Pored Leblanša i ćutljivog stranaca sivih očiju, trojica preostalih kao da su dremuckali, uspavani, truckanjem velikih točkova diližanse iz Bend Sitija.

Jedan od njih nosio je crni šešir krutog oboda i crni kaput zakopčan do grla. Odavao je nekog sveštenika, mada je umesto biblije u krlu stiskao drvenu kutiju, obloženu kožom na gornjoj strani poklopca. Činilo se da spava, ali u stvari je držao oboren pogled prema podu.

Drugi je glasno hrkao, ne primećujući oko sebe ni svoje saputnike ni teren o koji se diližansa propinjala i spotala.

Po štalskom vonju koji se od nje ga širilo čim je ušao u kočiju u Bend Sitiju, svako je zaključio da je to rančer koji se vraća sa neke prodaje stoke ili nabavke novih grla.

Čarli Leblanš gadljivog izraza odmah se udaljio na suprotni kraj kočije. Ostalima to nije smetalo.

Treći putnik bio je najćudniji, ćutljiv, koliko i sivooki bradonja džinovskog rasta.

Nalazio se u uglu, šešira namaknutog na oči. Imao je na sebi crno odelo i blistavobelu košulju. Izbočine pod kaputom dugih krajeva nedvosmisleno su govorile da su to oblici kundaka od koltova.

Miris finog sapuna i cigara nekako je održavao ravnotežu sa vonjem zaspalog stočara.

Ruke su mu bile uzane, negova-

ne, dugih prstiju i pravilno podvezanih nokata.

Sve je to uočio Čarli Leblanš, ali lice čoveka sivih očiju obuzimalo ga je neviđenom snagom. I što je više o njemu razmišljao, sve je manje uspevao da ga se priseti.

— Mon dje — uzviknuo je Leblanš, prisećajući se nekoliko reči koje je nekada davno čuo od pravog Francuza u Pueblo Boniti. — Kakav je ovo pogreb? Zar nikome nije do priče? Svi spavaju?

Niko mu ne odgovori.

On se zavalio na sedište i ponovo odmeri čoveka s bradom.

— Vas odnekud znam — ponovio je po ko zna koji put. — Setiću se već, pre nego što stignemo u Grand Džakšn.

Čovek okrenu prema njemu lice.

Pogled kojim ga je obuhvatio osušio je Leblanševe nepce.

Prvo su u zenicama zaiskrile plamičci besa, a onda ih potamnili ubodi beskrajnog prezira.

Više nego ikada dotada, Leblanš je bio siguran da ga poznaje. Taj pogled... I to lice, kao u demonu!

On spusti pogled prema pojasu, ali ne zateče ni opasač ni kolt.

Ovaj čova bio je nenaoružan!

To u ovoj zemlji nije bilo logično.

Jer, nije se sigurno radilo o stočaru ili propovedniku.

Taj je sigurno umeo da puca i da barata oružjem. A što ga nije nosio, nije značilo ništa. Možda ga je držao skrivenog?

— Zar ga niko od vas ne poznaje? — skoro je povikao Leblanš.

Stočar koji je dotle hrkao, trže

se, proguta pljuvačku i promeni svoj položaj.

— Džakšn? — upita sanjivo.

Pošto ne dobi odgovor, on ponovo sklopi oči i nastavi da spava.

— Zar vi ne nosite oružje? — obratio se Leblanš sivookom,

Ovaj neprimetno uzdahnu, na kraju strpljenja.

— A vi? — upita muklim glasom.

Leblanš se lupi po kaputu.

— Možda imam neki sakriven — reče. — Ali vi... ne verujem da nosite ispod košulje. Ko ste vi?

Čovek sleže ramenima.

— Ostavite me na miru — reče i okrete glavu.

— To pokušavam — zarežao je ovaj — ali mi ne uspeva. Negde sam vas video i neću imati mira dok se ne setim. Takav sam!

— Onda se prisećajte... ali u sebi — predloži mu čovek.

— Imam pravo da govorim — obrecnu se Leblanš.

— Onda govorite.

Zatim je, rekavši to, ponovo uto-
nuo u ćutanje.

Put je pred njima postajao širi i ravni. Po brdima i udoljicama razlivalo se sunce i zlatilo travu, drveće i ograde.

Putnik u tamnom odelu podigao je obod šešira i bacio pogled napo-
lje.

Nekako u isto vreme svi su počeli da se bude iz dremeža i osvrću oko sebe. Čak je i rančer prekinuo sa hrkanjem, otvorio jedno oko i promrmljao:

— Je l' to miriše kafa?

Leblanš se zagleda u njegovo iz-

borano, preplanulo lice s brkovima žutim od duvana.

— Zašto bi mirisala u ovoj div-
ljini? — upita pakosno.

— Osećam je...

— Ja samo osećam smrad — od-
govorio je Leblanš — a to je s va-
še strane, mister!

Ali ovaj se nije uzbuđivao.

— Ima raznih mirisa — zaklju-
čio je, otvarajući i drugo oko — ne-
ko miriše na staje a neko smrdi ma-
bitangu.

— Šta hoćete time da kažete? —
nakostreši se Leblanš.

— Ono što vi mislite.

— Kako?

— Ja volim svoj miris — reče
stočar — a vi svoj.

— Ako sam dobro razumeo... —
poče Leblanš, ali ga prekinde povik
spolja. Vozač je zatezao uzde i skre-
tao kočiju udesno.

— Šta je ovo? — prenu se Le-
blanš.

— Postaja „Jelou hors” — obave-
sti ga rančer ispravljajući se. —
Rekao sam da miriše kafa.

— Bolje bi bilo da zavezete —
obrecnu se na njega Leblanš.

— To je trebalo učiniti za vreme
puta — iskezi se rančer, pokazujući
ispod brkova red zdravih, ali po-
žutelih zuba. — Nisam baš spavao
mirno. Da sam na vašem mestu...
— okrenuo se prema čoveku sivih
očiju — i da mi je vaša snaga, ovaj
gospodin bi pešačio do Džakšna!

— Šta? — dreknu Čarli Leblanš
i pocrvene od srdžbe. — Da nemate
godine koje imate, ja bih vas već
naučio pameti.

— Ne brinite za moje godine —

odmahnu glavom ovaj — i sad mogu da uhyatim bika za rogove.

Kočija se zaustavi naglo.

Oblak prašine zakloni predeo pred očima putnika.

Kada se prašina malo slegla, pratilac diližanse je sišao i otvorio vrata.

— Odmor desetak minuta — javio je.

Postaja „Jelou Hors” bila je jedna zgrada od dasaka i lima, s velikim tremom i koralom za konje. Pustara oko nje bila je gola, nešto trave izbijale je na obronku jedne padine, na čijem se vrhu, kao pobodeno indijansko koplje, šepurilo jedno drvo, usamljeno ali prkosno pravo i zeleno.

Čovek nalik na sveštenika grčevito je stegao kutiju u šakama i obazreo se oko sebe.

Imao je bledo, uzano lice i dugu kosu pozadi, koja mu je padala preko zakopčanog okovratnika u pramenovima. Kada se uspravio, lepo se videlo da mu crni kaput doseže skoro do kolena. Na nogama je imao tamne, prugaste pantalone i čizme prekrivene prašinom.

Imao je, takođe, uzan struk i široka ramena. što se ne bi moglo reći da je oličenje popova na Zapadu.

Čarli Leblanš je prekoračio noge putnika u uglu i prvi iskočio iz užarene diližanse.

Za njim se pojavio „sveštenik” s drvenom kutijom pod pazuhom.

Oslonjen o jedan stub, brbljivi i radoznali Francuz čekao je da iziđu i ostali.

Međutim, uzalud je čekao da čovek sivih očiju ukrsti pogled s njim.

Momak je prošao pored njega kao pored panja. A u prolazu ga je očešao tako da ga zamalo nije preturio!

Cilinder je sleteo sa Leblanševe glave i pao u prašinu.

On se odjednom razbesne.

Očigledno, bio je to namerni udarac.

Dok je tražio reči kojim bi ga napao, čovek je već ulazio u prostoriju odakle je dolazio miris kafe.

— Prokletstvo! — samo je izustio Francuz i otresao cilinder o svoje nogavice. — Ta hulja...

— Kako ste? — upita ga u prolazu rančer, kome nije izmakao ovaj neupadljivi incident.

— Slušajte vi... — ustremi se na njega Leblanš.

— Zovem se Reg, Džošua Reg — zaustavi ga ovaj, prislonivši palac na rever Leblanšovog kaputa. — Šta imate protiv onog momka?

— Ja? Ništa — odbrusi Francuz. — Negde sam ga video, ali ne mogu da se setim gde...

— Prilično je strpljiv s vama.

— Mora da ima nečistu savest!

— Ili dobre živce? Pazite, takvima kad pukne, začas leti glava...

— Gledajte svoja posla — zareža Leblanš. — Ja sam poslovan čovek a ne kravar!

Rančer Džošua Reg sleže ramenima i ostavi Leblanša pokraj stuba.

Poslednji putnik polako je napustio kočiju, paleći uz put mirišljivu cigaretu. Zatim je zaobišao kola, pogledao svog šarca privezanog za prečagu pozadi i pomilovao po nozdrvama.

Tek sada ga je Leblanš mogao

dobro da zagleda. U Bend Sitiju ga je zatekao na sedištu, nezainteresovanog i dremljivog. A ovde, ispred Kolorado Rivera, čovek je odjednom nekako bljesnuo kada je stao na noge!

Čarli Leblanš, bivši bankar i sitni prevarant iz Teksarkana, država Arkanzas, odjednom se setio jednog crteža iz nešvilskog „Nešvil Posta”: uglasto lice, oštarih crta, bujna kosa pod crnim šeširom, oči prevučene senkom, ali s belim tačkicama kao odsjajem zenica pod obodom... Da, baš takvo lice bilo je pred njim! Lice o kome su se na istoku pričale bajke, a ilustratori ga prikazivali u svojim verzijama, ali s jednim istim detaljima: crnim odelom, nemilosrdnim pogledom i velikim, teškim koltovima obešenim s obe strane bedara.

Nebesa!

Čarli Leblanš je zaboravio na si-vočkog, bradatog, momka iz diližanse i mahinalno se odvojio od stuba, dajući time pozamašan prolaz petom saputniku.

Koraćao je raskopčan. Bela košulja sa riševima upasana u široki opasač načičkan mecima blistala je na popodnevnom suncu kao gromada snega.

Dugi peševi kaputa su se, pri koraćima, rastvarali i ukazivali na drške koltova ukrašene slonovačom.

Nebesa, ponovio je Čarli Leblanš još jednom. Da li je moguće da je to on?

Dok Holidej!

•
• •

Vlasnik postaje, Roun Ketlet, stavio je na dugi, drveni sto pet lončića s kafom i izašao da pomogne oko konja vozaču Dinu Čejzu.

Putnici su ostali sami u polumračnoj prostoriji, čiji su zidovi još uvek upijali žarko sunce Utaha.

Leblanš opkorači klupu i sede do ledenookog stranca za koga još nije bio siguran da li je legendarni kockar ili neko njemu sličan.

Džoša Reg je najglasnije srkao toplu tečnost i očigledno uživao u njoj.

Čovek sa sivim očima bio je nagnut nad lončetom, ali ga nije ni dotakao. Bio je zamišljen, tajanstven, nedokučiv.

Putnik u dugom crnom kaputu i s kutijom u rukama, stajao je kraj malog prozora odakle je mogao da vidi ravnice, okolna brda i drum.

Jedini on nije sedeo.

Lice mu je bilo ispisano nervozom i napregnutošću. „Kao da je nešto očekivao i kao da bi zbog toga mogao lako da utekne na drugi izlaz ili da počne s pucnjavom.

Taj nemir koji je izneo iz diližanse čim su stali, preneo se i na druge.

Leblanš je mrmljajući odgurnuo svoju porciju od sebe.

Učinio je to žestoko, pa je lonče palo na zemljani pod i rasulo kafu.

Svi su za trenutak pogledali prema njemu.

— Nikad nisam putovao sa čudnijim društvom — glasno im je do-
bacio. — Šta ovo znači? Da ne očekujemo Indijance?

— Možda — javi se Džoša Reg

— ako imate skalp pod tim čudom od šešira.

— Nisam vas ništa pitao — obrecnu se Francuz.

— Šta te muči, sinko? — uzvratil rančer. — Sve vreme nam stajješ na žulj. Hoćeš nešto da ti kažem?

— Hajde, reci...

— Idi do đavola!

I rekavši to, Reg ustade i iziđe napolje.

Leblanš je buljio za njim, ne nalazeći način kojim bi prikrio svoju zbunjenost i ošamućenost.

Prokletstvo, jedan matori kravar da ga tako učutka!

Čovek sivih očiju takođe je ustao od stola i krenuo prema izlazu.

Leblanš ga nije ispuštao iz vida.

Prosto je bio opčinjen mišlju da se mora setiti tog lika. Po svaku cenu. Jer, lebdeo je nad njim, znao ga je odnekud, ali je nedostajalo mesto, vreme trenutak...

Kad bi se toga setio, onda bi se setio i imena.

Rančer je rashlađivao glavu pod mlazem vode iz pumpe kraj pojila za konje. Što se tiče sivookog, on je zurio prema istoku, preko reke nad kojom su počeli da se stiskaju srebrnasti oblaci.

„Sveštenik“, kraj prozora, netremice je posmatrao put.

Stranac u crnom odelu palio je drugu cigaretu, sa šakom na ivici lončeta od kafe.

Vozač Din Čejz pozdravio je Kettleta i zauzeo svoje mesto na sedištu.

Džoša Reg je stavio šešir na mokrku glavu i zadovoljno pogladio brkove. Voda mu se cedila niz kosu,

brkove i trepavice. Ličio je na pokislog skitnicu.

Čarli Leblanš je zurio u leđa čoveka sivih očiju. Osećao je da se nalazi na samom cilju...

Prokletstvo, opsovao je i zgrčio se, kao da ga neka nevidljiva šaka pogađa u stomak. To lice... Poternica u Rok Springsu, novine koje su pisale o osudi na pet godina robi je...

On ispruži ruku napred i povika:

— Medoks!

Leđa čoveka sivih očiju kao da se zategoše, a onda poviše i opustiše.

— Torni Medoks! — zaurao je Leblanš s trijumfom. — Sada sam se setio! To je on!

Ali, ovaj se ne okrete.

Otišao je još nekoliko koraka dalje, zagledan u oblake.

Čarli Leblanš odgurnu rančera od sebe, prema ulazu u postaju.

Iznenadeni čovek posrte o prag i skoro se stropošta na pod.

Leblanš zatvori iza sebe vrata. Prostorija utonu u još tamniji polumrak.

Čovek kraj prozora okrenu svoje lice, u senci, a onda ga vrati natrag, na stražarsko mesto. Što se tiče plavookog stranca za koga je tvrdio da je Dok Holidej, taj se nije obazirao na ovaj upad.

Samo mu je ruka neprimetno skliznula prema boku.

— Šta ti je, čoveče? — dreknu Džoša Reg, ozbiljno naljučen. — Zar te još muči sunčanica?

— Onaj čovek napolju — u jednom dahu istisnu Francuz — znate li ko je to?

— Koji čovek? — upita rančer.

— Onaj s bradom, koga se nisam mogao setiti... Sad znam ko je?

— Ko? — prvi put se oglasi „sveštenik“ kraj prozora. Bio je to rezak, oštar glas, ispunjen netrpeljivošću i naviknut da zapoveda.

Francuz pogleda svu trojicu redom a onda izgovori važno:

— Torni Medoks!

Džoša Reg je mirno primio tu vest.

— Pa šta? — sleže ramenima. — Ko ti je taj?

— Ko je Torni Medoks? — nasmeja se Francuz nervozno. — To je... robijaš! Pušten je nedavno iz državnog zatvora u Omahi, gde je odležao pet godina! Eto ko je Medoks.

— Pa?

Leblanš se unese Regu u lice.

— Taj neće ići s nama u istim kolima — uzviknuo je. — Nemam nameru da udišem isti vazduh s njim...

Rančer se počea po bradi, dvoumeći se. Ni njemu se nije svidalo prisustvo zatvorenika.

— Osumnjičen je za ubistvo, ali zbog nedovoljno čvrstih dokaza i mladosti, dali su mu samo pet godina! Shvatate? Imao je nepunih osamnaest godina kada su se za njim zatvorila vrata ćelije... Sad mu je dvadeset tri! Kao da mu je trideset, a?

— Izgleda — progundā Reg.

— I šta sada? Taj robijaš putuje s nama, pravi se lud i sve vreme ćuti. Možda smišlja neku podlost? Znae kako je s takvima, naviknu na krv i više se toga ne odriču...

— Kravljeg mu roga — zabrunda Reg — zar nije oduvao svoje? Možda se popravio?

— Ne interesuje me — odmahnu Leblanš rukom — ne želim u kolima tog robijaša i ubicu! Tražim da se složite sa mnom i da ga ostavimo ovde,

Kako su svi ćutali, Leblanš se približi kraju klupe gde je sedeo stranac ledenih očiju i teških koltova.

— Šta vi mislite, mister... mister...?

Čovek podiže glavu i zadrža svoj pogled na Francuzu, kao da mu ledenim zakivcima probija vene.

— Moje mišljenje, čoveče? Zašto će vam moje mišljenje?

Izgovorio je to hladnim, pospanim glasom i ponovo navukao obod na čelo.

— Putujemo zajedno — promrsi Leblanš — i treba da pazimo s kim putujemo.

— Pazite li? — upita ovaj.

— Kako to mislite?

— Znate li ko sam? Ja ili neko drugi odavde?

— Ja govorim o Medoksu. On je robijaš i ubica.

— Nenaoružan je!

— To ne znači ništa.

— Što se mene tiče — lagano zaključī čoveka — možete putovati na krovu. Tamo je vazduh čist.

Leblanš ustuknu.

Hteo je da dobaci nešto oštro, ali vide da Džoša Reg bulji prema izlazu.

Tada je postao svestan svetlosti spolja i nečijeg prisustva. Okrenuo se i ugledao Medoksa.

Čarli Leblanš za trenutak pretrnu, iskrivljenih usta.

— Ti si Medoks! — uzviknuo je.

— Jesam — klimnu ovaj glavom.

— Šta hoćeš?

— Ti si robijaš i ubica galamio je Leblanš — i nećemo da putuješ s nama.

Neko vreme u prostoriji je zavladao tajac.

— Govori u svoje ime — posavetova ga Medoks. — A zatim... obećao sam nekome da se uzdržim od tuče ili pucnjave. Međutim, tebi ću zavrnuti vrat ako ne umukneš!

— Čuli ste ga! — zakreštao je Leblanš i još više se povukao natrag. — Počeo je da preti! Šta sam vam rekao? Takvi se nikad ne ponašaju, postaju samo gori!

Medoks uzdahnu i izađe napolje.

Napolju je Din Čejz pozivao u dilžansu.

„Sveštenik“ baci poslednji pogled na put, a zatim čvršće steže kutiju uza se, i odvoji se od prozora. Na njega skoro da nije ostavio nikakav utisak Torni Medoks. Kao da je bio zaokupljen drugim, ličnim problemima.

— Vi niste ništa rekli? — prepreči mu put Leblanš.

— Makni se — dobaci mu ovaj mušlo.

— Makni se — dobaci mu ovaj Francuz odskoči u stranu.

Bio je sâm.

Iznenada se spustio na klupu, manje zaokupljen mišlju na Medoksa a više na „sveštenika“ i u crno odevenog putnika. Jer, njega je bivši robijaš zanimao dok se nije mogao setiti odakle mu je poznat. Sada je

bilo drukčije. Mnogo opasniji od čutljivog i nenaoružanog Medoksa bili su „sveštenik“ sa hipnotičkim pogledom zvečarke i stranac sa teškim „linkolnima“ o pojasu.

Čarli Leblanš je iznenada osetio želju da umesto Medoksa on ostane u postaji, nadomak Kolorado Rivera!

Rančer Džošua Reg je prvi zauzeo svoje mesto, spreman da ponovo zahrće.

Sunce je zalazilo i senke se progutale poslednje zlatne prostore.

— Hejaaaa! — povikao je Din Čejz i zavitlao bičem preko konjskih griva.

Kočija za Grand Džakšn nastavila je put.

Ali tamo će stići mnogo kasnije nego što je predviđeno...

*
*
*

Stiv Kokrejn je šest godina proveo kao pratilac dilžansi na Srednjem Zapadu. Promenio je nekoliko zanimanja dok se nije ustalio na ovom mestu. Bio je dobro plaćen i sviđao mu se posao na čistom vazduhu, gde se iščekuju uzbuđenja, a ipak se na kraju bez njih završi putovanje.

Sa Čejzom radi skoro osam meseci i odlično se slažu.

Kokrejn je visok četrdesetogodišnjak iz Nebraske, koščat i žilav, odličan strelac i vrlo iskusan pratilac. Lice su mu izbrazdali vetrovi i spržilo sunce pa mu koža izgleda popucala na desetinu mesta. Široki somotski kaput vezivao je na struku

istim takvim kaišem a od oružja je imao jednu od prvih modela „vinčesterke 73”.

Din Čejz je, nasuprot Kokrejnu, bio debeljuškast, mešavina Meksikanca i Teksašanina, rođen na jugu, pod krovinjarama El Pasa.

Taj se plašio revolvera kao zmiје, nikada ga nije opasao, jer je smatrao da ga niko neće dirati ako on nikoga ne dira. Istina, mogao je bičem da preseče cigaretu u ustima nekog na tri jarde od sebe, ali je ipak taj komad umotane kože upotrebljavao samo na konje, ne na ljude.

Imao je široko mesnato lice prekriveno bubuljicama i belim tačkicama tako da su mu obrazi ličili na nedopečenu koru pite. Iznad usta je gajio brkove u obliku kocke, a glavu mu je prekrivao slamnati šešir, neka vrsta malog sombrera koji se mogao videti samo još duž Rio Granda, između Tijane i Braunsvila.

— Zašto ćutiš? — upitao je Čejz Kokrejna, inače govorljivog saputnika. — Nisam te video u postaji?

Pratilac kočije pokaza palcem dole.

— Šta je s njima? — žmirnu Čejz.

— Čudan prtljag — reče Kokrejn. — Nadam se da neće eksplodirati pre Džakšna.

— Tajanstven si, amigo — nasmeja se Čejz. — Vozili smo mi i pokvarljiviju robu, na smo opet stizali da popijemo po viski kod „General”?

— Možda — sleže ramenima Kokrejn, stežući vrat puške. — Ali pa-

zi šta ti kaže stari, dobri Stiv: trojica među njima su iz pakla došli...

Din Čejz dokopa šakom šešir, koji zamalo da mu sleti na vetru.

— Iz pakla? Kako znaš?

— Stajao sam slučajno pored prozora — naže se Kokrejn prema svom drugaru. — Dok dvojica brbljaju, trojica čute ili samo izgovore poneku reč. I to oštru.

— To ništa ne znači — smeja se Čejz — ljudi nisu uvek raspoloženi za priču. Svi imamo svoje male i velike probleme!

— Nisi ih zagledao — nadvikivao je Kokrejn topot kopita ispred sebe. — Jedan je bez oružja, ali kao da ga je odložio pre nekoliko minuta, tako deluje. Drugi je prigrlio jednu drvenu kutiju i izgleda da bi ubio svakog ko bi je dotakao. A treći je... poseban čova, ako mene pitaš.

— Zašto?

— Ne znam, kao da ga obavlja snežna, izmaglica. Ima oči od leda i par takvih revolvera da je sigurno da ih ne nosi kao ukras...

— Amigo — smeja se i dalje Čejz — ti si zloslutna ptica! Dan je bio lep, šta bi moglo da ga pokvari?

— Ono — odgovori Kokrejn i pokaza rukom napred.

Čejz mahinalno zateže uzde i dilžansa uspori. Preko drumu bilo je poprečeno račvasto stablo.

— Šta je sad to, grom i pakao? — procedio je Čejz i povukao kočnicu.

Ljudi u kolima su poleteli napred.

Džoša Reg je uleteo u Leblan-

ševu naručuje i odmah potom bio grubo odgurnut natrag.

Što se tiče „sveštenika“, on je ispuštio svoju kutiju na pod, pred Medoksove čizme. Naglo je prebledio, dograbio je obema šakama i stavio na prsa, odupirući se nogama o pregradu ispod sedišta.

— Prokletstvo — opsovao je Francuz, otresajući rukom mesta na kaputu na koja se trenutak ranije naslonio rančer.

Torni Medoks je uspeo da šakama dohvati ivicu sedišta i održi se na svom mestu. U uglu, u tamno odeveni putnik, dočekao se desnom rukom o ivicu prozorčeta i ostao tako.

— Šta radite vas dvojica gore? — proderao se Leblanš, kriveći vrat.

— Da nije spao točak? — promrmrlja Reg.

— Nije — oglasio se hladan glas iz ugla. — Drvo je na putu.

— Drvo? — začudi se rančer. — Ali...

„Sveštenik“, koji je dotle čutao, odjednom je zavukao ruku pod kaput.

Din Čejz i Stiv Kokrejn su videli kako se na brežuljku pojavljuju jahači.

Zatim i s druge strane, iz šumaraka koji je opasivala spraušena trava i žbunovi čeperela.

Konji su frktali, leđa su im se u sutonu pušila od znoja.

Kokrejn izbroja šestoricu.

Onda je ugledao još tri konjanika iza kočije.

Nisu bili maskirani.

— Ništa ne razumem — promr-

mlja Čejz, ovog puta bez osmeha. — Mi ne prevozimo zlato...

— Saznaćemo — uzvratilo je Kokrejn, s puškom položenom preko krila.

Bili su prosto opkoljeni.

Jahači su imali na sedlima čebad, laso, čuturice sa vodom, napunjene bisage i, povrh svega toga, debeo sloj prašine na sebi.

Očigledno da su prevažili dug put i da su na to bili spremni.

Radoznalo Francuzovo lice pojavilo se na prozorčetu prema zapadnoj strani. Imao je usta otvorena za pitanje ili psovku, ali kada je ugledao jahače naglo je izgubio volju za to i uvukao natrag glavu.

Instinktivno se pipnuo za kaput.

— Imam samo pedeset dolara — promrmrljao je — valjda me neće zbog toga pljačkati?

— O čemu to govoriš, sinko? — namršti se rančer.

— Napadnuti smo — odreza Leblanš, bacivši pogled prema koltovima u tamno odevenog stranca. — Zašto niko ništa ne pokuša? Ja ne nosim revolvere.

Torni Medoks je ravnodušno primio činjenicu da su diližansu zastavili nepoznati jahači.

Najuznemireniji bio je „sveštenik“. Lice mu je bilo zategnuto, usta stisnuta, zglobovi na šakama beli od stiskanja. Izgledalo je da pokušava da nađe neki ugao gde bi ostao što neprimetniji. Međutim, unutra je bilo pretesno za jedan takav pokušaj.

— Ko nas to zaustavlja? — bu-
nio se Džošua Reg, ali nije imao nameru da protura glavu napolje.

Uvijeni u suton, jahači oko diližanse delovali su stravično i preteći pred očima Stiva Kokrejna. Imali su puške okrenuta kočiji a, što je najgore, nijedan od njih nije imao na košulji značku čuvara zakona.

To nije bila potera.

Ali... ni uobičajeni napad! Nije ispaljen nijedan metak. Nikakvog znaka nasilja. Šta su hteli nepoznati konjanici?

Stiv Kokrejn je za svaki slučaj držao cev svoje puške tako da je mogao da opali sa kolena.

— Šta čekaju, prokletnici? — došapnu mu Čejz. — Ionako kasnimo...

— Kasnićemo još više — uzvratila Kokrejn. — Zato nemoj da si nervozan, amigo. Evo, prilazi nam jedan.

Zaista, jedan od jahača ispred kočije izdvojio se i krenuo prema njima.

Za razliku od ostalih, on je bio bez puške. Uzani, obešeni brkovi dopirali su do same ivice brade i činile mu lice oporim i odbojnim. Preko pamučne košulje nosio je prsluk od kože, a oko vrata tamnoplavu maramu sa žutim tačkama. Delovao je dosta elegantno, pa se i u sedlu tako držao.

Na desnom boku nalazio mu se kolt kalibra 45.

— Neka niko ništa ne pokušava — doviknuo je jahač oštrim glasom. — Imam osam pušaka uperenih u vas. Dve su „sačmarice“!

Čejz i Kokrejn izmenjaše poglede.

— Šta hoćete? — upita pratilac kočije.

Jahač nastavi da se približava. Sad su mu jasno videli i žučkaste oči, ožiljak na obrvi, pramenje kose sa strane.

— Tražimo nekoga — odgovorio je čovek. — Imali smo trag sve do Bend Sitija. Tu se prekinuo...

— Zašto mislite da je ovde?

— Pretpostavljamo — rekao je jahač i podigao ruku. Na taj znak, ostali su poterali životinje pod sobom napred i tako suzili krug oko diližanse.

— Šta je uradio? — interesovao se Kokrejn, sada malo slobodnije. Čim je shvatio da mu život nije u opasnosti, počeo je da diše lakše.

— Bio je čuvar reda kod Sali Ford, u Efrajmu — odgovorio je jahač, pazeći da ima na oku vratanac od kola. — Bio je toliko dobar da se opasno približio Sali. Toliko opasno da je želela da se uda za njega. A onda...

Stiv Kokrejn je u mislima prebirao imena. Sali Ford je bila vlasnica saluna-kockarnice u Efrajmu, na reci Sevijer. Bila je to sredovečna ali lepa žena, koja je lako izlazila na kraj s godinama i s udvaračima.

— ...a onda je tip ukrao Salin kovčez sa dragocenostima i uma-kao! To je negde oko pedeset hiljada dolara! Sali ima novaca, ali više od toga želi njega natrag.

— Zar ste čak iz Efrajma došli ovamo? — iščudivao se Čejz.

— Za to smo plaćeni.

— To nije šerifova potera? — konstatovao Kokrejn.

— Nije — isceri se ovaj. — Ovo je potera Sali Ford. A ja sam Kim Derbi, novi redar u njenom salunu. Da li to menja stvar?

Kokrejnu je, najzad, bilo svejedno. Bio je na njihovom nišanu i nije ga se ticao privatan obračun.

— Veoma dug put — primetio je malo zatim.

— Ali će se možda isplatiti — klimnu glavom Derbi. — Koga sve imate u kočiji?

— Ima ih pet, — javi se Čejz — ali ih ne pitamo za imena.

— Opisacu vam ga — smeškao se Derbi. — Bledunjav, kicoški obučen u prugasto odelo, obavezan cvet na reveru. Dakle?

Kokrejn odmahnu glavom.

— Nema takvog ovde.

Derbijevo lice se zateže.

— Moram da proverim — reče polako. — Neka svi iziđu, ali bez trikova. Na prvi sumnjiv pokret napuniću ih olovom. Čujete li vi tamo, unutra?

— Kako se zove taj... lopov? — zapita Kokrejn.

— Erl Balahed. Da li vam to nešto znači?

— Ne — slegnuo je ramenima Kokrejn.

Međutim, u kočiji je Čarli Leblanš počeo da se vrpolti.

— Koga to oni traže, do đavola! — procedio je tihim glasom. — Ima li ovde nekog s tim imenom?

I pogled mu skliznu na drvenu kutiju u „sveštenikovim” rukama.

— Ja sam Leblanš — prebrojavao je zatim — ovo je Medoks, ovo Džoša Reg. Ostaju samo dvojica.

— Oni, ha? — pokaza rukom

rančer na plavookog stranca i „sveštenika”.

Erl Balahed nije izdržao.

— Sve je to nameštaljka — progovorio je u jednom dahu i unezvereno preneo pogled na svoje saputnike. — Sve je to laž!

Leblanš se zagleda u „sveštenika”.

— Vas traže? — ponovi tiho.

— Rekao sam da je nameštaljka — procedio je. — Nemam nameru da im padnem u ruke...

— Ako je laž — javi se mirno u tamno odeveni čovek iz ugla — najbolje da im to objasnite!

— Neće me saslušati!

— Verovatno — složi se ovaj — ali imaju nameru da vas dograbe. Ako ne iziđete, počete da pucaju i po nama.

Leblanš preblede.

— To je... to je ludost! Da svi stradamo zbog njega? Ja ću im kazati da ste ovde! — vikao je.

— Nikuda vi nećete — zapreti Balahed i izvuče ruku ispod kaputa. Mali revolver bljesnuo je u polutami kao odsjaj zlatnika. — Kim Derbi je preuzeo moje mesto, ali se plaši da se ja ne vratim i ugrozim ga kod Sali. To je istina.

— A ta kutija? — prekide ga čovek u crnom.

Balahed prenese pogled na njega.

— To se vas ne tiče — uzvрати.

— Mislite da ćemo do zore čekati u kočiji? — zavapi rančer. — Oni će početi da pucaju!

— Da hoće, već bi počeli — pisnuo je Balahed obuzet nekim grozničavim grčem pred opasnošću. Ličio je na zver sateranu u klopku, bez šanse na spas.

— Šta nameravate s tim revolverom? — nasrnu na njega Leblanš. — Njih je pet puta više napolju, ako smem da primetim...

— Ne želim da im padnem u ruke — odgovorio je Erl Balahed, fiksirajući prozorčice. — Ubiću prvog ko se pojavi ili poželi da me spreči!

— Ali, čoveče, šta mi imamo s tim — zarežao je Džoša Reg.

— Briga me — planu „sveštenik”. — Ne znate vi Sali Ford! Gora je od Indijanaca kad se razbesni!

Spolja se čulo komešanje.

— Balahede! — čuo se Derbijev glas. — Ako si tu, iziđi polako napolje! Nemaš više šanse da bežiš...

Stiv Kokrejn se naže sa svog sedišta prema unutrašnjosti kočije.

— Ako ste tu, mister Balahede — rekao je. — iziđite. Vas traže, a nas drže na nišanu. Neće popustiti!

— Gledaj svoja posla! — odreza ovaj iznutra.

— Čuo sam te! — oglasi se ponovo Derbi. — Dolazim po tebe!

— Čekam te! — povika ovaj i okrenu cev svog pištolja na tu stranu.

Ostali jahači podigoše puške.

Već su se jasno videli u predvečerju, kako izranjaju iz žbunskog granja, svetlucajući cevima.

Stiv Kokrejn se kolebao.

Bilo ih je previše, zaista, ali on je s druge strane bio odgovoran za bezbednost putnika. Ako je i postojala neka pritužba protiv nekog od njih, tu je bio šerif, postojao je zakon koji će odlučiti o tome.

A konjanici oko njega bili su obični najamnici jedne žene, koji su

došli da hvatanjem begunca izleče njenu povređenu sujetu.

— Stanite! — povikao je gromkim glasom i opalio u vazduh.

Kim Derbi iznenađen zateže uzde.

Cev „vinčesterke 73” bila je sada uperena u njega, jer je bio najbliži.

— Neka zakon reši to pitanje — rekao je. — Ja odgovaram za ovu kočiju! Vi nemate ovlašćenja da...

Više nije stigao da kaže ništa.

Bila je to prava ludost usprotiviti se gomili koja je prešla toliki put kako bi se dokopala svog plena. Stiv Kokrejn je to znao, pa ipak, nije se pomirio s takvom činjenicom.

Zrno ga je pogodilo s leđa, u rame, i odbacilo na Čejza.

Debeljuškasti vozač je prihvatio svog ranjenog druga desnom rukom, a levom mu istrgao pušku i bacio na zemlju.

— Niko nas neće sprečiti — zaurlao je Derbi, vadeći svoj teški kolt. — Balahede? Ako se ne pojaviš za deset sekundi, raznećemo i kočiju i tebe zajedno!

U diližansi, svi su pogledi bili uprti u „sveštenika”.

Čak je i njemu samom bilo jasno da je bez šansi.

Ali, mržnja koja mu je tinjala u očima nadvladala je razum.

On je znao da mu preostaju dva izlaza: predaja... ili smrt Kima Derbija!

Ako bi on pao, onda bi njegovi pratioci morali dobro da promisle pre nego što odluče da nastave s napadom. Derbi je bio njihova gla-

va i mozak. Bez njega, lako su mogli da se zbune i pokolebaju.

— Izlaziš li? — derao se Derbi spolja.

Ali, ovome kao da to nije padalo na pamet.

— Nećeš se usuditi — odgovorio mu je — jer nisam ovde sam! Odgovaraćeš za ubistvo četvorice nevinih!

— Pseto smrdljivo — zaškripao je Derbi zubima — neće biti svedoka da mi to prikaže na dušu; Tvojih deset sekundi je isteklo!

Istog trenutka čovek u crnom ode lu ispruži naglo ruku i šćepa Balahedovu šaku s pištoljem. Nekoliko trenutaka njihove obe ruke zadržale su se u vazduhu, nadomak prozorčeta, a onda „sveštenik“ na svoj užas primeti kako čizma njegovog saputnika snažnim udarcem otvara vratanca i odnosi njegovo telo napolje...

Sve se odigralo u jednom dahu, da ni Čarli Leblanš nije uspeo da uzvikne.

Erl Balahed se strmoglavio na zemlju, ispuštajući revolver iz šake. Kutiju je, međutim, uspeo da zadrži uza se.

Četiri pari pušaka odjednom se našlo upereno u njega.

Kim Derbi se cinički nasmeja i pritera konja bliže palom čuvaru reda u salunu — kockarnici Sali Ford.

— Pokušao si da se preobučeš — dobacio mu je sa sedla, kao da se obraća prebijenom psu. — Ali uzalud!

Onda se okrenu prema kočiji.

— Izidite svi! — naredi.

Leblanš prvi izvuče svoje telo kroz vratanca, a za njim Džoša Reg. Medoks i čovek u crnom odelu iziđoše poslednji.

Derbijev pogled pade na teške koltove plavookog putnika.

— Je li neko s njim u društvu? — pitao je, pokazavši glavom na Balaheda.

— Niko! — brzo odgovori Leblanš. — Prvi put ga vidimo u životu.

— To sam i mislio — osmehnu se ovaj. — S ovakvim nakitom ne isplati mu se da sklapa poznanstva. Diži se, Erle! Putuješ natrag. Sali jedva čeka da te vidi!

— Sali i njen korbač? — prezrivo mu odgovori Balahed. — Ti ćeš biti taj koji će me šibati?

— Možda — zadovoljno se složi ovaj.

— A možda neću ni stići do Efrajma?

— Zašto ne bi?

— Mogla bi se Sali predomisлити — bacio je Balahed opasnu strelicu prema Derbijevom srcu. — Možda će se setiti starih dana i sve mi oprostiti? Možda ćeš ti biti taj koji ćeš dobiti bič preko leđa? Možda, a?

— Zaveži! — razbesne se Derbi i prinese ruku opasaču. Onda mu se lice izmeni u novi osmeh. — Pokušavaš da me nateráš da razmišljam? To ti neće uspeti.

Erl Balahed se lagano uspravi. Ruka sa drvenom kutijom bila mu je još uvek savijena, s prstima grčevito stisnutim na gornjoj i donjoj površini.

— To ćeš dati meni — naredi mu Kim Derbi.

— Zašto? — nasmeja se Balahed ružnim, pakosnim osmehom. — Prazna jel

— Ma nemoj? Hoćeš reći da si prodao dragocenosti, a kutiju zadržao?

— Baš tako. Ne veruješ?

— Naravno da ti verujem — primeti Derbi. — Zato sam te i jurio stotinama milja dovde da bi mi ispričao tu bajku! Dosta s vicevima, Balahede! Da mi nije Sali izričito naredila, po meni ti bi odavno bio mrtav...

— Dokazaću ti da je prazna — povika „sveštenik“ i pritisnu mali mehanizam. Poklopac odskoči i Balahed zavuče ruku u nju...

Niko nije primetio kako njegovi prsti obuhvataju dršku kolta na vrhu svetlucavog kamenja.

Niko osim u tamno odevenog čoveka u blistavobeloj košulji.

Ni Kim Derbi na to nije računao.

— Do vraga i ti i Sali! — zaur-lao je Balahed i podigao cev u pravcu obezbeđenog Derbija.

I njegovi ljudi kao da su bili hipnotisani tim potezom.

Planuo je hitac!

Erl Balahed je uzviknuo i posrnuo.

Kolt mu je ispao iz šake kao udarcem odbačen. Šaka mu je trnula, prsti brideli...

Ošamućen, jurio je u svoju ruku.

Čarli Leblanš je opčinjen zurio u čoveka sa svoje desne strane.

Nebesal

Primetio je samo pokret ruku,

zatim plamičak s boka, i ništa više.

Oružje je mađioničarskom veštinom bilo vraćeno natrag i samo oblačak barutnog dima odavao je strelca. Ako dotle nije bio siguran, Čarli Leblanš se mogao zakleti da je čovek pored njega onaj čiji je lik naslućivao sa novinskih crteža.

Ako je legenda mogla da se dokaže i uklopi sa stvarnošću, onda je to bilo ovde. Ovaj veličanstveni trzaj kolta i precizan hitac u Balahedovo oružje bio je u stanju da izvede samo jedan strelac na zapadu...

— Dok Holidej... — promrmlja Francuz tiho, ali ne dovoljno da ga ostali ne čuju.

Balahed sa neopisivom mržnjom pogleda u čuvenog kockara.

— Da si satana — rekao je tiho — ovo ćeš mi platiti!

Kim Derbi nije pokazao ni znaka zahvalnosti za revolverski hitac kojim mu je spašen život. On je verovao da se Holidej i Balahed poznaju i da imaju neizmirenih računa.

A Džordžijanac samo nije želeo da neko umre bez razloga ili mučki.

— Vežite ga! — naredi Derbi svojim momcima, pokazujući prema „svešteniku“. — Ostali mogu da nastave put!

Torni Medoks je ravnodušno stajao po strani. Jedino su mu oči bljesnule pri pomeni Holidejevog imena, a zatim je ponovo utonuo u čutanje.

Sumrak je već bio osvetlio zara-van i ljudi su se još mogli da razaznaju po pokretima i glasovima. Džošua Reg je trljao bradu i bu-

ljio prema kockaru, još ne verujući u Leblanševu tvrdnju.

Kim Derbi je ljubomorno okrznuo pogledom Holideja. Ovaj to nije zapazio; bio je suton i senka od oboda pala je preko jahačevog ožiljka na obrvi, sve do ustiju.

— Kim — priđe mu jedan iz potere — za Balaheda nam je potreban konj!

— U pravu si — klimnu glavom Derbi. Onda se izdiže u sedlu, uhvativši pogledom šarca privezanog pozadi za kočiju.

— Onaj će odgovarati — pokaza u tom pravcu.

Bio je to indijanski zdrebac Doka Holideja.

— To je moj konj — javi se kockar.

Puške se okrenuše ponovo na tu stranu.

— Pozajmićemo ga samo — dobaci Kim Derbi s ironijom u glasu. — Možete doći po njega u Efrajm, mister. Ili ćete potegnuti na puške mojih ljudi?

Kockar uzvрати mirno.

— To nemam nameru, burazeru — hladno ga dočeka Džordžijanac — ako neko treba da sleti iz sedla, onda ćeš to biti ti.

Zavladao je tajac.

Kim Derbi se osećao nelagodno suočen s otvorenom pretnjom paklenog strelca.

— Voleo bih to da vidim — nasmeja se, ali ne od srca.

— I ja.

Torni Medoks podiže glavu.

Čak se i Erlu Balahedu ovo učinilo sumanutim.

— Da ga skinemo odmah? —

predloži jedan od jahača Kimu Derbiju. — Ovaj dendi ima oštar jezik. Zar dozvoljavaš to, Kime?

Vođa potere Sali Ford brinuo je za svoju kožu. Ako Holidej izvuče oružje kao malopre, onda će i ostvariti svoju pretnju: pucaće pravo u njega, a ostali će istovremeno opaliti iz pušaka. Šta time dobija? Ako ga ustreli, svejedno šta će se desiti s Holidejem, on biće mrtav, mrtviji neko ikada...

Ne, to je nemoguće!

Osam pušaka, prebrojao je ponovo, bilo je spremno da izbaci smrtonosni tovar na kockara.

Blefira li Džordžijanac?

Zar misli da je ovo poker u kome su mu partneri naivčine i budale?

Kao da je čitao odluku na Derbijevom licu, čovek iz Džordžije u jednom skoku prilete prema njemu. Oba „linkolna“ odskočiše u njegovim rukama i narandžasti plamčići sasekoše suton u paramparčad.

Dva jahača visoko izbaciše ruke uvis, jeknuvši.

Konji se propeše, puške zagrmеше, ali kockar više nije bio na mestu gde se nalazio malopre.

— Prekinil — zaurloao je Derbi, osetivši cev na svojim rebrima. — Ima me!

Jahači su umirili životinje pod sobom.

— Ima me — ponovi Derbi jarnosnim glasom — ali ipak mu uzmite konja! Ako opali, poubijajte putnike, sve do jednog! A ja sam čuo da je Dok Holidej džentlmen i da neće ubiti bespomoćnog čoveka!

I nasmejao se, kao da je čuo dobar vic.

Pritisak cevi popusti.

Dva jahača se sasvim približiše Leblanšu, Regu i Medoksu. Cevi njihovog oružja prisloni se uz sam potiljak nemoćnih ljudi.

Kim Derbi obode svog konja i od voji se. Holidej ostade sam, opuštenih ramena, lica tamnog u sumraku. Samo je njegova košulja belasala poput snežnog odsjaja.

Još uvek smejući se. Derbi izdade naređenje da se ranjeni ljudi postavljaju na sedla. Balaheda su posadili na kockarevog šarca i stavili u sredinu, između sebe. Sve se dešavalo u nekoj sivoj izmaglici, u jurnjavi koju su ispunjavali prašina i topot konja, pomešani s povcima i zveketom oružja.

Kim Derbi kao da je preuzimao glavnu ulogu.

Možda je mogao da naredi paljbu prema usamljenom kockaru, ali se zadovoljio time da ga vidi, činilo se, snuđenog i bezopasnog.

Kao da je time što ga ostavlja neranjivim pa i sa kolfovima uza se, izazivao i nadjačavao. Uostalom, on ih je mogao samo jednom iznenaditi: onda, kada im se činilo nemogućim da će bilo šta pokušati pred cevima njegovih ljudi.

Sad su bili spremniji, ali, na žalost, Holidej nije više imao nameru da pokušava.

Kim Derbi se vratio malo natrag, skidajući laso sa sedla.

— Trebaće ti ovo — doviknuo je — ako želiš da uhvatiš konja i da nas stigneš!

U mraku je zazviždao konopac i

obavio se oko kockarevih ramena. Snažan trzaj, i ovaj se našao u prašini.

Momci su se smejali grohotom.

Džordžijanac se hitro podigao na noge i oslobodio se lasa. Ali, potera je već izmicala u mrak.

Prema nebu, videlo se nekoliko glava i šešira, a onda je i to progutala tama.

Din Čejz je pozvao nekog da mu pomogne i spusti Kokreina do kola. Pratilac dilažanse nije bio u stanju da se održi na kočijaševom sedištu, iako rana nije bila teška.

— Prokletstvo — tek sad se Leblanš osmelio da progovori. — Onaj pas... Onaj prokleti pas...

— O kome ti to, sinko? — prekiđe ga rančer.

— O Balahedu! Zar je morao da uđe baš u ovu kočiju? Malo je falilo pa da nas sve pokose!

— Malo — složi se i Reg. — Ali, sad bi najbolje bilo da se izgubimo s ovog prokletog mesta!

Čarli Leblanš htede da kaže nešto i na račun Medoksa, ali nije našao dobar razlog za to. Bivši robijaš se sve vreme ponašao kao da ga se ništa ne tiče ono što se oko njega dešava.

U tom Holidej prođe kraj njega.

Derbijev laso nosio je u ruci.

Din Čejz se pope na sedište i zamahnu bičem. Kao da je mesto bilo ukleto, trebalo je da odmaknu što dalje od njega.

Reka Kolorado bljeskala se pri odsjaju prvih zvezda.

U kočiji iz Bend Sitija niko više nije progovorio ni reči.

Salun „General” u Grand Džakšnu nalazio se odmah do pošte, ispred koje bi se zaustavljala kočija „Vels Fargo” kompanije.

Bilo je osam časova uveče.

Dve svetiljke od crnog kovanog gvožđa i žutog stakla bile su upaljene pred ulazom dvokrilnih vrata. Bilo je prohladno veče, kraj avgusta, kada su dani žestoko vreli, a noći počinju da lede zvezde.

Grad je u salunima i kockarnicama počinjao da živi drugim životom. Danju su se tu slivali stočari, goniči, rančeri i farmeri, prolaznici i skitnice, noću su se zadržavali kockari, pijanice, svađalice i besposličari.

A. nad njima se nadnosila senka čuvara zakona Flojda Korbena.

Važio je za najsirovijeg maršala u pokrajini. Mrzeo je lopove, skitnice i sve sumnjivce koje su vetrovi Zapada nanosili u ovaj grad na obalama Kolorada. Nije ih trpeo, i vrebao je najmanji propust da bi ih strpao u ćeliju ili proterao iz Džakšna.

Mrzeo je i strance, ali samo u granicama svojih ovlašćenja. Jasno bi im kazao da se pripaze, a onda jednostavno stražarčio nad onima koje je smatrao opasnijim od drugih.

Bio je svuda prisutan, nametljivo prisutan. Činilo se da je svakom građaninu iza leđa, da ga vrebaba ili upozorava. A u stvari, bio im je na vratu.

Salunske dame su ga izbegavale, kockari su pred njim igrali vrlo fer, skitnice su se radije smrzavale napolju nego što bi se usudile da prekorače nečiji topliji prag, građani su se sklanjali ili ponizno klanjali, prolazni revolveraši su zadržali od priča koje su se o Korbenu širile prema istoku i zapadu.

Imao je nešto preko četrdeset godina, široka ramena snažne šake u kojima je kolt podsećao na igračku. Nosio je u svako doba dana i noći kratki kaput od crne kože i tako je više podsećao na dželata nego na šerifa.

Imao je veliku, snažnu vilicu i krupne jagodice, debelu donju usnu i bledoplave oči pod izbledelim obrvama i trepavicama. Šišao se vrlo visoko, pa je pod šeširom izgledalo da uopšte nema kose.

Koraćao je malo hramajući na levu nogu. Bio je to karakterističan hod za Flojda Korbena. Prepoznavali bi ga izdaleka svi oni koji ga nisu želeli u svojoj blizini. Često su njegove čizme strugale poznatim hodom na verandama ili po salunskim hodnicima, pa su ga i potome osećali iako ga nisu videli.

Šerif Grand Džakšna je izišao iz „General” i bacio pogled prema pošti. Kočija još nije stigla.

Međutim, Ejpril Menigold i pričalica Džo su još uvek stajali na istom mestu, uporno je čekajući.

Koga su to čekali tako strpljivo?

Teški, poznati zvuci šerifovih čizama doprli su do devojke i njenog pratioca.

Pričalica Džo je otpljunuo u stranu, gundajući nešto sebi u bradu.

Ejpril Menigold je bila mlada, pla

vokosa dvadesetogodišnja vlasnica ranča „F. E. M.". To je bila skraćenica za „Forni i Ejpril Menigold". Pripadao je nedavno preminulom Forni Menigoldu, koji se u Džakšn doselio pre pet godina iz Kaspera, država Vajoming.

Kada je Flojd Korben postavljen za maršala u Džakšnu, pre četiri godine, za Menigolda se pričalo da tiho ali sigurno propada. Često je putovao u vezi prodaje stoke, ali se vraćao praznih šaka. Govorkalo se da sve što proda prokocka, i da sve dublje pada u taj porok. Istina, u Džakšnu nisu mogli da budu svedoci njegovog kraha, jer Menigold se kockao samo što dalje od grada u kome se nalazila i njegova kćerka, još nesvesna sažaljivih i podrugljivih pogleda oko sebe.

Ranč „F. E. M." je lagano propadao, stoka se smanjivala, nova je stizala sve rede na pašnjake.

Kada su i poslednji momci napustili ranč, Forni Menigold je jednog jutra nađen mrtav u štali. Visio je o konopcu, o gredi senika.

Ostao je samo pričalica Džo, kuvar, s kojim je i došao iz Vajominga.

Ejpril Menigold je tada imala devetnaest godina!

Bilo je to doba u kome je mogla ili da propadne ili da sazri i očvrstne.

Ona je izabrala ovo drugo.

Šerif Grand Džakšna se uvek potajno divio lepoti i prozračnoj krhkosti nekadašnjeg devojčurka, koja je kao najlepši divlji cvet izrasla u divljini u senci kaktusa i tamariske. Ako je pred nekim nesves-

no skidao šešir, onda je to bila Ejpril. Ni sam nije umeo sebi da objasniti zbog čega to čini.

I ovog puta ga je skinuo, ali na kratko.

Smetao mu je žmiravi, podrugljiv pogled starog kuvara sa strane.

— Čekate kočiju, mis Ejpril? — upitao je. — Kako ste?

— Mnogo kasni, šerife — rekla je devojka. — Da li vi znate zašto? Nikada nije kasnila kao večeras.

— Koga čekate?

Ona spusti glavu. Činilo se da izbegava odgovor i to pojača Korbenovu radoznalost.

Tada se umeša Džo.

— Je li to saslušanje, šerife? Ili možda imate nameru da nam odredite pritvor zbog zadržavanja na ulici...

Korben se okrete prema kuvaru i spusti svoj ogromni prst na njegova prsa.

— Slušaj, Džo, ne zovu tebe badava pričalica. Tvoja reč bljuje žestoki otrov od revolvera, ali, to nemoj sa mnom da pokušavaš? Jasno!

I on ga grubo odgurnu od sebe.

— Potražiću advokata — isceri se kuvar i ponovo dođe na isto mesto gde je stajao malopre. — Zašto ne nastavite svoju šetnju? Ili hoćete i devojku da gurnete?

— Ostavi to, čika Džo — okrenu se Ejpril prema njemu.

— Ako vi kažete, dete.

Korben se zagleda u Ejpril. Pri slabashnom odsjaju svetlosti iz saluna činila mu se sve lepšom i nedostižnom. Plava kosa i plave oči, koža malo opaljena suncem, nežan

struk i lepo izvajana ramena i prsa... Kako uspeva da odoli? Ili je možda ostala verna Torniju Medoksu? Zar je nisu obletali mnogi posle hapšenja njenog izabranika?

Bilo je to pre pet godina.

Javna je bila tajna da je četiri godine svog šerifovanja Flojd Korben proveo u nenametljivoj zaštiti ranča „F. E. M.” i njegove mlade i lepe vlasnice.

Kada se našla na rubu propasti, on joj je poslao nekoliko momaka, zabranivši im da pomenu njegovo ime. U nekoliko trgovina joj je svojim uticajem otvorio kredite za najosnovnije potrebe. Pozatvarao je ne koliko polupijanih, obesnih momaka koji su nasrtali na nju.

Činio je to ravnodušno, kao da obavlja svakodnevni posao.

Izgledalo je da bi to uradio za svakog drugog. Pogotovu za usamljenu, nezaštićenu devojkicu. Međutim, pričalica Džo mu je više puta stavio do znanja da ne veruje u njegove poštene namere i da su to sumnjiva posla kad čuvar zakona upotrebljava svoj uticaj da pomaže druge.

Ranč se malo povratio, oživeo, ograde su popravljene ili zamenjene novim, korale su ponovo ispunile rike goveda i povici kaubojica.

Šerif je još više natukao šešir na čelo i tako senkom sakrio gornju polovinu lica. Ispod oboda je mogao mirnije da posmatra ovalno, ljupko lice Ejpril Menigold.

Iz saluna je dopirala uobičajena graja, nešto pojačana posle odlaska Flojda Korbena.

Devojka je bila ogrnuta debelim,

vunenim šalom tamnoplave boje. Duga bela haljina, s riševima pri dnu, šerifu se činila kao venčanića, a ne odeća za običan izlazak u grad.

— Zar je toliko važno da sačekate kočiju, mis Ejpril? — vratio se Korben na svoje staro pitanje.

— Meni jeste — rekla je devojkica, pogledavši ga pravo u oči.

— Čekate neku poštu?

— Nel!

— Poznanika?

Mada je više voleo drugi odgovor, Korben je dobio baš onaj suprotan.

— Da!

— Nemojte mi samo reći...

— Mislim da pogađate, šerife. Prošlo je pet godina.

— Torni Medoks?

— Izišao je pre dva dana iz zatvora. Javio mi je da će doći popodne...

U prvi mah, šerif Grand Džakšna bio je i iznenađen i zbunjen.

Kada je on došao u grad i prikao zvezdu, Medoks je već bio osuđen. Iako je uporno tvrdio da je nevin, dokazi su bili protiv njega: zatečen je s koltom u ruci nad lešom Leda Kepota, svog partnera i prijatelja, s kojim je jahao za veliki „Korner ranč”, dvanaest milja severno od Džakšna.

Medoks je uporno tvrdio da je čuo pucnje u gradskoj konjušnici, gde je Kepot otišao po svog konja. Kada je dotrčao, nečija senka je već izmicala kroz prozor u noć. Bilo je veče, žućkasta svetlost fenjera obasjavala je blede Kepotovo lice i kolt zgrčen u desnoj ruci. Mahinal-

no ga je dograbio kako bi pohitao za nepoznatim, ali ga je zadržao uzdah samrtnika. Sagnuo se nad njim, ali ovaj je tada izdahnuo. U tom su nagnuli ljudi s ulice...

To je bila Medoksova odbrana. Istina, nađeni su neki tragovi u ugaženoj, truloj slami po podu, ali najvažniji dokaz bio je Kepotov kolt i zrna u njegovom telu istog kalibra. Tačno koliko je nedostajalo u burencetu, tri.

Torni Medoks je važio za dobrog, poštenog momka, bez mrlje na svojoj prošlosti. Bio je mlad, nepunoletan, i to mu je bila olakšavajuća okolnost. Kad se uzme u obzir da je sudija Šeridan bio prijatelj njegovog pokojnog oca, kazna je bila dosta blaga.

Ljudi su gundali na tu presudu, ali ništa glasnije nisu izgovarali. Led Kepot je bio mrtav, a njegov otac Huver javno je rekao da će ubiti Medoksa ako mu ikada padne na pamet da se vrati u Džakšn.

To je sve slušao Flojd Korben kada je stigao u Džakšn i položio zakletvu. Slično mu je ispričao i sudija Šeridan. Za sve njih, Medoks je bio ubica, i nisu ga želeli više u svojoj sredini.

Četiri godine kasnije, Huver Kepot, siromašni potkivač, umro je ne stigavši da ostvari svoju pretnju.

Pet godina kasnije, međutim, čuvar zakona u Grand Džakšnu saznaje da se Medoks ipak vraća.

Jedva je poverovao u to!

— Jeste li sigurni u to što govorite? — upitao je Korben neljubazno.

— Možda treba da potpiše? — javi se pričalica Džo, sa strane.

Međutim, šerif ga nije ni primećivao. Zurio je u devojčine oči i osećao da ga podilazi gnev.

— Čija je to ideja, mis Ejpril?

— Moja. Zašto?

— To nije trebalo da učinite...

— Zašto? — povisila je glas i prokosno podigla glavu. — On je svoje odužio, šerife! A ja nikad nisam verovala da je ubica! Nikada! On nije u stanju da to učini, pogotvu kad je Led u pitanju...

— Nije važno šta vi mislite — prekide je šerif, podbočivši se — već ovaj grad. I ja s njim. Prvo što će od mene zahtevati to je da ga proteram odavde.

— Zbog čega? — stisnula je Ejpril svoje male šake. — On ima prava da živi kao i ostali...

— Možda — prekrsti šerif ruke — ali pet godina izmene čoveka. Ko mi garantuje da se Medoks ne vraća da se osveti?

— Ja garantujem. Ja ga odlično poznajem.

— Vi ste mladi. Ne znate kako robija izmeni čoveka. Tamo se nalaze mnogi ljudi. Mnogi su u stanju da Medoksa nauče lošim stvarima. Možda je naučio da mrzi, da barata nožem, da obija kase, da puca brže nego ikad...

— Ne želim da vas slušam — uzviknula je.

— Moraćete! — uzvratilo joj je ostrim glasom. — Bez obzira šta osećate prema njemu, on je opasnost za grad. Staviću mu to do znanja... ako stigne uopšte.

Njene oči se raširiše.

— Vi... šta hoćete time da kažete?

— Koćije nema — nastavi Korben neumoljivo — pa se nadam da Medoks nikada neće doći! To je i za vas bolje!

Odjednom se pokajao što je to rekao, ali bilo je kasno.

Pričalica Džo krenu prema njemu, spreman da mu dobaci nešto, ali ga Korben prekide.

— Da nisi otvorio usta, ili ću te uhapsiti!

Čovek zastade, zanemevši. Šerifov izraz bio je zastrašujući. Pogled kao da je ubijao, obojen krvlju i plamenom besa...

— On će ipak doći — javi se devojka sasvim mirnog glasa.

Korben se teško savlađivao.

Očigledno, ljubav se nije ugasila za sve ove duge godine. To je bilo nešto što nije mogao da shvati. Čime ju je tako omađijao?

— Hoćete li ga uopšte poznati? — ponovo joj se obratio.

— Zašto ne bih?

— Robija izmeni ne samo dušu, nego i lice. Biće to drugi čovek, mis Ejpril. Razmislite.

— Mnogo znate o robiji, šerife. Zar ste bili tamo?

On teškom mukom otrpe ovu upadicu.

— Ja mnogo znam — rekao je lagano — toliko, koliko vi ne biste saznali ni za hiljadu godina...

I okrete joj leđa, vukući svoju levu nogu pri hod.

Kloparanje točkova privuklo je pažnju onih najbližih vratima u salunu „General”.

Zatim je Čejzov bič prasnuo kroz veće dva puta, čime je kao i obično najavljivao svoj dolazak u Džakšn.

Šerif Flojd Korben izroni iz senke stuba.

Ejpril Menigold kroči jedan stepenik niže, sa trema.

Dilžansa je imala dva fenjera sa strane i sada su poput zenica kakve aždaje zažarile glavnom ulicom Grand Džakšna.

Nekoliko ljudi ispuni verandu pošte, žagoreći. Nešto nije bilo u redu, čim se na sedištu nalazio sâm Din Čejz.

Šerifova ruka pade na dršku kolta s neobjašnjivom žestinom.

Četvorospred najzad zastade u oblaku prašine. Koćijaš je skočio za svog sedišta, vičući.

— Imam ranjenika! Neka neko pozove lekara!

— Šta se desilo? — stvori se kraj njega Korben.

— Napali su nas nešto iza postaje. Devet jahača iz Efrajma gonilo je jednog putnika. Ranili su Stiva...

— Kakva potera? — razbesni se šerif. — Ko se to usudio?

— Neka Sali Ford, kažu, poslala je poteru za izvesnim Balahedom. Privatna stvar, ali... ranili su Stiva. Bilo je posle pucnjave, no sve se dobro završilo.

Ejpril Menigold se približi Čejzu.

— A Medoks? Da li je Medoks došao? — upita drhtavim glasom.

Medutim, Čejzu se previše žurilo.

Otvorio je vrata i prihvatio Stiva Kokrejna, prebacujući mu ruku preko ramena. Čovek je već bio prilično iskrvario i jedva se držao na nogama.

Šerif se okrenu prema okupljenim građanima.

— Vas dvojica — pokaza rukom na najbliže — odvedite ranjenika doktoru Mejčuru. Ostali, razlaz!

Veranda ispred pošte ubrzo se ispraznila.

Još uvek sa šakom na koltu, Flojd Korben baci pogled prema unutrašnjosti kočije gde se pomaljalo glava Čarlija Leblanša.

— Hvala bogu — mrmljao je Francuz — da vidim svetla i čujem muziku. Dosta mi je zujalo od pucnjave! Kakav je ovo doček — upita, opazivši zvezdu na Korbenovom kožnom kaputu — trebalo je, šerife, da se nađete na licu mesta tamo, a ne ovde!

— Začepi gubicu — odreza Korben nemilosrdno, tražeći pogledom lice na koje je i čekala Ejpril Menigold. — Da li je došao Medoks? Torni Medoks?

— Jeste — javi se glas iz tame.

— Torni! — viknula je devojka.

Bivši robijaš kroči na tle ulice i dočeka Ejpril u naručje. Jedan trenutak u vazduhu je vladao tajac. Zatim se muškarac odvoji od uzbuđene devojke i okrete lice prema šerifu.

— Da čujem poruku, šerife? — upita muklo.

— Nije trebalo da dolaziš — reče mu ovaj — ali u svakom slučaju se čuvaj. Paziću na tebe. I ne samo ja...

— Ostavite nas na miru — zaklonila je Ejpril telom Medoksa. — Ovo je njegov grad! Naš grad!

— Ako bude pametan, odjahaće sutra. Taman će mu toliko biti dovoljno da vidi koliko ga ne podnose.

Onda mu pogled skliznu na Medoksove bokove.

— Ne nosiš oružje — primeti zamisljeno. — To je dobro... Ali, ne mora ništa da znači.

— Ne poznajem vas — dobaci Torni.

— Ako se usudiš da ostaneš duže, čućeš o meni — kroz zube mu odgovori Korben, kivan što ga devojka ignoriše, a s druge strane pripija se uz robijaša. — Pazi da mi ne zameriš...

— Paziću — obeća Medoks, osativši stisak devojčine šake. — Zbog toga sam i došao.

— Ja garantujem — reče Ejpril. — On ide sa mnom.

— Ne — usprotivi se mladić — prenoćiću u gradu.

— Ali...

— Bolje je tako. Ne želim da se priča za tobom...

— Briga me, ja...

— Neka te Džo otprati. Dolazim sutra.

— Ne puštam te — bila je odlučna Ejpril. — Pet godina sam te čekala, ne želim da se to ponovi više ni za jedan dan.

On je zagrli i povede.

Pričalica Džo krenu za njima, podrugljivo pogledavši šerifa.

Čarli Leblanš se nije usuđivao da ode bez šerifove dozvole. Činilo se da bi ovaj pucao za njim ako bi ga

uhvatio da odlazi ne javivši mu se. Grand Džakšn mu se odjednom učinio besmislen, bezvredan grad.

Dok Holidej je izašao poslednji.

Korben je samo ovlaš pogledao Džošuu Rega, zaključio da je to običan rančer koji nije stvoren za neprilike, a onda mu oko zape za vitku siluetu u crno odevenog kockara.

Džordžijanac je preko leve ruke nosio laso. Kima Derbija, dok je desnom pripaljivao mirišljavu cigaretu.

— Ako dozvolite — obrati mu se Francuz — ja bih... mi bismo da popijemo nešto, šerife.

Korben ga pogleda iskosa.

— Kako se zoveš?

— Leblanš. Čarli Leblanš.

— Šta tražiš u Džakšnu?

— Uložio bih nešto uštedevine u neki posao — odgovorio je neubedljivo Leblanš.

— Ovde nema mesta za mutne poslove.

— To i nemam nameru...

— Bolje da produžiš dalje, Francuzu, ako si na tako nešto pomislio. Uostalom, izveštavaćeš me o svemu, inače teško tebi ako nameravaš da ravnaš teren za neke smicalice!

— Čekajte, šerife — preznojavao se Leblanš, šćućuren pod senkom divovskog Korbena — ja sam pošten čovek!

— Svi tako govore — obrecnu se Korben. — Imaš vremena da razmisliš do sutra. I to dobro da razmisliš!

Leblanš klimnu glavom i odšunjaja se prema salunu.

Džošua Reg pođe za njim, srećan što je izmakao šerifovim pitanjima.

— A vi? — obrati se Korben kockaru. — Kakvim ste vi poslom došli u grad?

— Samo sam u prolazu — odgovorio je Holidej metalnim glasom. Korbenova nadmenost išla mu je na živce.

— Kako se zovete, mister?

— Smit.

— Smit? Ne verujem.

— To je vaš problem, šerife — uzvratio je istim metalnim glasom kockar i šerif oseti da mu uši bri-de, dobar znak da se zbunjuje. A to odavno nije bio.

On odmeri pridošlicu od glave do pete, procenjujući koliko košta elegantno odelo na njemu, kravata crvene boje, lakovane čizme i skupocena, bela košulja sa riševima.

— Kockar, ha?

U tom se umeša Din Čejz, koji se dotle motao oko zaprege.

— Uzeli su mu konja, mislim oni napadači. Divan šarac, šerife! Ipak je dvojicu ranio a onda je onaj vođa zapretio da će pobiti sve putnike ako on pokuša da njemu nešto učini...

Korben se nervozno okrenu prema vozaču.

— Ti to ne umeš lepo da ispričaš, čoveče — podviknu.

— Ne umem — priznade ovaj, slegnuvši ramenima. — Mislim na Stiva, u tome je stvar.

— Onda mi se javi u kancelariji za desetak minuta, valjda ćeš umeti da sročiš pravu rečenicu.

— Umeću, šerife — klimao je glavom vođač.

— Onda se gubi!

Čejz se udalji bez reči.

Kockar se neprimetno osmehnu u senci oboda svog kalifornija šešira.

— Samo je falilo da još zalaje — primeti.

— O kome vi to?

— O vozaču — odgovori kockar.

— Oterali ste ga kao psa.

— To me je i održalo četiri pune godine — unese mu se Korben u lice. — Ako ljudi primete da mekšate, podivljaće. A ja nemam nameru da lovim divljač.

Holidej otpuhnu dim šerifu u oči i ovaj trže glavu natrag.

— Nisam čuo vaše pravo ime — upita. — Ne volim strance u gradu... naročito s takvim koltovima. Ako niste kockar, onda ste revolveraš. A to je još gore po vas! Nemate šanse ni da prenoćite.

— Zaista? — podrugljivo primeti Džordžijanac.

— Moraćete da odjašete dalje — potvrdi Korben. — Ako vas je neko i unajmio, biće bolje i za njega i za vas da ostane praznih šaka.

— Ukrali su mi konja — mirno je rekao Dok — a ne verujem da će mi čuvar zakona dati drugog?

— Ne!

— Onda ću se malo odmoriti i po tražiti svog ždrepcu u Efrajmu. Vratću i ovaj laso izvesnom tipu. A u međuvremenu, šerife, hteo bih da popijem jedan brendi. Ili je i to zabranjeno u vašem gradu?

— Upozorio sam vas — izdiže Korben ramena, s neodoljivom željom da spusti pesnicu na glavu drskog stranca. — I još nešto: zga-

ziću vas, ako ne uvučete taj svoj pogani jezik!

— Niste mnogo ljubazni — nehajno uzvрати Džordžijanac i laganim koracima prođe mimo šerifa, prema salunu.

Flojd Korben je gledao za strancem, kao da se nečega priseća.

Da nije bilo Medoksa, možda bi se odmah pozabavio s neobičnim kicošem. Međutim, dolazak bivšeg robijaša nikako mu nije izbijao iz glave.

Naročito mu se nije dopala ideja Ejpril Menigold da ga odvede na svoj ranč.

Odlučio je da ih prati.

*
*
*

Mesec je izgrevaao nad prorednim krošnjama drveća kada je laka kočija prošla veliki zavijutak puta kod „Durangovih izvora”.

Pričalica Džo je sedeo na kočijaškom sedištu ispod cerade od tamnoljubičastog platna sa žutim gajtanskim zvončićima, i, mimo svakog običaja, ćutao.

Iza njega, prekriveni tamom, sedeli su zagrljeni Ejpril Menigold i Torni Medoks. On je udisao miris njene kože, kose, svega čime odiše prava žena i što je već zaboravljao u dugim godinama tamnovanja, okružen očajem i beznadom.

Što se njega tiče, mogao je jedino da smrdi na ustajale zatvorske zidove i na znoj. Mogao je samo da nagađa smeta li joj to ili ne, ali verovatno da to nije ni primećivala kada je naslanjala glavu na

njegovo rame i predavala se svojim mislima.

Pet godina!

Šezdeset meseci koje niko ne može da shvati, ako ih ne provede onako kako je njemu bilo određeno da izdrži.

Pet godina koje su od momčića napravile turobnog, zatvorenog i ranjenog čoveka.

Torni Medoks i Led Kepot bili su drugovi od malih nogu. Torni je bio siroče, spremno na sve vrste poslova i iskušenja, dok je Led imao podršku svog oca. No, kad su očvrsli toliko da mogu da nose koltove i jašu, zaposlio ih je Klif Korner na svom ranču. Bili su obični kauboji, ali su primali platu i umeli sa da je potroše onako kako su smatrali da je najbolje.

Nekoliko meseci kasnije Kepot je odjednom počeo da se menja. Sve je ređe izlazio u grad, ostajao je na ranču zamišljen, izbegavao Torniјеvo društvo i pravdao to glavoboljom i neraspoloženjem.

Poslednji put su izišli zajedno pred njegovu smrt.

Led je kazao Torniju da ide po konja i da će ga čekati u konjušnici. Malo posle čuli su se pucnji...

Zatekli su ga nad mrtvim drugarom, optužili i osudili.

To je bilo sve.

Davola sve, naježio se mladić i stresao ramenima. Činio je to poslednjih noći više puta, kada je šiban snovima i snoviđenjima skakao sa tvrdih zatvorskih dasaka, naježen, oznojen, mučen sumnjama i najcrnijim mislima.

On nije ubio, ali to je znao samo on. I Ejpril. Zavoleli su se na jednoj igranci u gradu, munjevito, kao obasjani munjama ljubavi i pogođeni gromom strasti. Ona je bila premlada, ali čista, pametna i osećajna. On se zaklinjao na vernost, ona je činila to isto. Sve što se dešavalo između njih bili su dodiri ruku ili ovlaš poljupci.

Da li se nešto promenilo za sve ovo vreme?

Pred njim se nalazila druga devojka. Prava žena, zrelija ali još uvek andeoski čista i lepa. Po tome kako ga je sačekala, kako ga je zagrlila, po pismima koje mu je slala i u kojima mu se uvek ponovo zaklinjala, Torni Medoks je slutio ona stara, najlepša osećanja.

Bio je zbog toga srećan. Bilo mu je lakše i samo je ona mogla da ga nagovori da se vrati natrag, da pokaže svima da je u suštini dobar, pošten čovek i da time zasluži i njenu ljubav i drugo mišljenje grada...

Hoće li?

Odmahnuo je glavom i ona to primeti.

— Nešto te muči? — pitala je.

— Nije trebalo da se vratim — promrmľjao je. — Zašto ne odemo ujutru negde, daleko odavde?

— Ne — uzviknula je. — Hoću baš ovde da se dokažeš, Torni! Ako bi pbegao sada, onda bi stalno bežao od svoje senke i svoje prošlosti.

— I od nepravde? — podrugljivo primeti mladić.

— Zar se može ispraviti? To je prošlo, zajedno smo, jedino... jedino ako si prestao da me voliš?

On je uhvati za kosu i prisloni glavu na svoja prsa. Čak nije umeo ni lepu reč da joj podari, kao nekada. Ali, ona je u njegovom pokretu osetila šta je želeo da kaže i nasmešila se u tami.

— Neću naći nigde posla — rekao je malo kasnije.

— Potražićeš. Nisu svi ljudi isti.

— Umem samo da jašem i bacam laso, Ejpril — tiho joj se obratio, okrećući lice prema sebi. — Svi u meni gledajuubicu i robijaša. Shvataš?

— Ne želim da odmah kloneš. Idi kod Kornera, možda će naći neko mesto za tebe?

On se nasloni na tapacirano sedište, nesposoban da joj protivureči. Očigledno, devojka je verovala u ljudsku dobrotu. Još nije udarila glavom u zid.

— I obećaj da nećeš nikada opasati revolvere? — podsetila ga je.

— Obećao sam ti — odgovorio joj je bezvoljno.

— I da se nećeš svađati i tući? Oni to jedva čekaju, pa da te ponovo optuže i kažu: nepopravljiv je, sad je još gori nego što je bio, ostao je robijaš! To nemoj nikad dozvoliti?

On joj ponovo okrenu lice prema sebi.

— Želiš da budem mekušac? Mlakonja? Slabić?

— Ne, želim da ostaneš pošten i živ... za mene. Ostalo nije važno!

Zagrlila ga je snažno.

— Još nešto mi obećaj — šapnula mu je.

— Šta to? — namršti se on iza njenog uha.

— Da ćeš se odmah obrijati...?

Prvi put se nasmejao.

— Kad ćemo se venčati? — upita je jednostavno.

Ona iznenada klonu natrag, kao pogođena ovim rečima.

— Torni Medokse — polako je izgovorila — zar si smogao snage da me zaprosiš? Ili nisam dobro čula? Ponovi još jednom?

— Zar nećeš?

Ona se nasmeja, zvonko, lepršavo, kao nekada kada se bosnoga lomatala obalom Kolorado Rivera bežeći od njega kroz rečno šipražje i vrbe.

— Prosiš li ti mene ili ne? — pitala je sad ona.

— Izgleda da sam se zaletio — promrmljao je on, namerno izigravajući razočaranog. — Za ovo vreme mora da si našla boljeg momka od...

Istog časa dobio je žestok udarac šakom po obrazu.

On je snažno privuče sebi.

— Ubio bih svakog ko ti se približi — reče, ljubeći je po kosi i vratu.

— To nećeš moći — smejala se zagolicana njegovom bradom — jer si bez oružja.

Pričalica Džo nešto viknu i kohnji se zaustaviše.

— Šta se desilo, čika Džoe? — upita Ejpril nagnuta napred prema vozačkom sedištu.

— Neki jahač... — promrmlja kuvar. — Sudeći po glavi, zakleo bih se da je ona hulja od šerifa!

— Šerif je u gradu — primeti
devojka. — Nemoguće da je...

— Nemoguće? — posrdno se začereka Džo. — On se nalazi u svakom džepu i pod svakom košuljom, dete! Ne bih se čudio da iskrsne i ispod prekrivača u tvojoj prvoj bračnoj noći!

— Preterujete, čika Džoe. Blizu smo kuće, svi smo pomalo umorni i nervozni.

— Ako ga još jednom primetim — zagunđa kuvar — pucaću na nje ga ovom sačmaricom! Ne držim je pod sedištem da bih plašio krave, već da sličnim huljama isteram oči na potiljak! Hajde, ridane, sve vreme mi mašeš grivom i zabušavaš. Hejaaaah! Kreni, šerif ne jede ko-njetinu, ne boj se!

Torni Medoks ponovo utonu u ćutanje.

Nije prošlo ni pola časa kako je stigao u Džakšn, a već su se nadnosile senke nad njim.

— Kakav je taj šerif? — pitao je. — Bolji ili gori od bivšeg, Regana?

— Bolji? — cerio se pričalica Džo preko ramena. — Nema goreg na Zapadu! Prava bitanga, ako mene pitaš. Naravno, to mu još nisam rekao, ali on zna šta mislim o njemu. Zamisli da Brusu Konveju, koga traže u četiri države zbog pljačke, ubistva i sileđijstva okačiš zvezdu! E, to ti je Flojd Korben!

— Čika Džoe! — iznenadi se devojka. — Zašto ga mrzite? Nama se nikad nije zamerio, naprotiv...

— U redu, u redu — pomirljivo će kuvar — on je zakon! A ko u zakon dira, loše mu se svira. Neke stvari mu se moraju priznati, dete

moje, ali se čuvaj takvih. Oni nikad nisu dobri zato što su dobri, već zato što od toga očekuju neku korist.

— Ne razumem...

— Ja ga razumem — prihvati Medoks kuvarevu priču — ali nemoj ti da se zamaraš time, Ejpril. To nema veze s tobom!

— Zaista?

Rekla je to nekako vragolasto i zagonetno, da su se i Torni i Džo trgli.

Pričalica Džo je imao blizu sedamdeset godina. U životu ništa drugo nije radio nego kuvao: obavljao je taj posao u nekoliko karavana prvih doseljenika na sever, prema Kanadi, a kasnije u logorima i rančevima između Montane i Kolorada.

Kada se u Kasperu zaposlio kod Fornija Menigolda, ovođe je u to vreme umrla žena i ostavila devojčicu od desetak godina. Gubitak žene kao da je smrvio inače žilavog i kršnog Vajominžanina. Počeo je da očajava, da pije, da se povremeno kocka. Možda bi ga pričalica Džo i ostavio da nije bila u pitanju Ejpril. Ostao je uz njih i uspeo da ga nagovori da proda svoje imanje i krene prema jugu. Mislio je da će nova sredina pomoći da zaboravi ženu i malo potisne tugu.

Ali, Forni Menigold je samo u početku podsećao na starog brdskog vuka. Uskoro se ponovo odao kocki, a Džo je, više iz navike ostao kraj njega.

Kada je Menigold nađen obešen, znao je da mu nema odlaska. Trebalo je da brine o ostacima ranča i o

devojci. Zatim se desila drama sa Tornijem Medoksom, naišle su godine čekanja i bitke za goli opstanak...

Šerif Flojd Korben je pomagao, samo Džo nije želeo da ranč „F. E. M.” duguje bilo kome zahvalnost. Ali, u pitanju je bila devojka i kuvar je ćutke prihvatio tu vrstu pomoći, čvrsto rešen da mu to jednom vrati, u cent tačno.

— Vidim svetlo — reče Medoks.

— Momci verovatno još igraju karte — odgovori Ejpril. — Imam trojicu, nisu najbolji ali ni su ni najgore. Iznenada su se pojavili pre nekoliko meseci tražeći posao. Došli su kao poručeni, a nisu tražili platu dva meseca.

— Malo čudno — promrmlja Medoks.

Pričalica Džo se uzdrža od komentara. On je znao ko je poslao ljude na ranč. Bilo je to šerifovo delo.

Zgrade ranča „F. E. M.” sastojale su se od tri kuće. Prva je bila najduža i najprostranija, od tri odeljenja i sa velikim tremom od dasaka. Duž njega bila je postavljena belo okrečena ograda s puno cveća u zemljanim loncima.

Nešto dalje nalazila se baraka za kauboje, čiji je veliki prozor svetleo u noći kao užareni džinovski svitac. Šupa za alat, zimsku hranu i namirnice naslanjala se na baraku, dok je koral za stoku prekriven koljem i travom bio sagrađen tridesetak jardi zapadno, ispod dva hrastova drveta koja su služila kao stubo za kapiju koralu.

Izlokani put koji je vodio prema

zgradama odjednom je presekao jahač. Pričalica Džo zateže uzde i rukom poseže prema sačmarici ispod sedišta.

— Neka sam proklet ako to nije..

— Šerif? — dopuni ga Medoks i ispravi se.

Kuvar vrati oružje natrag.

Silueta jahača bivala je sve veća i avetinjskija. Mesečina se sivala na njegov šesir i ramena kao srebrni prah.

Torni Medoks se još više uvuče u senku.

Kuvar je zaustavio kola i nagnuo se prema konjaniku, izbacivši svoju donju vilicu u napad.

— Čemu imamo da zahvalimo za vašu posetu, šerife? Koliko se sećam, nište pozvani na večeru?

Čuvar zakona u Grand Džakšnu je ćutanjem zaledio sledeću Džooovu rečenicu.

On je stajao kao saliven sa sedlom, okrenut prema unutrašnjosti kola odakle se belasala devojčina haljina.

— Izgleda da vam je lepo, mis Ejpril? — dobacio je dubokim, nešto promuklim glasom.

— Hoćete da uđete, šerife? — pozvala ga je ona, umesto odgovora.

— Drugi put. Hteo sam da proverim da li ste dobro stigli — rekao je zatim.

Torni Medoks je ćutao. Njega Korben nije mogao jasno da vidi, ali je naslućivao prisnost između njega i devojke.

— Medoks — pozvao ga je oštro — jutro će biti pakleno za tebe. Obećavam ti!

Ejpril otvori usta da nešto kaže,

ali šerif je već okretao konja. Pričalica Džo buljio za njim s hiljadu nemih psovki na usnama.

— On je poludeo — procedio je potom, kada je topot Korbenovog konja zamro u ravnici. — On je stvarno poludeo!

— Rekao sam ti da će biti teško — čula je devojka Tornijev glas. — Kad je šerif protiv mene, šta mogu da očekujem od ostalih?

— Izdržaćemo — bljesnule su njene plave oči.

Medoks uzdahnu.

On je izdržao pet godina robije. U poređenju s tim, sve što ga u Džakšnu očekuje od te večeri drugog dana slobode, neuporedivo je lakše. Ali, devojci može biti najteže.

Pričalica Džo potera konje u og-rađeni deo pred zgradama ranča.

Šerifove reči još su mu odzvanjale u ušima.

•
• •

Novosti večeri munjevito su prostrujale salunom „General” a odatle u ostale krajeve Grand Džakšna.

Jedna od njih bio je neočekivani dolazak Tornija Medoksa.

Druga, isto tako neočekivana i eksplozivna poput dinamita vest, bila je pojava legendarnog kockara i strelca Doka Holideja.

Prvi ga je pomenuo Čarli Leblanš, koji se malo povratio posle susreta sa šerifom i bučno najavio piće za sebe.

Salun „General” pripadao je Luku Šonesiju, bivšem poručniku Sed

mog konjičkog puka, kome su Junjaci granatom odsekli levu ruku.

Međutim, Šonesi je otvorio salun uprkos tom nedostatku. Vešto je služio jednom rukom, tako vešto da se to graničilo sa mađijom. Vremenom, ljudi su navikli na jednorukog salunera i uopšte nisu primećivali da ih služi jednom, a ne sa dve ruke.

Vlasnik „Generala” je imao iza sebe, okačenu o klin, bluzu sa generalskim epoletama trupa Konfederacije. Kako ju je dobio ili našao, to je bila tajna. A bluza je visila tu, pred očima gostiju s raznih strana, obavijena duvanskim dimom, bledosmeđe boje, sa širitima i pozlaćenim vencima na rukavima.

Vozač diližanse kompanije „Vels Fargo” iskapio je jednu čašicu viskija, bacio novčić na šank i otišao prema lekarevoj kući gde se nalazio Stiv Kokrejn. Čejza nije mamio salunski žagor i boje haljina barskih dama. On je imao veliku porodicu i opasnu ženu, što je samim time bio razumljiv razlog da se iz krčme izgubi pre nego što mu viski čestito side do želuca.

Luk Šonesi ga je ispratio podrugljivim pogledom, mašući glavom.

Čarli Leblanš se ugura među porođane meštane kraj dugog bara sa mesinganom šipkom na podu gde su počivale čizme. Pošto je dobro osmotrio lica sa svoje leve i desne strane i uvideo da nisu krvoločna kao što je šerifovo, lupio je šakom i naručio turu za sve.

Rančer Džoša Reg je slegnuo ramenima na to, ne shvatajući zbog čega Francuz čašćava nepoznate

ljude u gradu u koji je prvi put kročio nogom.

— Da ti nije rođendan? — pitao ga je, iza leđa.

— Popij piće, matori, ili skloni balegu sa čizama! — obrecnu se na njega Leblanš.

— Ja ne osećam ništa — rekao je rančer. — Ali, ako si baš navario za piće, sinko, rado ću ga popiti.

On proturi ruku i dohvati čašicu s viskijem. Nekoliko trenutaka mu je zagledao boju prema žmiravoj svetlosti, a onda lagano izruči tečnost na svoje čizme.

— Eh! — rekao je zatim — sad je balega po tvom ukusu, sinko!

I mirno se uputi prema izlazu.

Zbunjen, Čarli Leblanš se okrenuo prema Šonesiju i izveštačenim osmehom pokazao glavom u pravcu kojim je otišao Reg.

— Nije baš neki vic — rekao je uz kiseli smešak — ali je sada vazduh bar čistiji!

— Ovde se piće odmah plaća, mister — obratio mu se Šonesi ljubaznim glasom.

Bio je krupan, omalen, sa dosta sala na sebi. Lice su mu krasili neobični brkovi s krajevima uvis povrnutim, a dva velika prednja zuba večno su mu pokrivala donju usnu.

Leblanš napravi ljutitu grimasu.

— Niste baš poverljivi — rekao je i mašio se za džep.

Šonesi sleže ramenima.

— Takav sam uvek kad je gužva i kad je puno stranaca u gradu — odgovorio je vraćajući sitninu kao kusur.

Leblanš pogledom pretraži salun i otkri u uglu usamljenog kockara.

— Večeras imate zaista čuvene strance za goste — primeti.

Šonesi uhvati Leblanšev pogled.

— Mislite na njega? — upita uzgred. — Po čemu je čuven? Poznajete ga?

— Samo za vreme puta od Bend Sitija.

— Liči na kockara.

— U pravu ste. To je čuveni kockar.

— Svako je u ponečemu čuven. Recimo, mi imamo čuvenog šerifa, u Prajsu se nalazi čuveni julski rodeo, u Efrajmu čuvena Sali Ford, u Dodž Sitiju čuveni Vajat Erp... Mora da je i taj vaš kockar čuven, ali ne za nas.

Leblanš napravi uvređeno lice.

— Hoćete reći, mister — rekao mu je glasnije nego što je i name-ravao — da niste čuli za Doka Holideja?

U salunu je zavladao tajac.

Luk Šonesi se vratio sa drugog kraja šanka gde je otišao, u pola Leblanševe rečenice. Lice mu je bilo pepeljastosivo, brkovi neuobičajeno nakostrešeni.

— Da li sam dobro čuo, mister...? — upitao je.

I ruka mu mahinalno krete u pravcu stola u uglu. Taj pravac ispratili su pogledi svih prisutnih za šankom.

— Zar je to nešto strašno? — pravio se Leblanš ravnodušnim. — Kažem vam da je on Dok Holidej. Zašto ga ne pitate?

— Nije potrebno — javi se tiho sa strane sredovečan čovek s ciga-

rom u zubima. — To je sigurno Dok. Video sam ga jednom davno u Laramiju, igrao je poker u „Kazinu” s nekim Laverholdom.

— Siguran si Volte? — skoro po-
božnim glasom je upitao Šonesi.

— Čoveče, putovao sam s njim — umeša se Leblanš. — Osim toga, bio sam svedok kada je izbacio oružje dvojici napadača u trenu oka! Bila je to... nevidljiva brzina. Đavolska! A kad je uzeo na nišan njihovog vođu, ovaj je naredio svojim ljudima da pobiju nas, putnike, ako se njemu nešto desi...

— Prokletstvo — ote se nekome iz gomile.

— Da! Tako je to bilo! — šepurio se Leblanš, ponovo u centru pažnje. — Pošto Holidej to nije mogao da dozvoli, oni su otišli sa svojim zarobljenikom!

— A on?

— Njega je vođa, neki Derbi, oborio lasom na zemlju. No, utekao je odmah. Pogledajte... — pokazao je Francuz poštovo u pravcu kockara — nosi taj isti laso sa sobom sve vreme. Šta mislite zbog čega?

Šonesi je nervozno mrdnuo svojim ramenom.

— Sigurno ne za uspomenu — progundao je.

Leblanš još više nizi glas.

— Otići će on u Efrajm, pazite šta vam kažem! Otići će po svog konja i obesice Derbija o ovaj isti laso! To vam ja garantujem, znam ja takve ljude. Ti nikad ne praštaju i ne zaboravljaju!

Luk Šonesi istog časa primeti kockarev znak.

Brzo je obišao šank i uputio se prema njegovom stolu, praćen pogledima svojih starih mušterija.

— Mister? — upitao je, podignutih obrva. Imao je priliku da ga osmotri izbliza i ono što je video nije mu se dopalo.

Džordžijanac je imao uklete oči, leden pogled i zamrznuto lice. I dok je govorio, kao da je pucao led pod zubima.

— Popio bih brendi — dobacio je.

— Imam nešto specijalno, mister Holideje — rekao je Šonesi, naglašavajući poslednje reči. Hteo je da se uveri da li pred sobom ima slavnog kockara ili onaj Francuz izmišlja priču da bi dobio besplatno piće.

Pošto je kockar oćutao, to je za krčmara bilo dovoljno.

Krenuo je natrag prema šanku, kada ga nečija ruka zadrža kod drugog stola.

On se namršti i okrenu glavu.

Ugledao je ironičan osmeh na licu Dadlija Dena.

— Je li to zaista on, Luk?

Dadli Den je bio inventar „Generala”, kicoški odeven ali u već pohabana odela zastarelog kroja. Imao je pljosnato lice uvek nasmešeno, podignutih uglova usana, toliko velikih da su pretila da dodirnu oba uha.

U Džakšnu se znalo da Dadli Den prepodneva provodi za barom „Grand saluna” a večeri u „Generalu”, gde se kockalo u najveće sume i gde je šerifova kontrola, ipak, bila najneubedljivija, iz po-

tovanja prema ratnom veteranu Luku Šonesiju.

Bio je to momak blizu trideset godina, skladne građe i dugih, negovanih prstiju pod kojima su već to promicale karte ili odskakao kolt iz futrole pod pazuhom.

Dadli Den bi, možda, u nekom drugom gradu izazvao interesovanje ljudi pa i lepšeg pola. Međutim, u Džakšnu bio je već toliko dugo da ni najstariji nisu mogli sa sigurnošću da tvrde da se tu nije i rodio. Neko vreme je radio u pošti, zatim kao čuvar u Holmsovoj banci, bio je kavaljer prolaznim damama, ali se nikad nije laćao teškog posla, niti se na jednom zadržavao više od mesec dana.

Jednostavno, Dadli Den je živeo od danas do sutra. Do pre četiri meseca dobijao je pozamašne novčane pošiljke iz Morgan Sitija, država Luizijana, a kad je to prestalo, on je slegnuo ramenima uz komentar. „Matora sigurno više nije živa. Dok ja stignem do Meksičkog zaliva, nju će da zatekne Vaskrsenje!”

Kako je bio vičan oružju, Flojd Korben se nosio mišlju da ga uzme za pomoćnika. Ali, Dadliju Denu se to nikako nije dopadalo. Više je voleo da gricka sitniš nego da se u slavu maršalske značke izlaže olovu i pesnicama neobuzdanih.

Vlasnik „Generala” je pogledao u pravcu kockara, a onda ponovo u Dadlija.

— On je — potvrdio je, klimnuvši glavom. — Ali ne približuj mu se.

— Zašto?

— Izgleda opasan. I neraspoložen...

Mladić se nasmejavao lupivši šakom krčmara po stomaku.

— Idi po piće, Luk, i ne brini za Dadlija.

Kada se Šonesi udaljio, Dadli Den odgurnu ispražnjenu čašu ispred sebe, petom pomeri stolicu na kojoj je sedeo i krete prema stolu u uglu.

U salunu je zavládala tišina. Mnogi su već videli sevanje revolver-skih cevi, jer drugo nisu umeli ni da očekuju od legende koja je okruživala Doka Holideja.

Dadli Den je stavio oba dlana na sto i nagao se prema kockaru.

— Znam da ste Dok Holidej — rekao mu je jednostavno — i da ste kockar. Došao sam da igram s vama... ako ste raspoloženi?

Svi su to čuli i bili su iznenađeni lažom s kojom je Dadli prišao strancu u crnom odelu.

Holidej je podigao pogled.

Ni senka oboda njegovog šešira nije mogla da ublaži ledeni blesak čeličnoplavih zenica. Cigara u uglu ustiju lagano je dogorevala. Neraspakovan špil karata bio je pred njim, kao posetnica bez imena.

Ispod raskopčanog kaputa, Dadli je mogao da vidi široki crni opasač načičkan mecima i dršku levog kolta ukrašenu slonovačom.

Luk Šonesi se već vratio, noseći celu bocu engleskog brendija. Bila je negde stavljena u zaborav, jer uprkos brisanju, ostaci prašine jasno su se videli na grliću i pri dnu.

On spusti bocu i jednu čašicu pred kockara.

— Još jednu — pokaza ovaj na čašicu.

Šonesi okrznu pogledom Dadlija i sleže ramenima.

Holidej je već uspeo da zapazi nešto okrzane ivice revera Dadlijevog kaputa, kravatu umašćenu pri dnu i na čvoru, obod polucilindra sa tankim vencem prljavštine.

— Zar te ne bole noge? — upitao ga je iznenada.

Mladić se za trenutak zbuni, a onda mu se lice rasplinu u osmeh.

Seo je na stolicu prekoputa, zadovoljan što su ipak to videli svi ostali.

— Nisam verovao da ćete pristati — priznao je.

— Nikad nisam bežao od pokera — odgovorio je mirno Džordžijanac — ni od smrti. To su stvari od kojih ne mogu da uteknem.

— Ja sam Dadli Den — predstavi se mladić — i u Džakšnu me smatraju malo luckastim i lenčugom. Međutim, možete da imate poverenja u mene: nikad ne varam u kartama boljeg od sebe...

Onda se osvrnu okolo sebe i dodade.

/ — Naravno, i kad je šerif blizu.

— Zar se razume u poker? — upita Džordžijanac, stavljajući špil na sredinu.

— Ne, već u ljude.

— Onda nije lako imati takvog šerifa — zaključio je Dok.

Dadli Den preseče karte.

Magičan zvuk Holidejevog imena okupio je sve goste u „Generalu“ oko stola u uglu, za kojim su Džordžijanac i Dadli Den igrali mirnu, skoro bezazlenu igru.

Kockar se nije mnogo naprezao; njegov partner je igrao vrlo fer i vrlo lepo, ali mu nije bio dorastao. Pa ipak, ostavljao ga je uglavnom na onome sa čime je i počeo partiju.

Uostalom, za Dadlija je igra bila sporedna. On je bio zadovoljan da je Holidejev partner i da je to najveličanstveniji poker u njegovom životu.

U dva sledeća deljenja Holidej „propusti“ da uzme odgovarajuće karte i vrlo je bedno blefirao. Bio je to za Dadlija dobitak od trideset dolara!

On prosto nije verovao u takvu sreću.

Zatim se sumnjičavo zagledao u nepokretno, kameno Holidejevo lice, ali tu ne nađe ni senku ironije ili sažaljenja.

— Da prekinemo? — predložio je mladić.

— Zašto? — upita kockar.

— Odsutni ste — odgovorio je ovaj — i gubite. Ne mogu da kažem da je namerno, jer nemate razloga za to, ali...

— I najbolji ponekad gube — primeti kockar.

Dadli je hteo još nešto da prigovori, ali ga neko odozgo grubo dohvati za rame i počeo da odiže sa stolice.

Ljudi se odmakoshe od stola, zanemevši.

Dadli Den htede da zavuče ruku pod kaput, ali ga poznati glas prekide:

— Gubi se, Dadli! Nije poker za tebe!

— Henlon? — procedi mladić,

smrknuta lica. — Sigurno nisi došao sam kad izigravaš Flojda Korbenal!

— Ja ću da igram umesto tebe — rekao je ovaj.

Čed Henlon, nadzornik Kornerovog ranča, ušao je neprimetno u salun, praćen trojicom svojih momaka. Bili su posuti prašinom, suvih ustiju i grla, umorni od prevaljenog puta od Puebla, na obali Arkanzasa preko Sevač planina i južnih ograna Stenovitih planina do Grand Džakšna. Bio je to dug, pakleni put koji su prevalili gledajući u rep ogromnom krdu goveda.

Klif Korner je poslao svoje momke na pravo mesto, jer je u tom delu Kolorada cena stoke bila najviša u avgustu, pošto su suše i požari preplovili zalihe i velikih i malih rančeva duž Arkanzasa.

Čed Henlon nije imao nameru da se odmah ispruži na svoj ležaj, pre nego što „omiriše“ grad i popije viski u društvu devojaka, koje četiri nedelje nije stigao da dotakne...

Dadli Den je pogledao u Henlonovu pratnju: bili su to sve neobrijani momci mrkih pogleda i opruženih ruku, čije su se šake njihale na drškama koltova. Istina, Korner nije voleo da mu ljudi zalaze u salune, ali ih je s vremena na vreme puštao posle dobro obavljenog posla, ili vodio sa sobom, ako je slutio neki sukob.

Što se tiče samog nadzornika, taj je bio sav isprepleten od kostiju i mišića. Imao je nešto uzdignuta, šiljasta ramena, duge ruke i krive noge od neprekidnog jahanja od rane mladosti. Pantaloni su mu bile iz-

gužvane i umašćene kao da se od njih nije razdvajao ni danju ni noću.

Uzano lice i nisko čelo činili su ga još nepristupačnijim. Kosa ulepšana znojem i prašinom podsećala je na otrcanu salunsku metlu u uglu Šonesijeve šanka.

Imao je žao pogled, pojačan krupnim, tamnim veđama kao nastrešnicama.

— Čujem da si ti Dok Holidej? — oslovio je Henlon kockara s nekim uživanjem u glasu. — Kako bi bilo da ti i ja ukrstimo prste na kartama? Odavno me svrbe... A Dadli je prava mamina maza, on igra poker samo sa početnicima i budalama!

— Onda je sigurno često igrao s tobom — dobaci kockar.

Samouvereni osmeh očas je zamro na Henlonovim usnama.

Međutim, uspeo je da se raskravi i time svima dâ na znanje da nije u stanju da odmah iskoči iz sopstvene kože zbog nečijeg oštrog jezika.

— Ovo je poker, kicošu — rekao je ispod oka odmeravajući Holidejeve ruke. — Ovo je Džakšn, reka Kolorado, brda i pustinje... Ovo nije salun u Santa Fe ili Amarilu!

Džordžijanac mirno pripali svoju cigaretu, kresnuvši palidrvce o ivicu stola. Sa strane, Dadli Den je usta razvučenih u bespomoćan smeh šak proklinjao dolazak obesnih momaka sa Kornerovog ranča.

— Šta ti znaš o solunima... kravaru? — čuli su svi u salunu ledeni glas Doka Holideja.

Čed Henlon se nije nadao takvom razvoju situacije.

Po drugi put se njegovo lice zagleglo, a oči ispunile divljim, ubilačkim sjajem.

Ali, po drugi put je uspeo da se nasmeje, zaturivši se na naslon stolice, svestan da su iza njega tri para dobrih koltova plus šerifova odsutnost.

— Da igramo — naže se zatim nadzornik prema njemu — ili da pričamo?

Kockar otpuhnu dim u pravcu Henlona.

— Ne igra mi se više — rekao je.

— Plašiš se?

— Zamaraš me, burazeru — mirno mu uzvratil ovaj — prekinuo si mi igru, seo da izigravaš bika, a sada ričeš po salunu kao da su te obadi spopali. Kako bi bilo da mi oslobodiš vidik prema šanku? Žedan sam.

Henlonovi ljudi spustiše ruke na opasače. Ostali gosti se još više povukoše prema zidu, dok je Luk Šonesi otvoreno gundao i proklinjao Flojda Korbena što se ne pojavljuje kad treba.

— Ovde je zabranjeno pucanje, dendi — rekao je Henlon polako, naglašavajući svaku reč, svaki slog, ali uprkos tome ti ćeš igrati poker sa mnom. I izgubićeš! A ako misliš da se i dalje razmećeš rečima kao dimom, večeraćeš olovo.

I rekavši to poturi mu špil da preseče.

Međutim, Holidej se nije uzbuđivao. Dobro je proučio raspored Henlonovih ljudi i zaključio da su loše

postavljeni i da s te strane nema velike opasnosti.

Mogao je on i da odigra, da tuče uobraženog nadzornika u svakom deljenju, ali te večeri nije bio raspoložen da popušta nikome. Lupeži su mu odveli konja, Kim Derbi ga je lasom bacio na zemlju i izazivački pozvao u Efraim... Šta bi trebalo još da učini da se oslobodi ovog nasrtljivca?

Henlon je bio prašnjav, pod očima je imao tamne kolutove, s mukom je zatezao svoje nerve. Želeo je po svaku cenu da održi ravnotežu s kockarom, ali je gubio teren.

On i nije bio neki pokeraš, ali je bio pravi majstor za nered kad se napije.

Te večeri, međutim, popio je samo jednu čašicu.

Zato se i osećao razdraženijim.

— Preseci! — povikao je Henlon, napregnut, ljutit.

— Ko preseče kralja dobija? — predloži kockar.

— To je trik...

— Promešaj karte. Ulažem pedeset dolara. Da li ti je dovoljno za olovo kojim imaš nameru da me nahraniš... kravaru?

Ova poslednja reč izgovorena je otežući, s očiglednim omalovažavanjem. Henlonova ruka nad špilom malo zadrhta. Ne, nije imao tri čiste da rizikuje. Nije želeo da podnese poraz. Sad je sve više mislio na uvredu a ne na poker.

Jedan trenutak je držao ruku u vazduhu, a onda spusti prste na karte.

Kada ih je obuhvatio, naglo ih je bacio prema Holideju.

Špil se rasuo u desetine pravaca, lepršavo presecajući ustajali salunski dim prema podu.

Poslednja karta, najviše bačena uvis, najduže se zadržala u vazduhu. Hitnuta besnim Henlonovim pokretom pretila je da mu padne na šesir.

Dok Holidej munjevito spusti desnu ruku pod sto.

Očiju raširenih od iznenađenja, nadzornik Kornerovog ranča ugledao je niklovanu cev kako se upravlja prema njegovoj glavi.

Nebesa!

Čed Henlon je bio paralisan.

Ni njegovi pratioci nisu mogli da sanjaju da stranac koga su nazvali kockarem i strelcem bez premca, može zaista da potegne brzinom koju pogled jedva isprati.

Odjeknuo je pucanj... i karta, pik as, nad Henlonovom glavom se još jednom praćaknu uvis a onda strmoglavi na pod probijena zrn timer sredinu!

Za nju je ostao prikovan pogled cele krčme.

— Do đavola — izusti Henlon, bled, zbunjen, poražen.

Ustao je sa stolice i priključio se svojim momcima. Sada su sva trojica bila poravnata u jednoj liniji, spremni da dejstvuju.

Holidej lagano vrati kolt za opasač i položi obe šake na sto.

Čekao ih je.

Luk Šonesi se pokrenu iza šanka. Njemu se nikako nije dopadao obrt u salunu. Osim toga, šerif Flojd Korben biće žestoko ljut ako čuje da je u Džakšanu bio revolveraški dvoboj!

Znao je da Holidej neće odstupiti. A i Henlon je dovoljno tvrdoglav i ponižen da bi odustao bez nekog većeg razloga.

On odgurnu zdravom, desnom rukom zbijene ljude na kraju šanka i uputi se prema nadzorniku.

— Henlone! — pozvao ga je glasno.

Ne skidajući oka s Džordžijanca, ovaj ispruži ruku iza sebe dajući time znak vlasniku saluna da se ne približava.

— Ne mešaj se, Luk! — dobacio mu je zatim.

— Vratio se Medoks — izbac i Šonesi.

To je upalilo.

Nadzornikova ruka kao da klonu. On pogleda u svoje ljude, a potom se okrenu prema saluneru.

— Vratio se?

— Da!

— Kada?

— Večeras, s kočijom...

— Je li... Je li u gradu?

— Nije — odmahnu ovaj glavom — otišao je sa Ejpril Menigold.

Neka vrsta olakšanja prelete kao senka njegovim licem. Sad nije morao da se dokazuje, imao je dobru vest zbog koje će odjahati na ranč.

— Drugi put, Holideje, drugi put... — rekao mu je okrenuvši se prema izlazu.

Umesto odgovora, kockar se zavalio na stolicu, poluzatvorenih kapa.

Oko njega je ponovo bio prazan prostor.

Ni Dadli Den nije, izgleda, imao volju da sedne za njegov sto. Kao

da su mu se odsekle i ruke i noge.

Spolja, nečiji konj je snažno zarzao.

Holidej se lagano pridiže, osluškajući. Rzanje se ponovo čulo. Sad više nije bilo dileme, poznao ga je!

On prebaci Derbijev laso preko ramena i iziđe napolje.

Njegov Mig je podigao glavu, pred tremom, i ponovo zarzao prepoznajući gospodara.

Kockar stavi svoj dlan na njegovu vlažnu gubicu. Šarčeva leđa presijavala su se od znoja na mešecini i podrhtavala od umora.

— Ipak si se vratio — došapnu mu kockar, trljajući šakom vlažan trbuh.

— Zar si i Kolorado preplivao?

Nekoliko gostiju već se načičkalo na ulazu. Među njima se našao i Čarli Leblanš.

— Mon dje — rekao je Francuz, sklopivši ruke — pa to je njegov konj! Kako je došao? Pogledajte, vratio se natrag i sigurno zbacio onog Balaheda u neki žbun ili o ledinu!

Luk Šonesi je došao u prve redove radoznalaca, a onda se uputi prema Holideju.

— Treba mu dobra nega, mister — rekao je pokazujući na konja. — Na kraju ulice levo je Bredlijeva konjušnica. Matori jarac tamo i spava. samo mu pokućajte.

Džordžijanac se zahvali pokretom glave.

— Gde mogu naći sobu? — upitao je.

— Gde nego kog „Generala“, mister — isprasio se Šonesi.

— Ne bih želeo da imate neprilike sa šerifom.

— Neprilike su već počele — snizio je krčmar glas — dolaskom Medoksa. Ali, ni Čen Henlon se ne može pohvaliti da nije zlopamtilo.

— Ne računam na dve noći — odgovorio je kockar i poveo konja ulicom.

Šonesi s nevericom zavrte glavom.

Vazduh oko Džordžijanca bio je nabijen dinamitom. Samo je bilo pitanje dana kad će eksplodirati.

*
* *

Da nije obećao Ejpril, nikada više ne bi krenuo putem koji je poslednji put ostavio za sobom pre pet godina.

Torni Medoks je jahao prema Kornerovom ranču.

Ako je očekivao da će se nešto izmeniti za vreme kada ga tu nije bilo, varao se. Činilo mu se da je još juče tuda prolazio, sâm ili sa Ledom. Isti brežuljci, uvale, četinarske šume i ustalasana prerijska trava iznad koje se, u daljini, uzdizao veliki zidani dimnjak Kornerovih zgrada.

Pošto je rano ujutru skinuo bradu i pogledao se u ogledalo, bio je zadovoljan što se njegovo lice više sviđa devojci nego njemu samom. Obukao je sve čisto, Ejpril je stvari, verovatno kupljene uoči njegovog povratka iz Omahe, vadila iz velikog očevoog sanduka.

Malo mu je vremena trebalo da se ponovo navikne na sedlo, osećao

se odmah već drukčije i sigurnije. Vranac pod njim bio je mlad, snažan i vitak.

Dva kauboja na ogradi primetila su izdaleka jahača i dohvatili puške.

Medoks je prepoznao Olifanta Mekoj i Li Džordana. Međutim, njima je trebalo mnogo više vremena da u došljaku otkriju bivšeg robijaša, nekadašnjeg Kornerovog jahača i radnika.

Nepoverljivo su ga odmerili i, tek kad su videli da je nenaoružan, omekšali.

Mekoj je bio krupan, pozamašan čovek, sa dosta sala i mišića, glatko obrijan i kratko podšišan. Imao je buljave oči, debela, ispucala usta.

— Ako tražiš gazdu — rekao mu je nimalo prijateljski — možeš slobodno da se vratiš!

— Zar nije tu?

— Za tebe nije.

— Kako ti to znaš; Oli? — mirno je upitao Medoks.

Mekoj je izmenjao poglede sa Džordanom. Ovaj drugi je ravnodušno slegnuo ramenima, nije se opredeljivao. To je bio znak da Mekoj povede glavnu reč.

— Nije potrebno da nam kaže — nastavio je osorno. — Ti imaš Kepota na duši, to je dobar razlog da ne prekoračiš prag ovih kuća...

— Mogu da ti obećam — sagnuo se Medoks u sedlu — da ću još samo jednom proći kroz ovu kapiju. Onda možeš mirno do kraja života sedeti na toj ogradi i žvakati duvan.

Mekoj se namršti.

— Nemam lično protiv tebe ništa — smrknuo mu je uzvratio — ali će me Henlon oderati, ako sazna da sam te pustio.

— Zar je postavio straže?

— To ne, ali...

— Ja ću proći, Oli — dobacio je Medoks — a ti možeš ili da mi pucaš u leđa ili da me svučesh sa sedla. A ovo drugo ti ne preporučujem, svašta sam naučio u Omahi...

I obode konja.

Mekoj se počea po zatiljku, ne znajući šta da učini. Medoks je već izmicao.

On se onda odvoji od ograde i pritrča svom konju nedaleko privezanim za žbun. Li Džordan ga je u svemu sledio.

Pojahali su u trku, dok je Medoks već ulazio u prostrano dvorište s kestenovima i svežom, očuvanom travom ispred velike kuće.

Kada je skliznuo sa sedla i zategao remen svom vrancu, začuo je iza sebe šum. Okrenuo se bez žurbe prema stepeništu i ugledao Loretu Korner!

On spontano podiže ruku i skide šešir.

Neka me đavo odnese, pomislio je Medoks u sebi, ako se za dlaku promenila!

Žena velikog rančera ličila je na otmenu putnicu koja je zalutala u pustinji, ili na elegantnu gošću čija se zlatna dilažansa pokvarila i sad mora da čeka da joj to neko popravi.

Imala je između trideset i četrdeset godina, taman toliko da se ne izjasni tačno koliko. Velike, kru-

pne zelene oči, crna kosa u valovima, usne uvek poluotvorene, sa bljeskom belih, prednjih zuba. Po stasu je bila rame uz rame sa Klifom, prava, nešto krupnija, ali nikako glomazna i puna.

Samo malo bora opazalo se ispod očiju. Koža joj je bila glatka i nežna, glas prigušen i topao, bila je to žena za kojom su ludovali nekada davno u Albakerku na Rio Grandu.

Onda je Klif Korner naišao u „Grand hotel” gde je Loreta pevala i poveo je sa sobom. Imala je, istina, sve: kuću, poslugu, konje za jahanje, odlaske do Puebla, Dodža ili La Hunte. Bio je to Kornerov „zlatni kavez” sa prelepom pticom bez zvuka.

Zaljubljeni rančer je ljubomorno čuvao svoje vlasništvo kupljeno u „Grand hotelu”. Momke je držao podalje, a sam se retko udaljavao od poseda više od jednog dana.

Medoks se sećao kako je Led Kepot s mladićkim oduševljenjem pričao o ženi čiji je jedan usputan pogled mogao da obori s nogu i jače tipove nego što su, recimo, bili njih dvojica.

Na Medoksovo iznenađenje, žena je htela da se povuče natrag ugleđavši ga. Ali, ipak je rešila da ostane na mestu. Oči su joj samo jednom zasvetlele, a onda brzo zamutile, kao potok u koji je pao kamen i nabrao mu obale.

— Torni — rekla je tiho — zašto si se vratio?

Mogao je to pitanje da očekuje od svakoga. Zašto bi Loreta Korner

bila izuzetak? Međutim, u tom pitanju se osećala streknja.

— Svratio sam samo...

— Čula sam da si došao — rekla je. Zašto je bila tako uplašena? Da li je pred sobom videla samo običnog ubicu ili se možda setila da je to, možda, nepravedno osuđeni momčić sa ranča?

Medoks začu iza sebe topot.

Olifant Mekoj i Li Džordan dojahali su do samog stepeništa, žustro zatežući uzde svojim životinjama.

— Rekli smo mu da ne dolazi — dotakao je Mekoj obod svog šešira — ali on nije poslušao...

Loreta klimnu glavom.

— U redu je — reče polako.

— Henlon je kazao...

— Henlon je ovde samo nadzornik — reskim glasom ga podseti žena.

Mekoj ponovo dotakne obod šešira i okrete konja. Džordan se uputi za njim.

— Da li tražiš... Klifa? — pitala je Loreta.

Opčinjen zelenkastim žarom njenih očiju, Medoks je samo zaklimao glavom.

— Nisi video šerifa?

— Jesam — iznenadi se mladić.

— Podsetio me je ko sam i šta sam. Bivši robijaš, ubica... Zašto me to pitate, gospođo Korner.

— Onako — slegnula je ramenom, oborivši pogled.

Medoksove nozdrve se raširiše: taj miris... Uvek kad je prolazila pored njega, osećao se taj parfem, razdražujući, omamljujući, đavolski.

I sad ga je osećao u vazduhu, setio se Leda i pokajao što je uopšte poslušao Ejpril o došao ovamo.

— Hteo sam da pitam za posao — rekao je.

Loreta otvori usta da mu nešto kaže, ali je preduhitriše teški koraci iz hodnika. Preko njenih ramena, Torni Medoks ugleda Klifa Kornera, u košulji, razdrljenog i namrgođenog kao i ranije, ako je neko izustio bilo šta nasamo sa njegovom ženom.

— Posao? — rekao je rančer basom, isturenog grudnog koša. — Ovde tražiš posao, Medokse?

Uprkos ovom dočeku, Torni jeve usne se razvukoše u opor smešak.

Pet godina samo su malo omlitavile Kornerove obraze i potamnile podočnjake.

Inače, u svemu je bio isti: način na koji korača i maše rukama, glas koji zapoveda, isturena prsa, mrzovoljan izraz lica i opušteni krajevi usta. Sede vlasi prekrivale su mu duge, kovrdžave zulufe. Visoko čelo dizalo se od iskočenih obrva kao zategnuta koža na bubnjevima. Koliko je Loreta Korner bila i u potištenosti blistavo lepa i zanosna, toliko je rančer bio oronuo i zapušten u svom neprekidnom bdenju nad njom.

— Računao sam da nemate — primetio je Medoks ne uzbuđujući se.

Klif Korner je stao ispred Lorete, kao da je hteo da je zaštiti od tuđih pogleda.

— Zar imaš smelosti da pitaš za posao? — planuo je. — Posle svega što si uradio? Zaboravio si na Kepota, a?

— Nisam — odgovorio je Medoks stisnutih zuba.

Korner se nervozno nasmejao.

— Ovde nemaš šta da tražiš — nastavio je rančer. — Bolje da si potražio pod nekim drugim suncem mesto za sebe. I nemoj, ubuduće, da se motaš ovuda! To neka ti bude jasno!

Medoks položi ruku na sedlo svoja vranca.

— U svakom slučaju sam vam zahvalan — reče.

— Kako? — nakostreši se Korner.

— Ejpril me je naterala da vam se obratim — odgovorio je mladić vinuvši se u sedlo. — Dobro je što me niste primili. Ne bih znao kako da vas izbegnem, a da vam ne propem zube...

Rančerovi prsti se zgrčiše od besa.

— Ti... ubico!

— Ali, Klife... — umeša se Loreta. On je odgurnu.

— Odlazi! — zaškripao je rančer zubima. — I obilazi ovaj ranč bar dve milje okolo. I još nešto: zahvali bogu što si došao nenaoružan, inače bi prošao kao Kepot...

Medoks okrznu pogledom ženu i primeti kako joj bledilo osvaja obraze.

— Šta vi znate o tome, mister Kornere? — upita ga mladić.

— Mekoje! — Džordane! — proderao se rančer umesto odgovora. — Oterajte ovu... ovu bitangu odatle! Ako treba, i s olovom!

Medoks skide šešir i pokloni se Loreti duže nego što je nameravao. Znao je da će to izazvati bes kod

rančera, pa je zbog toga to i činio.

— Do viđenja, gospođo Korner. Bilo mi je drago što sam na ranču video u vama jedino ljudsko biće...

I odgalopira mimo Mekoja i Džorđana koji su jahali na rančerov poziv.

Bilo mu je nekako lakše na duši.

S Kornerovima je prečistio, zauvek.

Međutim, tako je samo on mislio. Sudbina mu je ipak dodelila drukčiji tok...

Izdaleka, Ejpril Menigold je zaključila da se radi o jahaču. Pomislila je da se to vraća Torni, ali sudeći po konju i po odeći to nije bio on.

Pričalica Džo se zatekao na tremu s koфом u ruci.

Momci su odjahali na pašnjak severno od ranča. Počinjao je prvi dan Medoksove slobode u Grand Džakšnu. Devojka se trudila da što lepše uredi kuću i spremi zajednički, svečani ručak.

Jahač koji se približavao neobjašnjivo je u devojčino srce naselio zeblju.

Poželeva je da joj ništa ne pomuti ovaj dan.

Nadala se da će konjanik skrenuti s puta prema ranču „F. E. M.“, ali on je upravo činio ono suprotno.

Kuvar je primetio devojčinu uznemirenost pa je zastao i sam porred nje.

— Nešto nije u redu? — upitao je.

Ona je pokazala glavom napred.

— Ko bi to mogao biti, čika Džoe?

Kuvar je slegnuo ramenima.

— Ne znam... Neko prolazi, možda mu je konj ožedneo. Da nastavimo? Voda je provrila...

Ali, ona kao da ga nije čula.

Džo se vratio sa ulaza i žmirnuo svojim kratkovidim očima u pravcu jahača.

Sunce se bližilo zenitu i senka od oboda šešira pokrivala mu je celo lice.

Sada se već jasnije video.

Bio je visok, vitak, malo iskrivljen u sedlu na levu stranu. Oko vrata svetlucala se neka srebrnasta ogrlica, stisnuta uz grlo poput omče. Košulja mu je bila kao krv crvene boje, a pantalone bleđoplave, prebačene preko kratkih čizama. Na njima su se nalazile takođe srebrne mamuze, kao i ogrlica.

Čovek je sjahao pred koritom za vodu i pustio konja da se napije.

Zatim je podigao glavu i počeo da razgleda zgrade. Izgledalo je da ne primećuje ni starca ni devojku.

Pomerao se, korak po korak, a pri tom lenjom, nehajnom hodu zlokobno su zveckale srebrne mamuze. Oko bedara je imao opasač s izlizanom futrolom i kolt.

Ejpril je tačno videla zareze na dršci, ali nije uspela da izbroji koliko!

— Helo, mister... — doviknuo je pričalica Džo.

Ali ovaj se nije ni osvrnuo.

Kada je prošao deset jardi, okrenuo se na peti i vratio se istim pu-

tem, do drugog kraja. Futrola kolta bila mu je tako nisko pripasana da je vrh skoro dodirivao koleno.

Kadgod bi se senka malo pomakla sa lica, blesnuo bi odsjaj srebrne ogrlice.

— Prokleta njuškalo — spustio je kuvar kofu i ušao u kuću.

Malo kasnije vratio se sa sačmaricom i upravio je u pravcu nepoznatog.

— Hej, vi tamo! — dreknuo je i podigao pušku. — Ako se do „tri“ ne udaljite s ranča, razneću vas sa sve mamuzama! Da li me čujete ili bi trebalo i uši da vam pročačkam?

— Ostavite to, čika Džoe — smirivala ga je Ejpril.

Ali kuvar odbi da je poslušao.

— Dete moje, ako dozvolimo da svaka skitnica ulazi na naš posed kad mu se sviđa, onda bolje da otvorimo prihvatilište za siročad!

Devojka je pogledom prošla po horizontu, ali se Medoks još nije pojavljivao.

— Jedan... — počeo je Džo.

Nepoznati im mirno okrete leđa, razgledajući baraku za momke.

— Dva! — brojao je kuvar.

— Čika Džoe, nećete valjda tek tako? — okrenula se Ejpril prema starcu.

Stranac je malo pomakao šesir sa čela i iskosio levo rame,

— Tri! — zadrhta Džoeov glas.

Istog trenutka čovek se obrnu na peti i opali s kuka!

Pričalica Džo jeknu, ispustivši pušku.

Levo rame mu se oboji krvlju. Devojka vrisnu, pokrivši šakama usta.

— Nije ništa — procedi starac, stežući svoju mršavu mišicu, žalostnog pogleda uprtog u palu sačmaricu. Nije imao snage da je podigne.

Stranac je već vratio oružje natrag i pošao pravo prema njima.

Ejpril zabaci svoju plavu kosu i uspravi se. Oči joj sevnuše gnevom i srdžbom. Odjednom se više nije bojala.

Čovek koji se približavao imao je blede lice i kose, istočnjačke oči nad širokim nozdrvama. Razmaknute ispupčene jagodice pravile su njegovo lice trouglastim; bilo je to lice kao od kamena, hladno, neosetljivo i satansko. Dok je zario drugome u oči, činilo se telo počinje da obamire i udovi koče.

Nešto slično tome osećala je i Ejpril, dok je stranac upijao svojim zenicama u njene.

A kad je progovorio, izgledalo je da teško sastavlja slogove, ili je to činio iz čiste obesti prema svakom drugom osim sebi. Bile su to lenjo izgovorene rečenice, kratke, omalovažavajuće i bestidne.

— Je li ovo Fornijev ranč, lutkice? — obratio se Ejpril, odmeravajući je od glave do pete. Jedna noga nalazila se na tremu, druga na zemlji.

— Jeste — odgovorila je devojka, pridržavajući se rukom za drveni stub. — Ko ste vi?

— Ja sam Sol Hagard, novi vlasnik — odgovorio je revolveraš i prezrivim pogledom prošao po prozorima, zidovima i verandi s ogradom. — Nije naročito, ali može da se proda ipak.

— Kako... O čemu to govorite?

On se postavi uz nju i iznenada je dohvati za kosu, privlačeći je uz sebe.

— Matori mi nije rekao da ima veliku kćerku — kazao je s požudnim sjajem u očima.

Ejpril pokuša da se otme, ali Hagard je imao čeličan stisak. U prvi mah i sam zabezeknut ovim nastupom, pričalica Džo je zatim poleteo prema napasniku.

Hagard je samo ispružio ruku i kuvar je dobio udarac preko nosa, zatetirao se i preko stepeništa pao u prašinu. Krv iz nosa je obojila suvu zemlju.

— Ako hoćeš, možeš ostati na ranču — razvukao je Hagard usta. — U tom slučaju ga neću prodati.

On je odmače od sebe.

Devojčina reakcija bila je spontana: iako je malo šta razumela iz škratih strančevih rečenica, njen instinkt joj je govorio da od Hagarda preti samo opasnost.

Ejpril zamahnu i prilepi Hagardu šamar.

Ovaj joj bez razmišljanja uzvрати dva. Devojčina glava poletela je na levu i desnu stranu, vitlajući pramenovima kose po licu.

Onda je posrnula, ali je uspela da se održi na nogama.

— Nije ti nešto jasno, lutkice? — oslovio ju je, podbočivši se rukama o opasač. — Forni Menigold je izgubio ranč na pokeru. Pre godinu dana, u Denveru.

Ejpril je jasno čula svaku reč, ali se nije mirila sa takvom pričom. Ne, to nije moguće! To je neka nestvarna, gruba šala!

Hagard okrznu pogledom kuvara koji se teškom mukom dizao iz prašine.

— Imam uredno potpisanu priznanicu — nastavio je Hagard lagano izgovarajući reči. — Za svaki slučaj... staviću to pod nos vašem šerifu, da ne bude zabune.

Devojka je još uvek ćutala, šokirana, obuzeta nevericom i prvim razočaranjem.

— Do sutra se iselite! — dobaci revolveraš polazeći prema svom konju.

Više nije rekao ništa.

Vinuo se u sedlo i mirno odjahao.

Pričalica Džo je dopuzao do svoje sačmarice, ali Hagard je bio predaleko za njegove oči i drhtave ruke.

On spusti pušku i nasloni se o zid kuće.

— Neka je proklet — dahtao je iznemoglim glasom — neka mu Korben stavi krst na grob! Neka...

Ejpril je ćutala.

Ne, njen otac nije mogao tako nešto da prokocka! To je bio san, ružan san, iz koga je uskoro trebalo da se probudi...

*
* *

Ako je trebalo obradovati Ejpril, onda bi za nju najlepša vest bila da je našao posao. To bi značio početak novog života za oboje.

Međutim, kako je s velikog ranča proteran, Torni Medoks je okrenuo prema gradu da tamo okuša sreću.

Nije se nadao nekom boljem pri-

jemu. Ali, ne bi ni birao posao. Mogao je da se prilagodi svakom, za početak.

Jahao je zamišljen, turobno raspoložen.

*
* *

Nekako u isto vreme, čovek iz Džordžije je došao do zaključka da toga dana ne može da produži put iz Džakšana prema Blafu, dole na jugu.

Njegov šarac je osetno hramao, a stari konjušar Bredli obećao je da će ga specijalnim oblogama osposobiti tek za dva dana.

Naravno, za bocu viskija i pet dolara unapred.

Kako nije imao drugog izbora, Holidej se vratio u salun „General“, našao miran ugao pored prozora i poredao karte pred sobom.

Luk Šonesi je doneo brendi i ne čekajući kockarev poziv.

— Šerif se raspitivao za vas — tiho mu je rekao.

— Da?

— Oko one sinoćnje pucnjave... Ispričao sam mu sve i on se malo umirio.

— Lepo s vaše strane.

Šonesi se značajno nakašlja, pogođen ovom pohvalom.

— Ima još nešto, mister Holideje. Kockar podiže glavu.

— Izgleda da nemate više sobe za mene? — preduhitri ga hladnim glasom.

Krčmar zatrepta nekoliko puta, iskreno iznenađen.

— Kako ste pogodili? — promuća. — U stvari... šerif je tako naredio, ali...

Pošto je Džordžijanac ponovo usmerio svoju pažnju samo na karte, Šonesi se počeo po glavi, grčevito se hvatajući za novu neočekivanu misao.

— Slušajte, ipak ovo nije šerifov salun nego moj — rekao je odlučnim glasom. — Dok plaćate, vi ste moj gost. A ako narušite zakon, onda neka vam Korben pripremi prenoćište.

Holidej pokupi karte jednim veštim zamahom, složivši ih u trenu u špil.

— Vi ste, izgleda, prvi koji ne sluša šerifa u ovom gradu? — bocnu ga kockar.

Možda se Šonesi i pokolebao za svoju izjavu, ali sada nije imao obraza da je povuče. Na kraju krajeva, bio je prisutan sinoćnjem događaju, kada su Henlon i momci dosađivali kockaru za njegovim stolom. Uostalom, da nije bilo onog veličanstvenog hica u plik asa, možda bi Kornerovi momci započeli besmislen obračun u kome bi bilo probijenih glava, a ne karata...

— Ja držim svoju reč — ohrabri se krčmar.

— Verujem, zar biste inače badava okačili onu uniformu?

Šonesi još jednom klimnu glavom i vrati se za šank.

Salun je imao samo jednog gosta: čuvenog kockara.

A onda je dobio i drugog: stranca s kosim očima, u crvenoj košulji i srebrnim mamuzama.

Sol Hagard je ušao u prostoriju lenjim koracima, opuštenog desnog ramena, s nekom vrstom podrugljivog omalovažavanja prema svemu što bi dotakao njegov pogled.

Inače predusretljiv vlasnik „Generala” kao da je izgubio moć govora i pokreta.

Stranac koji je ušao, činilo se, da je doneo ledeni dah smrti.

On skrenu pogled prema Holidaju. Međutim, kockar je bio zauzet svojim kartama, neosetljiv za sve što se dešava oko njega.

Sol Hagard je naslonio levi lakat na šank i upiljio u Šonesija: Krčmareva brada neosetno zadržta pod tim zmijskim pogledom.

— Jednoruki, prodaješ li viski ili zjala, a? — obratio mu se Hagard lenjim, unjkavim glasom.

Šonesi je zatrepao, pročistio grlo i uspeo da savlada odbojnost prema došljaku.

— Šta želite? — upitao je.

Ali ovaj nije rekao ništa više. Zurio je u Šonesija i umrtvljavao mu uobičajene reakcije. Vlasnik saluna nije znao kako da se ponaša, stranac kao da je došao po kavgu a ne viski.

On skide s donje police neotpečenu bocu i stavi na šank; zatim dodade čašu. Ali, sve to nije interesovalo došljaka.

— Gde je šerif? — upitao je Hagard malo zatim.

— Šerif? On je... otišao na Hokslijev ranč. Javili su mu da ima lopova s druge strane Kolorada koji krađu stoku, pa...

— Umukni! — odmahnu rukom Hagard.

Zatim nasu piće u čašu. Za trenutak ga je omirisao, malo otpio, zadržao tečnost u ustima i odmah potom ispljunu pravo Šonesiju u lice!

— Ovo zoveš viski, jednoruki? — pisnuo je.

Krčmar je ustuknuo, brišući rukavom oči koje su ga pekle.

Bio je u pravu: stranac je tražio svađu, a ne piće. Zašto je ovaj dan morao ovako da počne, promrmljao i pogledom potražio pušku pod šankom. Ne, bila je predaleko. Dovoljno daleko da bi izazvao sumnju ako bi joj se primakao.

— Nemaš bolji viski, mister! — rekao je Šonesi, povrativši malo hladnokrvnost.

— Nemaš?

— Ne!

Hagard pokaza na policu iza krčmara.

— Ni ovde?

— Ne, ni tu...

Revolveraš klimnu glavom, zatim polako obiđe šank i položi ruku na ivicu police.

— Kad nemaš... ne treba ti ni ovo!

I snažno povuče.

Luk Šonesi je u poslednjem trenutku uspeo skokom da izbegne pad staklarije i drveta na sebe.

Četri reda punih boca sručilo se pod šank i na ploču. Miris viskija odjednom se rasplinuo celom prostorijom. Pad najviše poredanih boca prouzrokovao je pravi vodoskok tečnosti, čiji su mlazevi doprli i do okačenog generalskog mundira i obojili ga poput krvi...

Krčmarevo lice bilo je izbezumljeno od zaprepašćenja i očajanja. Hrpa dolara bila je prosuta s tim bocama! Nije mogao doći do reči ni do uzdaha. Samo je buljio u ras-kvašeni pod i podrhtavao...

Sol Hagard nemarno izide napo-lje. Vratanca za njim klatila su se i škripala, slično nečijem pakosnom cerekanju.

Dok Holidej isprati pogledom stranca, ne trepnuvši okom.

Kada se povratio od šoka Šonesi opsova gromoglasno. Zatim je obi-šao šank i izleteo na trem. Pogle-dom je potražio siledžiju, ali on se nije nalazio na ulici, ni u blizini. Kao da je u zemlju propao.

Nekoliko radoznalaca već se upu-tilo prema salunu, čuvši tresak ča-ša i boca.

Šonesi ponovo ulete u svoj salun, gazeći pod čizmama staklice i srču.

— Učinite nešto! — zavapio je prema kockaru. — Jeste li videli šta mi je taj ludak uradio?

Holidej ništa ne odgovori. Lice mu je prekrivala magla duvanskog dima. Krčmar priđe sasvim uz nje-gov sto.

— Jeste li videli? — skoro je cvi-leo. — Upropastio me je! Zašto niste nešto preduzeli? Mogli ste, ali niste...

— O čemu to govorite? — podi-že kockar oči i za trenutak zaledi bujicu Šonesijevih reči.

— O njemu — ispruži krčmar svoju desnu ruku prema izlazu. — Vi ste bili tu i ništa niste preduze-li! A siguran sam da ste mogli! Vi-

deo sam kako zaratao revolve-rom...

— Ne mešam se u šerifove nad-ležnosti — prekide ga Džordžija-nac.

— Šerifove...? Ali, šerif nije bio tu!

— Doći će. Vi mu ispričajte šta se desilo pa neka uhapsi čoveka.

— Ali, ali... On može da pobeg-ne!

— Svaki krčmar na zapadu ima pušku pod šankom. Vi nemate?

— Ja? Imam, ali...

— Zašto niste pucali?

Šonesi odmahnu glavom, čvrsto stisnutih očiju, kao da je želeo da odagna neku sliku od sebe.

— Ne znam — procedio je — imao je satanske oči. Prosto me je ukočio! Da, baš tako: ukočio!

— Moguće — složi se Holidej. — Ali, mene se to ništa ne tiče, mis-ter! Ja sam samo prolaznik, i u ovaj grad možda ću ponovo doći tek kroz deset godina... ako poživim.

Šonesi se besno okrete od kocka-revog stola i uputi se prema ljudi-ma koji su nagrtali u salun, puštali uzvike pred neobičnim prizorom razbijenih boci i prolivenog viskija, a onda žagorili.

Bio je to, u stvari, samo početak nevolja.

Sol Hagard je nije zaustavio sa-mo na Šonesijevom salunu.

• • •

Druga žrtva bio je Hak Tobijas, trgovac.

Držao je veliku prodavnicu poljoprivrednih alatki i jedan odeljak pribora za oružje, odevanje i prehranu.

Bio je to gojazan, proćelav šezdesetogodišnjak, nekadašnji gradonačelnik Grand Džakšna u vreme kad su ulicama ovog grada na obali reke Kolorada vrveli desperadosi, ubice i poluzauzadni Indijanci iz obližnjeg rezervata.

Pre osam godina organizovao je trgovinsku mrežu duž reke po malim naseljima, ali je ubrzo propao. Ostalo mu je samo da u Džakšnu proživljava svoje poslednje dane, za dugom tezgom prekrivenom crvenom čojom, sećajući se boljih dana. Veliki napis nad vratima njegove prodavnice već je izbledeo pod suncem i jesenjim kišama Kolorada. Sada se, istina, nalazio u gradskom veću, ali to je u poređenju s ranijim položajem bila bedna uloga u građanskoj eliti Džakšna.

Hak Tobijas je godinama čekao šansu da bude ono što je bio nekada. Međutim, dolazili su mlađi, okretniji, mudriji i borbeniji, pa su, tako, godine odnosile Tobijasovu nadu da bude nešto više od trgovca.

Tog dana nalazio se sam među sedlima, rafovima sa šarenim, jeftinim materijalom i policama punim najraznovrsnije robe, od bombona za decu do svetiljki s raznobojnim staklima.

Sol Hagard se zaustavio ispred velikog izloga i ukrstio pogled s trgovcem iznutra.

Kada je ulazio, zvonja iznad vrata se zaklatilo i najavilo njegov

nastup. Hak Tobijas se mrzovoljno pomerio sa svog mesta i uputio se prema sredini tezge. Bio je to najgori dan u njegovom poslu, celog jutra, do podne, nije se pojavila nijedna mušterija!

A to je po njemu bio rđav predznak.

Hagard je prešao pogledom po robu kao da traži nešto specijalno. Tobijas se ponadao da će mu nepoznati razbiti maler i da će posao krenuti bolje posle njega.

Ipak, nešto mu se na strancu nije svidelo.

Oči? Ili nešto u pokretima, u izrazu...

— Stranac? — oslovio ga je Tobijas, izveštačeno se osmehujući. — Niste mogli doći na bolje mesto, mister. Imam sve za vas. Šta je po želji?

— Ne zamaraj se, matori — odgovorio je Hagard, skupivši usta u prezrivu grimasu. — Daj mi dve kutije metaka.

Tobijas baci pogled na Hagardov kolt.

— Kalibar 44. — reče i okrete se prema polici. — Takav kalibar nema niko u gradu. Šta još želite?

Hagard stavi kutije u džep pantalona.

— Kanticu petroleja — reče.

Tobijas se namršti.

— Petroleja? Sigurni ste da to želite? — upitao je sumnjičavo.

— Donesi! — oštro mu naredi revolveraš.

Trgovac sleže ramenima i ispod tezge izvuče limenu kutiju.

— Hoće li ovo biti dovoljno? — pitao je.

— Hoće!

— To je sve osam dolara, mister.

— Dobićeš ih — dobaci Hagard i otvori kutiju. — Čim prodam Menigoldov ranč, setiću se duga...

Tobijas je buljio u stranca ne shvatajući. Još više se zbunio kada je čovek počeo da prosipa tečnost po podu.

— Hej — povikao je — šta to radite?

Hagard ne odgovori. Mirno je kresnuo šibicu i bacio prema petroleju.

Buknulo je iznenada i zažarilo sve oko sebe.

— Prokletniče! — zavapio je Tobias, uzmičući pred plamenim zidom. — Šta si učinio? U pomoć! Ljudi, u pomoć, izgore mi radnjal! Dajte vodu, gasite!

Nije ni primetio da se stranac izgubio. Dohvatio je prvo čebe sa strane i počeo besomučno da udara po vatri. To, međutim, nije mnogo pomagalo.

Dim je počeo da izbija na ulicu. To je bila Tobiasova sreća, jer su ga neki prolaznici odmah opazili. Vatra obično izaziva paniku u gradu, a najviše kod onih najbližih mestu požara. Ovde su to bili sedlar i stolar. Oni su prvi izleteli sa vedrima za vodu i dokopali se pojila. Onda se obrazovao lanac od dobrovoljaca i trgovac Hak Tobias je mogao da odahne: prodavnica je bila spašena, ali deo robe je bio uništen nepovratno!

Vest se ubrzo proširila u sve krajeve Grand Džakšna: doprla je i do Sonesijevih ušiju. Sadeći po opisu radilo se o istom napasniku.

Vlasnik „Generala” je zlurado pomislio u sebi da u gradu još neko može da kune siledžiju i proklinje Flojda Korbena što je odsutan!

Iza ugla berbernice, Sol Hagard je s pakosnim osmehom posmatrao ljude kako se muvaju i dovikuju pred Tobiasovom trgovinom.

I kao da se ništa u vezi njega nije desilo, skrenuo je prema banci braće Konvej.

Bila je to jedna od najvećih zgrada u tom delu ulice, s obaveznim rešetkama na prozorima i odškrnutim debelim drvenim kopcima koje meci nisu mogli da probiju. Zidovi su joj bili ofarban i tamnoljubičastom bojom, a ramovi prozora i vratiju narandžastom.

Iako je glasila na ime braće Konvej, pripadala je samo jednom od njih, Brusu. Al Konvej umro je pre dve godine posle neobjašnjivog pada u reku iz svoje skupocene dvosedne kočije. Mada su zli jezici govorili da je jedan točak bio tako „namešten” da na tom mestu spadne, niko nije mogao da to dokaže i pripiše njegovom bratu.

Ono malo klijenata zatečenih u banci, istrčalo je napolje čuvši povike ljudi i ugledavši dim. Bio je to ipak nesvakidašnji prizor za vladavine Flojda Korbena. Grand Džakšn je postajao dosadno, miroljubivo stecište prolaznika i starosedelaca. I sada, odjednom vatra!

Sol Hagard hladno prođe mimo radoznalaca na verandi i uđe u prostrani, hladnjikavu prostoriju sa šalterima i klupama za sedenje.

Jedini koji nisu smeli da napuste svoja mesta bili su blagajnici za

šalterom. Hagard izbroja trojicu. Velika čelična kasa nalazila se u uglu, iza velikog stola za kojim je četvrti službenik sedeo zagnjuren u hrpu nekih papira.

Hagard se uputi krajnjem šalteru na levoj strani.

Službenik je podigao svoj štitnik za svetlo i upitno pogledao stranku.

— Hoću gazdu — rekao je revolveraš, otežući.

— Zauzet je — odgovorio je službenik i vratio se svom poslu. Prebrojavao je neki sitniš i prestao da obraća pažnju na bledunjavog stranca, koji je pre ličio na pljačkaša nego na klijenta koji je došao da uloži dolare...

Pljačkaš? Blagajnik se trgao i ponovo podigao pogled.

Stranac je bio još uvek na svom mestu, neugodan, hladnih zenica i podignutog levog ramena. Srebrna ogrlica presijavala se na zracima sunca koji su kroz visoko rešetkasto prozorče padali na drvenu pregradu šaltera.

— Rekao sam da je zauzet — ponovio je, nešto nesigurnije nego malopre.

— Čuo sam — odgovorio je Hagard cinično — ali ti ne verujem.

— Zašto vam je potreban mister Konvej?

— To ću reći njemu.

— Žao mi je...

Nije završio rečenicu. Opasan bljesak u Hagardovim očima kao da ga je paralisao. Tome je doprinelo i tiho, ali zlokobno škljocanje kolta.

— Zovi ga.

Čovek je otvorio usta, no glas ga nije slušao.

— Dakle? Pozovi ga, jako.

— Videću... videću da li može...

— Pozovi!

Blagajnik se okrenuo prema vratima levo od kase.

— Mister Konveje! — prodrao se.

Druga dva blagajnika se začudeno okrenuše na tu stranu.

— Šta ti je, Tačere? — upitao ga je jedan od njih. — Kako se to ponašaš?

Hagard obiđe pult i uđe u prostoriju gde su se nalazili blagajnici. Ono što je želeo saznao je: bankar se nalazio u svojoj kancelariji.

— Kuda ćete? — doviknuo mu je treći blagajnik i zavukao ruku pod pult, gde se nalazila poluotvorena fioka. — Stanite ili...

Sol Hagard je zastao, okrenut licem vratima.

— Tamo ne možete neprijavljeni! — opomenuo ga je ovaj, uperivši revolver u njega. — Vratite se natrag.

Hagard se lagano okrenuo, ruku podignutih samo toliko da mu se šake nalaze u visini ramena. Potcenjivački je pogledao prema cevi. Čovek ju je loše držao, ocenio je da linija ide bar pola jarde kraj levog kuka.

— Pucaćeš, smutljivko? — pitao je Hagard, skupivši usta.

— Ako budeš pametan, neću...

— Nisam mnogo pametan — rekao je revolveraš i spustio ruku.

Povukao je brzinom upola manjom nego što je posedovao. Ali, i to je bilo dovoljno za blagajnika, ne

veštog u baratanju kolta. Pucanj se prolomio istovremeno kad su sa cfrkve počela da bruje zvona.

Čovek je pao pogođen u podlakticu. Izraz čuđenja zamenio je izraz istinskog bola. I ne čekajući neko drugo naređenje, ostala dvojica su odmah podigla ruke.

Tada su se otvorila vrata od privatne kancelarije Brusa Konveja i na njima se pojavio vlasnik banke.

— Šta se to dešava? — zagrmio je.

Onda je desno od sebe ugledao uzano, blede lice nepoznatog čoveka.

— Ko ste vi? Ko je pucao?

Brus Konvej je očigledno nekada bio lep momak. I sada, u pedesetoj, ostale su mu pravilne crte, s nešto više bora i sedih u kosi. Imao je stasa, elegancije u pokretima, u glasu, u odevanju, u pogledu. Bio je, uz dar prirode, to i uticaj mnogih putovanja na Istok, kretanje među poslovnim svetom i ženama tako različitim od žena na Srednjem zapadu.

— Pitao sam ko...

— Ne galami — preseče ga Hagard. Na njega ništa nije moglo da napravi utisak.

— Ko ste vi? — okrenuo se Konvej prema njemu.

— Sol Hagard. Došao sam da ti prodam ranč.

— Ranč? Kakav ranč?

— Zove se... „F. E. M.“, tako nešto.

Konvej nabra obrve.

— O čemu govorite, čoveče? Taj ranč pripada Ejpril Menigold!

— Ja sam novi vlasnik.

— Vi ste poludeli! Kakav je to način da mi izručujete bajke i pucate na moje ljude...

Hagard ispruži ruku, dohvati Konveja za rever kaputa i odbaci od sebe. Bankar nikad ne bi očekivao da se toliko snage krije u ovom naizgled mršavom i suvonjavom strancu.

— Šta zapravo hoćete? — pitao je Konvej, oznojenog čela.

— Rekao sam: da ti prodam ranč.

— Ne kupujem... Ne treba mi!

— Ipak ga kupi — krenuo je prema njemu Hagard, dok su mu mamuze zveckale pri hodu. — Šta misliš, vredi li dvadeset hiljada dolara?

— Vi ste poludeli!

— Dvadeset pet?

— Vi ste poludeli! Nemam nameru da kupujem kojekakve rančeve! Osim toga, na osnovu čega možete da prodajete nešto što nije vaše...?

— Ne brini za to. Imam papire. Dakle?

— Ne...

Uzalud je bankar tražio pomoć od svojih ljudi: bili su suviše zaplašeni. A spolja niko, kao za inat, nije nailazio. Ako je čuveni Flojd Korben ikada bio potreban, bio je sada.

A on se nije nalazio na pravom mestu.

Brus Konvej najzad leđima nappazid. Više nije imao kud. Strančeve oči kao da su mu ispijale mozak.

— Otvori! — pokazao Hagard prema kasi.

Bankar je gščevito odmahivao glavom. Činilo mu se da sanja. Zar je moguć, usred bela dana, u gradu

koji je Flojd Korben držao gvozdenom rukom, jedan bledunjavi stranac ima nameru da ga opljačka!

— Nikad! — rekao je Konvej.

Revolveraš nehajno izvuče svoj kolt kalibra 44.

— Nećete se usuditi da pucate! — dobacio mu je bankar.

— Neću?

Hagard pritisnu oroz i zrno otkide vrh Konvejevog uha. Jauknuvši od bola, čovek se rukom uhvati za povređeno mesto. Kada je pogledao u šaku, video je da se niz prste sli-va krv...

Ovaj pucanj morao je da privuče nečiju pažnju spolja.

Neko je otvorio vrata i proturio glavu. Za trenutak, Konvej prepozna šešir Dena Ludoka, berberina. Skoro i ne ciljajući, Hagard skrenu revolver i ispali metak na vrata.

Ludok je na vreme trgnuo glavu i pobegao!

— Sledeći pogađa između ušiju — najavi revolveraš svoje namere bankaru. — Otvaraj!

Pri tom mu se oči napuniše mržnjom i besom.

Nećeš daleko, pomisli u sebi Konvej tražeći ključeve po džepu. Uhvatiće tebe Korben, pa makar i na kraju pakla!

On otvori teška, čelična vrata.

Očekivao je radost ili iznenađenje u strančevim očima. Međutim, Hagard je mirno pogledao u svežnjeve naslagane u srednjoj pregradi.

— Izbroj mi dvadeset hiljada — reče mu, istovremeno držeći na oku ostale službenike.

Konvej tek sad nije shvatao: u ka-si je bilo preko pedeset hiljada, a on traži manje od polovine!

— Požuri, medenko! — gurnu mu Hagard cev u rebra.

Bankar izdvoji dva svežnja i pruži. Hagard ih mirno strpa pod košulju, obrnu kolt oko prsta i uputi se izlazu.

Izgledao je kao stranka koja je uložila ušteđevinu i sad se zadovoljno vraća kući. Ni traga od uzbuđenja ili straha da ga neko ne ot-krije ili progoni.

Zveckanje srebrnih mamuza liči-lo je Konveju na zasecanje noža po lubanji. Nepokretan, opčinjen, zurio je u jarkocrvenu košulju pljačka-ša, sve dok se za njim nisu zatvorila vrata.

Onda se bacio prema šalterima, tražeći pušku obešenu ispod pulta.

Njegovi službenici su povadili revolvere i pojurnili na vrata. Tu su zastali, neodlučno. Niko nije želeo da se prvi izloži mecima đavolskog lupeža.

Brus Konvej polako odškrinu vrata.

Ulica je bila pusta. Gomila ljudi nalazila se oko već ugašene vatre Tobijasove trgovine. Nigde nije video crvenu košulju.

On otvori širom vrata i istrča na verandu, praćen svojim službenici-ma.

Stranca nigde nije video.

— Opljačkali su me! — zaur-lao je i opalio iz puške. — Gde je šerif? Ljudi, ovamo!...

Počeli su da pristižu sa raznih strana. Vruć dan u Grand Džakšnu počeo je treskom u salunu Luka

Šonesija, a nastavio se pozivima Brusa Konveja!

Dolazili su i osvrtni se. Oni manje hrabri već su pomišljali da zaključaju vrata svojih radnji i domova. Međutim, svi se uzdali u Flojda Korbena, on je trebao svakog časa da naiđe i da pokaže tom prokletom napasniku...

Kada je Torni Medoks ujahao u grad, na njega jedva da su obratili pažnju.

*
* *

Veče.

Posle saluna „General“, Tobijasove trgovine i Konvejeve banke, Sol Hagard ej iz Bredlijeve konjušnice razjurio sve ostavljene konje, osim Holidejevog ždrepcu, na kome je kockar proveo popodne jašući po okolini. Vratio se tek uveče i zatekao unezverenog, polupijanog konjušara pred praznim boksovima. Čovek se jedva primio da primi Miga, plašeći se da ludak u crvenoj košulji ne dođe ponovo i, možda mu zapali konjušnicu!

Šetnja podivljalog stranca nije se završila kod Bredlija.

Iskrasnio je kod zaplašenog berberina Stenlija Polaka, koji je već slutio da sobom ima napadača iz banke čiji mu je metak probušio novi šešir.

Hagard je stavio kolt u krilo i seo u stolicu, zatraživši brijanje. Napomenuo je nesrećnom berberinu da će ga ubiti ako mu ruka zadrhti.

Bilo je to najduže i najopasnije brijanje Stenlija Polaka u životu.

Uspeo je da dovrši posao i da se skljoka na klupu prekoputa, na ivici snage. Revolveraš je, umesto da plati, razbio oba velika ogledala i izgazio čizmama sitan pribor, mišljave flašice, sapun, dok je brijačem isekao košulju na prestravljenom čoveku.

Onda je otišao, praćen skrivenim pogledima.

Serif još nije stizao sa svog jahanja na Hokslijev ranč.

Torni Medoks je u „Generalu“ čuo ove vesti po stoti put.

Bilo mu je jasno da od traženja posla nema ništa. Ljudi su bili zaplašeni, a pojava bivšeg robijaša samo bi im još više podstakla strahovanja i odbojnost. Možda bi ga čak i povezali s ludakom u crvenoj košulji i srebrnim mamuzama!

Salun „General“ bio je pun ljudi; govorili su, dodavali priči poneki izmišljeni detalj, proklinjali Korbena i svaki čas pogledali na vrata.

Luk Šonesi je grčevito čuvao svoje rezerve pića. Iznosio je samo po bocu i čekao da se jedna isprazni kako bi doneo drugu.

Medoks pomisli na Ejpril i srce mu se steže. Kako da joj kaže da nije uspeo? Odjednom mu je došlo da ostavi sve i da pobegne nekud, daleko, samo da se ne ponižava pred ljudima svog rodnog grada! Bio mu je dovoljan jedan Korner pa da izgubi svaku volju za poslom.

Ušao je u salun, za trenutak ućutkavši žagor svojom pojavom.

Većina posetilaca bila je načičkana za šankom.

On opazi svog saputnika iz kočije, u uglu, zadubljenog u karte. Bio je

sam, ako se samoćom može nazvati i drugovanje s bocom brendija.

Medoks htede da se vrati, ali... Trebalo je da počne da se navikava na takve poglede. Sigurno da mu niko neće poslati cveće u znak dobrodošlice. Po licima svih tih ljudi zaključio je ne samo da ga preziru već i da ga se plaše.

Ako je trebalo da bira, onda mu je više odgovaralo ovo drugo.

Zato je odlučnim korakom krenuo prema šanku.

Gomila se rasklopila kao da je kroz nju prošao nevidljivi, oštar nož.

Torni Medoks se našao oči u oči sa Šonesijem.

Umesto pozdrava ili bilokakvog osmeha, Medoks je nabranih veđa odmerio krčmara i pokazao prema tabli iza njegovih leđa:

— Jednu sobu, Luk! — rekao je muklo.

To mu je prvo palo na pamet. Kad je razmislio, možda i nije bila loša ideja: da se sabere, promisli, i navikne na grad koji je bez njega živio punih pet godina.

Šonesi je potražio saglasnost od prisutnih, ali mu Medoks nije dao vremena za to.

— Ja sam ovde, Luk — povisio je glas. — Ne misliš da se nalazim u svakome oko tebe?

— Zar nisi na ranču... — promrmljao je krčmar.

— Imam para da platim sobu, ako si na to mislio — prekinuo ga je bivši robijaš. — I ne smrdim na robiju, okupao sam se.

— Mora da ga je Ejpril oribala

— podsmehnu se momak levo od njega.

Medoks se okrenu na tu stranu. Prepoznao je Dika Povala, besposličara i gradskog ološa, koji se bavio najprljavijim poslovima, od „cinkarenja” do podvođenja, samo da bi na lak način došao do novca.

— Volim dva puta da čujem kompliment — priđe mu Medoks, viši za glavu.

Povel uvuče glavu u ramena.

— Hajde, zar ti se zavezao jezik u čvor?

Momak se progura kroz gomilu i izgubi napolje. Medoks se okrete prema Šonesiju.

— Ključ! — reče kratko. — Nije mi do naklapanja.

Krčmar skide jedan, na kome je bio privezan kartončić s brojkom 6.

— Dva dolara unapred — ispruži Šonesi šaku.

— Da vidim kakvi su ti kreveti — odgovori Medoks. — Ne kupujem mačku u džaku.

— Slušaj, ti...

Torni zastade.

— Ako ti ne platim, imaš šansu da to javiš šerifu i da ti srce bude na mestu, Luk. Zar ne želiš baš to?

Vlasnik „Generala” nije odgovorio ništa.

Torni Medoks se teškim koracima pope stepeništem do dugačkog hodnika sa sobama.

Istovremeno, Dok Holidej je pogledao na svoj džepni sat: bio je blizu devet. Ako je njegov šarac mogao da izdrži popodnevno jahanje, onda mu je noga zalečena i mo-

ći će rano ujutru da nastavi prema jugu.

Bio je zadovoljan: na njega nisu obraćali pažnju. Prvi put u životu nije se nalazio u centru nevolja. Bio je posmatrač.

Ali, varao se ipak.

*
* *

Mesec se kao žuta, okrnjena svetiljka smestio u ugao prozora i obasjavao Medoksovo lice.

San nikako nije dolazio na oči.

Ležao je obučen, podigavši čizme na ivicu krevetnih šipki. Mislima je prolazio kroz prohujale godine i uvek mu se na kraju ukazivalo lepo lice Ejpril Menigold.

Da li ju je zasluživao?

Njegova prošlost bila mu je verni, demonski pratilac. Za sebe nije brinuo, ali da li će Ejpril izdržati u svojoj nameri da ostanu baš tu i dokažu svima da nisu u pravu. Bile su to tipične ženske iluzije...

Dole, u salunu, zamro je svaki zvuk.

I poslednji gost je otišao.

Hodnikom je prošao neki čovek u sobu do njegove i tu se umirio.

Ležao je s rukama pod glavom, sklopjenih očiju, u prvom polusnu te noći. I učini mu se da hodnikom ponovo prolaze nečiji koraci, laki, lepršavi, praćeni šumom duge haljine ili ogrtača.

Ejpril će brinuti što ga nema. Ipak, bila mu je potrebna ova noć da se sabere i sagleda. Da odluči:

ostaje li da vodi bitku ili se predaje i odlazi...

Otvorio je iznenada oči, sasvim budan.

Neko se nalazio pred vratima.

Pridigao se na laktove i oslušnuo. Brava se pomerala i tihim škljocanjem prekrivala nečije šumno disanje.

Pre nego što je uspeo da se podigne, neka senka umotana u plašt već je zakoračila u sobu.

— Torni? ... — dopro je do nje ga ženski glas.

Do đavola, opsovao je u sebi Medoks. Taj glas... I taj miris koji bi prepoznao na milju.

— Loreta Korner — prošaputao je i uplašio se od svog glasa. Izgledao mu je tuđ, neuverljiv.

— Ne pali svetlo — rekla je žena.

— Ali... Šta radite ovde?

Sedeo je na ivici postelje, posmatrajući je kako mu dolazi bliže. Mesečina je pala po njenom licu, koje je uokvirivao dugi tamni šal.

— Nemam mnogo vremena — rekla je prigušeno. — Možda je Klif primetio da sam odsutna, ali svejedno...

— Kako ste me našli?

— Imala sam sreću da prvo svratim ovde. Šonesiju sam zatvorila usta sa pedeset dolara.

— Ne shvatam...

— Znam. Morala sam da te nađem. Dosta mi je svega.

— Kako...?

Ona zbaci šal sa sebe i smaknu gornji deo svoje lepe, nabrane haljine. Pred zaprepasćenim mladićem bljesnuše ženina gola ramena. Ok-

renula mu je leđa, mesečina se po njima razlila kao po porculanskoj površini, a tada Medoks ugleda pruge.

— Šta... šta je to?

Žena navuče haljinu ponovo na sebe i prebaci šal.

— Bič — rekla je oporo. — Bič Klifa Kornera. Okusila sam ga bar deset puta dosada, za ovih pet godina.

— Ali zašto?

— Zbog Leda Kepota, Torni.

U Medoksovim slepoočnicama zabubnjaše doboši i soba mu se okrenu u krug. Međutim, nije znao šta da kaže. Prosto je bio ošamućen. Prvo njena pojava, a onda pominjanje čoveka zbog koga je odležao robiju u Omahi...

— Saslušaj me — rekla je i dodirnula za vrhom prstiju po nadlaktici. — Led i ja... Mi smo se zavoleli. Pokušaj da me razumeš. Klif je već star, mrzovoljan, ljubomoran i nemoćan, a meni se ukazala prilika. Bili smo zajedno svega tri puta, ali bilo je dovoljno da zaboravimo na svet oko sebe...

Medoks je buljio u ženu kao u priviđenje.

— Led i vi... — promućao je, suvih usta.

Klimnula je glavom.

— Mladić me je voleo, patio, tako očevidno da je Klif počeo da sumnja. Tada sam se uplašila i za njega i za sebe. Rekla sam mu da me ostavi neko vreme na miru. On... On nije hteo. Zaklinjao mi se da ne može da živi bez mene, da ga niko neće sprečiti da me voli. On

da sam izmislila svoja osećanja, poigrala se s njim. Kazala sam da ne osećam ništa, da je on bio samo mala promena u mom životu... Ne znam šta sam sve ispričala, samo da bih ga odvratila od sebe. A on... on je to shvatio suviše traagično.

Medoks je ćutao kao zaliven. Omaha... Pet godina! Da li se to pojavljuju tračci svetlosti iz prošlosti?

Žena je nastavila:

— Klif je primećivao očitu promenu na meni, a na Ledu naročito kadgod bi se slučajno sreli. Smeškao se na sve to, a ja sam znala da je tada najopasniji. Jedne večeri, Led je otišao s tobom u grad. Bio je već doneo odluku...

— Kakvu odluku? — prenu se Medoks.

— Da se ubije! — reče Loreta spuštajući glavu. — Za njim je pošao i Klif. Sve se odigralo drukčije... Umesto da ga pritisne i izvuče iz njega priznanje, Klif je čuo pucanj iz konjušnice i zatekao Leda, mrtvog. Na grudima je imao pismo...

— Pismo?

— Pismo za mene. Oproštajno, glupo mladalачko pismo u kome mi se poverava da će se ubiti, da će biti mrtav dok ovo budem čitala. Da me je voleo, da nije mogao da ponese misao da bude daleko od mene... Klif je našao to pismo i kad je čuo tvoje korake, poneo ga i šmugnuo napolje. Onda su zatekli tebe...

— Nemoguće — procedio je Medoks, zagnjurivši glavu u šake.

— Klif mi je pokazao to pismo, a onda me je izbičevao! Bez milosti, do krvi. Kadgod je zle volje, kasnije, on mi podnese to pismo i bičuje me. Pet godina tako on čuva tu hartiju da bi me podsećao i mučio...

— Znači — javi se Medoks hravim glasom — ja sam... ja sam odležao pet godina badava? On je znao, i vi ste znali...?

— Ništa nisam mogla da učinim. Držao me je zatvorenu i pretio da će me vratiti u najveće blato koje postoji na Zapadu. Mislim da bi bio u stanju i da me ubije!

— Pet godina — mucao je Medoks, kao u snu.

— Večeras sam se najzad dokopala toga — nastavila je ona, ne mareći za mladićevu odsutnost. — Imam to pismo, Torni. Donela sam ga.

On je pogleda, kao da dolazi iz nekog drugog sveta.

— Imate pismo? — upitao je, tek tada shvatajući značaj tih reči.

— Imam. Ledovo oproštajno pismo upućeno meni. Ukrala sam ga i donela tebi, Torni. Tebi je to potrebnije nego Klifu... ili meni.

Nebesa, pomislio je Medoks. Ta žena je više nego žena. Šta je sve rizikovala tim potezom!

— Kad mister Korner sazna...

U polutami je opazio njen osmeh: krajičak usta se zategao, ali bio je to neveseo smešak.

— Sigurno je već saznao — rekla je i podigla glavu.

Medoks je držao hartiju u ruci, kao da drži eksploziv. Bio je to dragocen dokaz njegove nevinosti!

Skoro ga je pobožno držao među prstima, he smejući da ga jače stisne ili presavije.

— Ja ne znam šta da kažem — procedio je.

Loreta Korner nije stigla da odgovori.

Hodnikom su odjeknuli oštri, bučni koraci. Žena se podigla kao oprugom izbačena. Isto je učinio i Medoks.

— To su oni — rekla je Loreta i obavila šal oko glave.

— Ko oni, gospodo Korner?

— Oni...

Vrata su se otvorila sa treskom.

Senka jednog čoveka sa svetiljkama nahrupila je u malu sobu gde su se nalazili Loreta Korner i Torni Medoks.

Zatim je i druga senka ispunila dvoratak.

Medoks je osetio kako se rančerova žena povlači iza njega. Iako nije odmah video ko je, mogao je da pretpostavi. Svetlost se malo podigla i obasjala lica Klifa Kornera i njegovog nadzornika.

U rukama su držali koltove.

— Tu si — zaškripao je rančer, dajući oduška svom besu udarcem noge u obližnju stolicu. — Kućko! Mene hoćeš da pokradeš...

Torni Medoks potpuno svojim telom zakloni ženu.

Prvi put je zažalio što nema oružje.

— Ubiću vas oboje! — zarežao je Korner.

— Nisam naoružan — upozorio ga Medoks.

— Pa šta? Jedan robijaš manje,

ko će zažaliti za tobom? — nasme-
jao se histerično. — Gde je pismo?

— Kakvo pismo? — pravio se
naivan Medoks.

— Hoćeš da kažeš da je moja že-
na došla tebi na ljubavni sastanak?
— podrugljivo će rančer. Iz njega,
Čed Henlon je mračno posmatrao
dvoje zatečenih i s uživanjem iš-
čekivao gazdin znak da ih pobije!

— Gde je pismo? — zagrne Kor-
ner.

— Možda je već kod šerifa —
upozori ga Medoks.

— Šerif nije u gradu — dobaci
Korner i propusti Henlona. — Ubij
prvo njega — naredi mu.

— Ne! — vrisnula je Loreta, ali
je dočeka samo Kornerovo podru-
gljivo cerenje.

— Tebe ću ja da sredim, kučko!
— obećao joj je.

Henlon podiže cev.

— Hajde, pseto — dobaci mu Me-
doks — lani na gazdin poziv! Šteta
što nije poneo kaiš da te drži na
odstojanju, da mu ne oližeš sasvim
čizme!

Nadzornik Kornerovog ranča pre-
blede čak i na mutnom krugu sve-
tiljke. Izgledalo je da okleva: nije
bilo jednostavno pucati u čoveka
koji stoji uspravno i gleda mu u oči.
Zašto to ne učini Korner? Zašto bi
on imao Medoksa na savesti pred
šerifom Korbenom?

— Ubij ga! — zaurla Korner i
sám opali.

Zrno očeša Medoksov rukav.

Mladić nije ni pogledao ranu.
Ako je trebalo da umre, učiniće to
na svoj način. Na nogama.

Loreta Korner je već nameravala

da istupi i baci se na kolena pred
rančerom, ali nije imala vremena
da to učini.

Iza Kornera i Henlona pojavila
se treća senka.

Medoks razazna blistavobelu ko-
šulju i šešir neobičnog oblika.

— Da ne smetam? — čuo se koc-
karev ledeni glas.

Henlonova ruka ostade u vazdu-
hu, neodlučna i pokolebana. Što se
Kornera tiče, on se toliko uživao
u svom trijumfu, da je prisustvo ne-
kog sa strane delovalo na njega po-
put udarca maljem!

Razjaren, on se okrenuo i potegao
prema nejasnim obrisima Džordži-
janca.

Ali, s bokova čoveka u crnom
bljesnuli su narandžasti plamenovi
i vrelo olovo saseklo je rančerovu
šaku.

Oružje je s tupim zvukom palo na
pod.

Henlon se još dvoumio: ovaj glas
mu je bio poznat. Vezivao ga je za
prethodno veče u kome je doživeo
poniženje i poraz.

On je, ne okrećući se, vratio oru-
žje natrag. Znao je da kockar neće
pucati u leđa. Zatim se okrenuo, ne
pokazujući strah.

— Imam nameru da spavam —
dobacio je Holidej s vrata — ali ov-
de se pravi previše buke.

— Vi se ne mešajte — zaurlao je
Korner, izbezumljen od besa.

— Već sam umešan — odbrusi
Džordžijanac, ugledavši iza Medok-
sa ženu. — Da li vama prete, go-
spođo?

Loreta Korner iziđe pod žučka-
stu, magličastu svetlost. To lice

podseti Holideja na Lauru Higinis, s tom razlikom što je cvo pred njim bilo produhovljenije i ženstvenije od sećanja na kćerku kockara.

— To je moja žena! — dobaci zapenušani rančer, kome je ruka bivala sve teža.

— Da nije i tvoja? — okrenu se Holidej prema nadzorniku.

— Bolje da odmagliš, kicošu! — stisnutih zuba mu uputi Henlon. — Ovo je privatan razgovor.

— Koltovima? Ne zvuči porodično...

Korner posrćući krete prema Loreti.

— Da se ne bi kajala, polazi sa mnom! — rekao je preteći. — I ponesi pismo, inače...

Holidej se osloni ramenom na dovratka, odmeravajući lica prisutnih. Dok se Kornerovo grčilo od srdžbe i besa, ženino je postajalo sve tvrđe i hladnije. Medoks je stojički podnosio čitavu scenu, zgrčenih šaka. Što se tiče Henlona, on se posvećivao kockaru, ali vrlo oprezno. Kao da je čekao trenutak da može povući brže od legendarnog strelca i vratiti mu sve one uvrede iz saluna...

— Polazi! — pištao je Korner.

— Ne idem! — odjednom je rekla žena i Medoksovo lice kao da se rasplinu. Osećao se lakšim: Loreta Korner bila je njegov dragoceni svedok za povratak časti...

— Čuo si je? — zakrači on napred. — Ona ostaje!

Rančer se okrenu prema svom nadzorniku. Osetio je da mu situacija izmiče iz ruku.

— Zašto sam te poveo? — ruknu na njega.

— Ovo je Dok Holidej — uzvatio je Henlon. — Bilo bi najpametnije da se povučemo, mister Korner.

— Šta? Ti se usuđuješ...

— Usuđujem se. Naši momci su dole. Oni nikada neće izići iz ovog saluna... živi.

Rančer je zurio u nadzornika, sporo shvatajući. Ali, Holidej razbi njegove iluzije.

— Da ima nekog dole, već bi doleteli na prvi pucanj — rekao je hladno. — Napolju je divna mesečina, džentlmeni. Zašto ne prošetate?

I pri tome rastvori svoj kaput.

— Loreta... — poslednji put se okrenuo rančer prema ženi. — Hajde... sve ti opraštam. Pođi!

Žena je odmahнула glavom.

— Bilo bi mi oprošteno dok iziđem. Posle bi ponovo uzeo bič u ruke.

— Obećavam da neću...

— Kasno daješ obećanja, Klifel!

Od rančerove osionosti nije više bilo ni traga. Odjednom je shvatio da ostaje sâm. Da je ovaj odlazak zauvek.

— A kuda ćeš? — prasnulo je. — Ako bude trebalo, silom ću te zadržati uz sebe! Ti pripadaš meni!

— Gospođa će kasnije o tome da razmisli — priđe mu Dok. — Hajde, okreni se, rančeru, prema vratima.

— To ćeš mi platiti, kockaru!

— Ovo nije poker. Sve ostale dugo plaćam olovom!

Henlon otvori širom vrata.

— Hajdemo, mister Kornere — pozvao je svog gazdu.

Propustio je pogurenog rančera pored sebe i levom rukom počeo da zatvara za sobom, pri izlasku. Ako je mislio da će kockarska ajkula kao što je Dok nasesti na tako jeftin trik — varao se!

Čed Henlon je imao iskustva, nekoliko puta je na ovaj način izlazio kao pobednik: levom rukom pridržava vrata, desnom izvlači oružje i, iskošen, puca ispod pazuha.

Ni Klif Korner nije potpuno shvatio želju svog nadzornika da odu što pre. A ovaj je nameravao da iskoristi nepažnju koja će nastupiti pri izlasku: Medoks će biti zauzet ženom, a Holidej oboma.

Odgurnuo je vrata svoim žestinom od sebe i bacio se leđima na dovrat, istrгнуvši kolt s desnog boka.

Zagrmelo je...

Ali samo s jedne strane.

Sa Džordžijančeve!

Slayni kockar je mirno vratio kolt sa desnog boka u korice, zagrnut oblačkom barutnog dima kao paučinom od srebra.

Henlon je stegao zube i otrpeo bol u podlaktici. Sada su i on i Korner bili kompletno razoružani. Nisu imali oružja, nisu imali ni snage da nastave sukob.

Pucanj je prosto eksplodirao u ušima Medoksa i Lorete Korner. Nisu videli pokret s kojim je Holidej ispratio olovo u pravcu nadzornika. Samo je sevnulo i prasnulo.

I Henlon se zgrčio, ostajući ipak na nogama.

— Pa, odlazite ili ne? — oglašao se iz polumraka metalni kockarev glas.

Rančer i njegov nadzornik se ćutke povukoše sa vrata.

U tišini koja je potom nastala, čuo se šum Loretime haljine i uzdah. Žena je sela na obližnju stolicu, iscrpljena i prenapregnuta.

Medoks se primače prozoru i baci pogled na ulicu. Dole, jedan je jahać, pognut, već galopirao u noć.

— Uskoro će doći četa — promrmlja.

— Svejedno mi je — rekla je Loreta Korner. — On će pokušati da me odvuče ili ubije, a ja ću pokušati da s tim odugovlačim što više...

— Imate pravog šerifa — reče kockar. — On će vas zaštititi.

— Od Kornera nema spasa — nasmejala se žena gorkim osmehom. — On će i šerifa ubiti ako poželi.

— Ne plašite se? — upita Holidej.

— Zar bi vredelo? U svakom slučaju... hvala vam. Ali nemojte sebi tovariti više nevolja na vrat.

— Naći ću vam sobu — zaključio je ovaj, uputivši se izlazu. Onda je zastao. — Želite li da odete neku-da?

— Kad bih mogla...

— Prekosutra polazi kočija za Blaf. Odgovara vam?

Loreta je s divljenjem posmatrala siluetu visokog i vitkog čoveka. Sve što je govorio, bilo je jednostavno, odlučno, nepokolebljivo.

— Odgovara mi!

— U redu!

Zatim nestade sa vratiju.

Medoks dotače rukom košulju ispod koje se nalazilo presavijeno pismo. Odjednom nije imao više želje da ostane u salunu. Morao je da pohita i odnese novost Ejpril. A uju tru će kod sudije...

Ponovo je došetao do prozora i pogledao na ulicu.

*
* *

Bila je to noć u kojoj se malo spavalo.

Dok su u zamračenoj kancelariji Brusa Konveja članovi gradskog veća raspravljali o Solu Hagardu, na drugoj strani Džakšna pojavio se šerif Flojd Korben, pokriven prašinom od glave do pete.

Dadli Den, koji je za pristojnu nagradu pristao da ispred banke stražari i javi ako se pojavi Korben ili Hagard, opazio je pri mutnim uličnim svetiljkama poznatu figuru šerifa iz Džakšna.

U banci su se nalazili trgovac Tobijas, bankar Konvej, kasnije im se priključio berberin Stenli Polak, zatim tu su bili Rajli Meredit, vlasnik „Kazino bara“, Čip Sokers, stolar, Fil Flanegen gradonačelnik i Đuk Horton. Nedostajao je Luk Šonesi, a po pucnjima koji su dopirali iz tog pravca, uznemireni ljudi su zaključili da je to kod njega opet neka gužva u pozno doba.

Dadli Den je istrčao na sredinu ulice, mašući rukama ne bi li ga Korben opazio.

Čuvar zakona Grand Džakšna bio je đavolski umoran od potere koju

je vodio duž Kolorada na istok, sve do Kaledona.

Njegova crna, kožna jakna promenila je boju u sivo. Trepavice i obrve bile su mu još belje, lice umornije, donja usna obešenija nego ikada.

Pomislilo je na postelju i ni na šta drugo.

A onda je video siluetu čoveka na ulici kako maše. Grlo mu se steglo od iznenadne slutnje. Bio je dugo odsutan iz grada, no nije verovao da je moglo nešto naročito da se desi za to vreme.

Poterao je konja nešto brže.

Kada je prepoznao Dadlija Dena, bio je spreman da ga dobro ispraši ako mu ne položi valjane razloge za svoje ponašanje.

— Šta je, Dadli? Zašto skakućeš po noći? — narogušio se umorni i neispavani čuvar zakona.

— Šerife, kod Konveja je sastanak... Vas čekaju!

— Sastanak? — namršti se Korben. — U ovo doba? Jesi li ti pijan, momče?

— Ma, svi su tamo... I gradonačelnik! Desile su se lude stvari u Džakšnu dok ste vi bili sa Hoksljem.

To je zvučalo uverljivo i Korben sjaha. Vukući svoju nogu uputio se za Dadlijem u banku.

Kada se pojavio, svi su skočili na noge i počeli u jedan glas da govore. Korben ih je nekoliko časaka posmatrao s očiglednim prezirom.

Razumeo je samo pojedine reči i delove rečenica, ali nije bio u stanju

da sve to poveže u celinu i dobije makar neku sliku.

— Zavežite! — dreknuo je na kraju.

Brus Konvej je prvi seo na stolicu.

— A sada po redu — obrati im se šerif i uze stolicu za sebe.

Konvej podiže ruku i umiri Tobijasa.

— Ja ću reći, šerife — nakašljao se i pročistio grlo. — Taj Sol Haggard ušao je u grad, porušio Šonesijev salun, zapalio Tobijasevu trgovinu, meni uzeo dvadeset hiljada dolara, demolirao Polakovu berbernicu i raziurio konje iz Bredlijeve štale. Da li sam jasan?

— Isuviše — dočeka ga Korben.

Konvej je malo zastao, da savlada gnev koji mu se nanovo javljao pri pomeni otetih dolara.

— Tip je opasan — nastavio je — poteže kao munja, hladnokrvan je... Niko ne zna zašto je došao, mada on tvrdi da je novi vlasnik „F. E. M.” ranča i da hoće da ga proda. Naneo nam je velike štete, a ko zna šta nas čeka sutra, ako vi ne uhapsite tog manijaka, šerife! Još noćas!

Korben skide šešir i dlanom provuče preko temena.

— Kako izgleda? — upita.

— Kao zvečarka! — umeša se berberin. — Imam utisak da me gleda zmija, a ne čovek.

— Baš tako! — složi se i Tobijas.

— A da ne govorimo kako brzo rukuie koltom — dopuni ih Konvej.

— Biće teško s njim, šerife!

— Možda bi mi neko pomogao? — okrznu ih mračnim pogledom čuvar zakona. — No, ne brinite. Korbenu nije potrebna podrška. Čak ni na sledećim izborima.

Šerif se u mislima oprostio od postelje. Ako je tip opasan bar upola kako su ga opisali, onda je njegova dužnost bila da ga odmah vidi.

— Gde je sada? — pitao je, nameštajući opasač.

Ljudi se zgledaše.

— Poslednji put sam ga video kod Meredithovog „Kazino bara”! — javi se Čip Sokers, stolar. — Ali, nisam siguran da je ulazio.

— Ja ne znam, nisam svraćao u lokal, došao sam odmah ovamo! — reče Meredith.

— Potražiću ga onda tamo — uzdahnu Korben. — Hteo bih da to sredim brzo i da se odmorim. Sve me kosti bole od jahanja!

— Taj se neće dati uhapsiti — doviknu Konvej.

Korben se okrete prema njemu.

— Onda ću ga ubiti — reče.

*
*
*

Flojd Korben se uputio preko ulice prema svetlima „Kazino bara”.

Iako je osećao iza sebe nezvanu pratnju, pustio ih je da ga slede. Svi su izišli iz Konvejéve kancelarije, kako ne bi propustili zanimljiv dijalog između razbojnika i šerifa. A ako dođe i do „razgovora” oružjem, šerif je sada morao da se dokáže.

Brus Konvej je predvodio malu grupicu na pristojnom odstojanju.

„Kazino bar” je imao spolja crvena svetla, dok se unutrašnjost kupala u bledozelenoj. Bila je to poznata kockarnica u Džakšnu, ali pod strogim šerifovim nadzorom. Imala je četrnaest stubova. Na svakom je, s obe strane, bila okačena lampa sa zelenim abažurum.

Te noći bio je poluprazan.

Kada su Korbenove šake pale na gornju ivicu ulaznih vratanaca, unutra su se nalazila samo dva čoveka.

Za šankom je stajao barmen Majk Louson. Kadgod bi mu glava klonula, obhrvana dremežom, čovek prekoputa njega, za stolom zvecnuo bi mamuzom o pod i trgnuo ga.

Flojd Korben je posmatrao Sola Hagarda ispitivački i nimalo prijateljski.

Crvena košulja je pod zelenim svetlom dobijala tamniju boju. Oko vrata srebrna ogrlica bljeskala je poput smaragda. Sedeo je zavaljen, poluzatvorenih očiju, s neispijenom čašom viskija ispred sebe.

Korben odgurnu vrantanca i uđe unutra.

Louson za šankom zamašio nije pokleknuo. Odjednom se rasio kad je ugledao šerifa i uzdah olakšanja zatreperi mu u grudima.

Hagard malo iskosi pogled ispod oboda šešira.

— Hagard? — oslovi ga Korben, prešavši rastojanje od ulaza do stola.

— Nije vas dugo bilo, šerife? — odgovorio je revolveraš otežući.

— Uhapšen si!

— Optužba?

— Čuješ kad te budem smestio iza rešetaka... I ne pokušavaj ništa; Ili bi možda bilo bolje po ovaj grad ako me izazoveš?

Hagard skupi noge i lagano se po-diže.

Nije izgledao ni zaplašen ni nervozan. Iako su mu oči bile u senci, njegov pogled je svetlucaao kao staklo.

Flojd Korben ustuknu korak na-trag i spusti ruku.

Ne, stranac nije imao nameru da se preda.

Prvi put posle tolikih godina, čuvar zakona u Džakšnu osetio je da ga izdaje samopouzdanje. Za ovog hladnokrvnog napasnika njegova značka nije predstavljala ništa.

Korben se pitao zbog čega mu je potrebna ogrlica od srebra? I ta užasno crvena košulja? I taj pogled... kao da je izvirao iz ludila!

— Daću ti jednu šansu — upro je šerif prst prema Hagardu. — Napusti grad iz ovih stopa. Toliko mogu da učinim za tebe.

— Nije potrebno, njuškalo! Nemam nameru da se vraćam u Sevi-
jer.

— Daleko si potegao — primeti Korben motreći na svaki njegov pokret. — Šta tražiš ovde?

— Dobio sam jedan ranč na pokeru — dobaci Hagard — ali vidim da se ovde može dobiti mnogo više. Treba samo pokazati zube.

— Ne pokazuj više, kopile! — nakostreši se Korben, izgubivši svaku volju za razgovorom.

Hagard se nasmejao krto.

Napolju, gomila ljudi je ispred ulaza pratila svaku njihovu reč.

Međutim, niko nije smeo da se usu-
di da priđe bliže i baci pogled unu-
tra.

— Zašto ga već jednom ne ra-
zoruža? — došapnuo je Tobijas ban-
karu. — Zašto okleva?

— Ispituje ga — sa strane se og-
lasi berberin.

— Nešto tu nije u redu — pri-
meti Konvej. — Šerif nikada dosa-
da nije tako oklevao. Mora da je
stranac suviše opasan! Možda će
morati da ga ubije?

— Bolje nije ni zaslužio — za-
brunda Fil Flanegen, trbušasti gra-
donačelnik, inače trgovac viskijem
na veliko. Imao je svoje skladište, a
dobavljao je piće vozovima i sop-
stvenim karavanom za salune u či-
tavoju pokrajini.

— Ne čuje se više ništa? — os-
luškivao je stolar Čip Sokers.

— To mi se nimalo ne sviđa —
promrsio je Konvej. — Ako mene
pitate, ja mislim...

Nije završio.

Odjednom su noć ispunili pucnji.

Bljesak revolverskih eksplozija
zasenio je blagu, zelenkastu svetlost
„Kazino bara”.

Činilo se da zidovi pucaju, gre-
de ruše, prozori prskaju.

Pred zaprepašćenim ljudima, čla-
novima gradskog veća, kao da se
otvorio pakao. Ustuknuli su natrag,
za jedan korak, jer im se činilo da
ih zemlja nevidljivim koncima drži
uza se.

Zatim se utišalo.

Neka svetiljka iznutra, verovatno
ona najveća na sredini, zaklatila se
i prošarala senkama verandu „Ka-
zino bara”.

U ušima se još lomatao eho re-
volverske kanonade.

Skamenjeni, ljudi su zurili u
vrata i čekali.

Onda su čuli korake, lagane, ne-
obično tihe. Čizme su se vukle po
podu, isto onako kako je to obič-
no činio Korben u svojim noćnim
obilascima grada.

Brus Konvej se prvi osmehnu, ali
za kratko.

Zatim su na ulazu ugledali og-
romnu šerifovu siluetu. Bio im je
okrenut leđima. Povlačio se natrag.

Konvej najzad odahnu.

— Sredio ga je! — viknu. I kao
da je već video hrpu svojih dolara
pred sobom.

Flojd Korben se zaustavio na
ulazu, leđima oslonjen na vrantanca.

Ali, to je bio preslab oslonac za
njegovo telo.

Vrantanca su se širom otvorila i
čuvar zakona Grand Džakšna sručio
se na verandu kao gromom pogo-
đen.

Ostao je da leži, dok mu je glava
visila preko ivice, nad prvim ste-
penikom.

Oči prisutnih preplavi užas!

Flojd Korben je bio mrtav!

Stranac po imenu Sol Hagard ni-
je se libio da podigne ruku na za-
kon. I to na šerifa koji je bio strah
i trepet za sve one čija je savest
bila zamrljana.

Pod crvenom svetlošću spoljnih
lampi, lice Flojda Korbena imalo
je stravičan izgled. Beonjače kao
da su se dva puta povećale, usta ot-
vorena u potrazi za poslednjim da-
škom života, na čelu rana kao ra-
spukli, truli plod...

I još nekoliko tamnih pečata na crnoj kožnoj jakni.

Bio je prosto izrešetan!

Konvej, Tobijas, Flanegen, Meredith, Polak, Sokers i Horton ličili su na statue po kojima je mesečina padala poput leda.

Šerif je mrtav!

Samo su to ponavljale njihove misli.

Šerif je mrtav!

Odjednom su se osetili bespomoćni i jadni, usamljeni iako zbijeni u gomilu osećajući jedan drugome dah...

Zatim su se kao po komandi okrenuli prema ulazu „Kazino bara” jer je nečija senka pala preko njih.

Tamo je stajao Hagard.

Lice su mu nejasno videli, jer je svetlost iz saluna obasjavala leđa i ramena. Srebrna ogrlica ljeskala se kao otkinuti komad meseca. Drška kolta ličila im je na glavu zmiје koja baca otrov u vidu olova.

Koraknuo je jedan korak napred, ljudi su ustuknuli dva.

— Eto vam šerifa — javio se napuklim, otegnutim glasom, kao da pokazuje na uginulog kojota, a ne čoveka. — Tako će proći svako ko pokuša da me prekine u spavanju. A sutra...

Sutra? Članovi gradskog veća mogli su samo da nagađaju kako će im „sutra” biti s ubicom među njima.

— ... sutra ću videti šta ću s vama. Imam neke planove. Možda ću se i oženiti!

I krto se nasmejavao, okrećući im leđa.

Ovaj je potpuno lud, pomislio je

u sebi Brus Konvej i ponovo pogledao u Korbenov leš.

Na nekim prozorima već su se videla svetla. Iza zavesa su promakle glave razbuđenih građana, no niko nije silazio na ulicu.

Ljudi pred „Kazino barom” ćutke su prihvatili još toplo šerifovo telo između sebe i poneli prema crkvi.

Nisu znali šta bi mogli da kažu jedan drugome.

Strah im je oduzeo moć govora.

•
•

Sa Kornerovog ranča krenula je grupa od osam jahača prema gradu.

Bližila se zora, zvezde su postale sve bleđe, sjaj im se gubio, trnuo i gasio naročito prema istoku.

Klif Korner je poveo svoje ljude s obećanjem da će biti bogato nagrađeni ako uhvate kockara i ženu. Bilo mu je najvažnije da nju ne povrede. Što se Holideja i Medok sa tiče, nije davao ni pet para za njihovu kožu.

Rančer je besomučno gonio svog konja napred. Ostali su ga jedva sustizali, zaslepljeni prašinom koju su dizala kopita nemilosrdno mamuzane Kornerove kobile.

Otišao je na ranč po ljude i, prvi put, osetio užasnu prazninu ne zatekavši Loretu u njenim odajama. Istina, još je sve mirisalo na nju, soba, rublje, posteljina, zavesa, zidovi, ali nje nije bilo! Pomislio je da bi skapao posle tri dana takve usamljenosti!

To ga je još više učvrstilo u odluci da je po svaku cenu vrati natrag.

Njegove uzburkane misli prekinuo je iznenada čovek na konju. Kao iz zemlje da je iznikao.

Klif Korner istrže kolt levom rukom.

Konji zarzaše pod zategnutim uzdama, prašina se uskovitla pri mesečini i rasu po ramenima i šeširima noćnih jahača.

Čovek na konju sedeo je čudno presamićen. Životinja ga je nosila dalje, laganog hoda, po kamenitom tlu s leve strane drumu za Džakšn.

Kornerovi momci su povadili revolvere i ćutke čekali.

Onda je Korner prepoznao svog nadzornika!

— Henlon? — procedio je ljutito. — Šta ovde radiš, do sto đavola!

Čovek nije odgovorio; ljuljao se u sedlu čas na levo čas na desnu stranu, gotov da se strmoglavi odozgo na zemlju.

Korner obode svoju kobilu.

Istovremeno, nadzornik se sruči iz sedla u prašinu.

Rančer sjaha i naže se nad ranjenikom.

— Henlon! — grmnuo je, ne pitajući kako mu je. — Zašto si napustio salun? Gde je Loreta? Govori!

Henlon je otvorio oči, a zatim ponovo sklopio.

— Holidej... — promucio je s naporom.

— Šta se desilo?

— Nisam mogao... da ga... zaustavim kad je...

Onda je klonuo izgubivši svest.

Korner ustade, brišući dlanove o svoje pantalone.

— Vajs! — povikao je prema jednom momku. — Vрати se na ranč i povedi Henlona! Brzo!

— O kej!

I ne bacivši više pogled prema zemlji, Korner se vinu u sedlo svoje kobile i zari mamuze u njene bokove. Trka se nastavila.

Na početku glavne ulice Korner je zategao uzde, obuzet čudnim osećanjem.

Grad je trebalo da spava; da se prema nebu samo ocrtavaju krovovi kao uglasti, u kocke isečeni brežuljci. Trebalo je da mesečina bude jedino obeležje svetlosti...

Ali, umesto senki praskozorja, Grand Džakšn je bio načičkan osvetljenim prozorima kao svicima u žitu.

— Šta ovo znači? — promršio je kroz zube, ništa ne shvatajući.

Nije ni slutio da je u gradu umro čovek od zakona, da su iza zavesa preplašeni ljudi, da je Sol Hargard obećao nova iskušenja za mirne, paučinom dosade prekrivene lude ovog grada na Colorado Riveru.

Topot sedam konja odjeknuo je pustom ulicom. Rančer je pokušavao da negde zapazi bilo kakvu senku ili pokret. Međutim, samo su se kretale njihove senke.

A svetla su gorela u kućama!

Klif Korner nije imao nameru da time lupa glavu.

Skrenuo je prema salunu „General”, u kome je čkiljila samo jedna svetiljka, levo od ulaznih vrata.

Njegovi momci su tiho sjahali i rasporedili se s obe strane ulice.

Rančer je praćen jednim od momaka, Takom Tejlorom, nečujno stigao do ulaza, s koltovima uperenim napred. Još s vrata, Korner je ugledao nečije noge iza šanka. Neko je tamo ležao, mrtav ili onesvešćen.

On dade Tejloru znak da pođe prvi.

Pognuti, ušunjali su u poluosvetljeni deo saluna. Henlon nije uspeo da kaže šta se u međuvremenu desilo, ali je rančer bio čvrsto uveren da je žena gore, zabarikadirana u jednoj od soba. Nenaoružani Medoks i usamljeni kockar bila su slaba zaštita pred sedam koltova.

Kada su došli do kraja šanka, Korner prepozna ogromnu Šonesi-jevu telesinu, uvezanu konopcem i s krpom preko usta.

Krčmareve oči su se jedva držale u dupljama; lice mu je bilo crveno od napora da normalno diše, a konopci su mu sekli mesnate zglobove i mišice.

— Oslobodi ga! — naredi rančer Tejloru, istovremeno pazeći stepenište.

Kada je Šonesi mogao da udahne vazduh i osloni se na laktove, Korner je već klekao kraj njega sa usijanim pogledom.

— Gde su oni? — upitao je.

— Oni... — dahtao je vlasnik saluna — ko oni...?

— Moja žena, budalo! I ona dvojica!

Šonesi protrese glavom, kao da je time želeo da odagna izmaglicu na kopcima očiju.

— Oni...? Otišli su.

— Kuda?

— Ne znam...

— Kako ne znaš? Zašto ih nisi pratio? Mora da si video?

— Nisam, jer sam bio vezan, ovde...

— Do đavola, ko te je onda vezao?

Šonesi-jevim licem prelete senka gneva.

— Tvoj nadzornik, eto ko!... A onda je zauzeo zaklon ispod zamračenog lustera, u uglu. Onda sam čuo korake, gore...

— Moja žena?

Šonesi zaklima glavom, trljajući svoje nažuljane ruke.

— Ona... i ona dvojica. Henlon je istrčao iz zaklona i počeo da puca! Kao lud!

Korner se strese.

— Do đavola, mogao je pogoditi Loretu!

— Nije on pogodio onu gredul!

— procedi Šonesi. — Bio je ranjen, klatio se kao pijan. A odozgo je odjeknuo samo jedan hitac. Pogodilo ga je u rame i oborilo na pod...

— Siguran si da nisu gore?

— Jesam! Mene su videli, ali nisu želeli da me oslobode. To nikako ne shvatam!

— Prokletstvo — psovao je Korner. — Gde su mogli da odu? Iz grada sigurno nisu. Sklonili su se u neki drugi salon? Šta misliš gde? „Kazino bar”? Ili „Pansion”?

— Ne znam. Je li Henlon mrtav?

— Otpuzio je, ne brini — odgovori Korner, odlazeći prema vratima. Video je svoje ljude, čekali su

njegov znak. Preostalo mu je da pretrese sva mesta u Džakšnu, sviđelo se to posle Korbenu ili ne.

— Kakva je to pucnjava bila malopre? — prenu ga Šonesi iz misli.

— Nisam čuo — promrmlja rančer.

— Pucalo je s južne strane, kao u paklu!

— Mene interesuje samo moja žena — odbrusi Korner i izađe napolje.

— A mene moj salun — jadikovao je Šonesi. — Onaj manijak mi je upropastio sve! A otkad je došao... po gradu se samo puca! Kao da su Indijanci ustali iz svojih Večnih lovišta!

Korner ga nije čuo. On je već pozivao svoje ljude na dogovor.

Računao je da dvojica uvek pokrivaju ulaze, dok ostalih pet s njim na čelu pretresaju salune. Bio im je dao na znanje da pucaju na kockara i bivšeg robijaša ako ih opaze, ali da Loreti ne sme faliti dlaka s glave!

Dok su izmenili nekoliko rečenica, Tak Tejlor je slučajno okrenuo glavu prema raskrsnici kod Džonsonovog magacina, i ugledao šarenog ždrepcu!

Bio je bez jahača.

Tek kad je malo bolje pogledao, Tejlor je primetio da uz njega neko korača, zaklonjen šarčevom glavom i grivom. Video se vrh tamnog šešira.

Korner primeti promeritu na Tejlorovom licu pa se i sam okrete.

Isto učiniše i ostali.

Ždrebac je nastavio da prelazi ulicu. A na sredini je ostao njegov vlasnik.

Kornerovo lice se zateže.

Bela košulja, krajevi kaputa iznad drški koltova... Prokletstvo. Nije morao da ih traži, kockar je došao sam, kao poručen.

Njegova šaka pade na kolt, ali ga ne izvuče. Okružen momcima, krenuo je napred.

Na sredini ulice, kao fantom, nepomično je stajao Dok Holidej. Na razdaljini od dvadeset jardi rančer pokretom ruke zaustavi svoju pratnju. Momci se razmakoše. Bio je to zid kome niko nije mogao da odoli. Tako je rezonovao Korner.

— Gde je ona? — odjeknuo je u praskozorje rančerov gromki glas.

Kockar je ćutao i posmatrao.

Imao je u ustima nezapaljenu cigaretu. Kada je kresnuo palidrvce o futrolu svog levog kolta, plamničak je osvetlio njegove oči, ukočene, hladne, ledene, a potom je opet sve prekrila tmina.

— Govori, gde je moja žena? — zaurao je rančer.

Holidej pomisli kako je sad već daleko. Jahala je s Medoksom prema ranču „F. E. M.". Prosta računica, koje se Korner nije setio odmah, iako je imao u vidu da se Loreta nalazila u društvu Tornija Medoksa, a da je Henlon napustio svoje stražarsko mesto poražen.

— Nemaš više žene, rančeru — uzvratio mu je metalni glas.

To je delovalo na Kornera kao udarac maljem.

— Gde je? — kriknuo je, zaslepljen besom i očajem.

— Tamo, gde je nikad nećeš naći.

— Naći ću je. Ko će me sprečiti da je nađem? Ti?

— Ja!

— Kako? Ima nas sedmorica... Na sedam mesta ćeš biti probušen, kao vašarski dolar.

— Kad bi reči ubijale, možda...

Hladnoća jutra kasnog avgusta kao da je osvestila vlasnika ranča. Ledeni dašak prošao mu je čelom i uspravio ga. Bio je suočen s nekim ko ne zna za strah.

Loreta je bila sve dalja, sve dalja...

On spusti ruku dole, s očajničkom željom da prekrati neizvesnost i prokrči put do istine.

Holidej se samo malo povi u koljenima.

Bljesnulo je samo sa te strane! Rančer je posrnuo, ustreljen u levu podlakticu; sada je bio pogođen u obe ruke i nesposoban da drži grančicu a kamoli kolt. Istina, desni mu se nalazio u koricama, ali do njega nije mogao da dođe.

Momci su se pokrenuli, iznenađeni odlukom svog gazde da bez ikakvog znaka za njih krene u akciju. Klif Korner je bio solidan strelac, ali levom je mogao samo da drži oružje, ne da ga i brzo poteže.

Tak Tejlor je video da rančer posrće i telom ga odmah zaštiti.

Ali, kao da mu je u ramenu eksplodirao dinamit. Kolt mu je skliznuo iz prstiju, a da se nije pošteno ni zagrejao.

Silueta đavolskog protivnika kao

da je menjala obličje u praskozorju: vatra je otuda sevala i obasjavala zbijene ljude, sejući paniku i pustoš.

Tejlor je kao opčinjen gledao kako se kockar prevrće po ulici, uzvraća olovom sa zemlje, ponovo se dočekuje na noge, baca ustranu i iz vazduha pokreće smrtonosni kažiprst.

Kada se našao za velikim buretom pored Džonsonovog magacina, samo su tri Kornerova momka bila na nogama. Kraj njih su ležali ili klečali Korner, Tejlor, Bruster i Grent.

Ustiju punih prašine, čovek iz Džordžije je punio doboš svog „lincoln", osmatrajući ulicu. Onima tamo kao da više nije bilo do borbe.

Holidej skide šešir i pogleda u rupu: za dlaku je falilo da mu smrška lobanju. I ovogu puta smrt je zaobišla Džordžijanca.

Kornera su prihvatili Tejlor i jedan od momaka. Ostali ranjenici su se nekako uspravili i počeli da povlače prema ostavljenim kolinama.

— Moja žena — ječao je Korner, ali bol u ruci bio je jači od malo-predašnje želje da je pronađe i vrati.

Bio je potučen.

Od jednog jedinog čoveka!

Što je najgore, činilo mu se da ih je kockar na neki čudesan način štedeo! Nijedan nije bio mrtav, sve su to bili pogoci u ruke, ramena ili kukove.

Slučajnost? Ne, nemoguće da se

toliko slučajnosti desi u jednom ovakvom obračunu. Prokleistvo! Njegovi momci nisu bili revolveraši, nedostajao je Henlon, pa ipak... Bilo ih je sedmorica. Sedmorica!

Razbijena četa sa Kornerovog ranča stavila se u sedla svojih konja.

Od rančerove borbenosti nije ostalo ništa.

Kao da je vrelo olovo demonskog strelca odnelo poslednji tračak nade Loretinom povratku. Setio se bičevanja, njene kamene hladnoće, prezira u očima, rana na njenoj kadifastoj koži... Setio se pisma koje se nalazilo kod Medoksa. Pisma koje je on skinuo sa Kepotovog leša i, nehotice, osudio Medoksa na robiju.

Loreta? Zar misli da će negde naći bolje? Vratit će se ona već. Pužit će pred njim i moliće ga da je primi! A za to vreme, on mora naći načina da Medoksu zapuši usta.

Klif Korner je odjednom imao više briga nego za poslednjih petnaest godina!

Zora je osvajala nebo na istoku.

Uznemireni, neispavani, zbunjeni i smeteni, članovi gradskog veća posmatrali su kroz odškrinuta crkvena vrata kako pod Holidejevom revolverskom vatrom padaju Kornerovi jahači.

Pozadi, sveštenik Dik Hornej molio se nad telom šerifa Flojda Korbena, krsteći se posle svakog pucnja.

— On je! — prošaptao je Brus Konvej svetlih očiju.

Pogledali su ga s nerazumevanjem.

— On je — ponovio je bankar i razvukao lice u trijumfalan osmeh.

*
* *

Razdanjivalo se kad je Džordžijanac privezao Miga za gredu ispred „Generala” i odgurnuo vratanca saluna.

Luk Šonesi, nemi posmatrač obračuna između kockara i Kornera, kao da je ugledao duha pred sobom. Počeo je da se povlači natraške još s ulaza, glupo uobražavajući da je Holidej u stanju i na njega da potegne kolt, ako mu se učini da je napravio neki neprikladan izraz.

A na ulici, predvođena Brusom Konvejem, grupa ljudi je išla kockarevim stopama.

Kao da su se prikradali.

Kockar je za prašnjavim šankom naručio brendi, a oni su se provlačili kroz vrata, ćutke i na vrhovima čizama. Šonesi je primetio da su im lica bleđa, umorna, kapci na očima podnaduli, usne ispucale.

Setio se da je bio sastanak u banci i otvorio usta da ih o tome nešto pita. Međutim, oni ga nisu primećivali. Njihovi pogledi bili su prikovani za kockara.

— Je li došao Flojd? — upitao ih je najzad krčmar.

Tobijas okrznu pogledom Šonesija i klimnu glavom.

— Pa gde je?

— U crkvi — pokaza rukom Konvej.

— U crkvi? Šta tamo radi? — zaprepasti se ovaj.

— Mrtav je!

Holidej preko ramena baci pogled na lica kraj sebe.

— Kako mrtav? — dreknu Šonesi i preblede. — Je li to neka šala ili...?

— Nije šala, Luk — nasloni se Konvej na šank i uzdahnu. — Sol Hagard ga je ubio noćas. Kao muvu.

— Kako...? Ubio Korbena? Šerifa? — zgražavao se Šonesi a neverica mu se čitala u očima.

— Što se čudiš? — planu Konvej. — Od tebe je počeo! A obećao je da će nastaviti danas. Znaš li nekog ko će nas zaštititi? Sada, kad nema Korbena, ko će mu stati na put? Znaš li?

Šonesi je, još uvek pod utiskom neverovatne vesti, samo slegnuo ramenima.

Konvej se izmače od šanka i pokaza rukom prema Holideju.

— Samo on to može! — svečano izjavi.

Za trenutak je zavladao tajac.

Džordžijanac ispi brendi i odgurnu čašu od sebe.

— Hteo bih doručak — obrati se Šonesiju.

Hak Tobijas povuče kockara za rame.

— Plaćićemo vam koliko hoćete — rekao je žurno. — Samo nas oslobodite napasti. Taj ludak je u stanju svašta da učini!

Holidej ledenim pogledom odmeri trgovca, a onda njegove prste na svom kaputu. Tobijas ih povuče natrag, kao da je bio na žeravici.

— Ne interesuje me — reče.

— Ali, mister Holideje, mi smo nemoćni! Bili smo svedoci kako ste ispratili Kornera i njegove momke. Jedino ste vi ravni Solu Hagardu...

— Da?

— Učinite nešto! Ne morate ga ubiti ako nećete, samo ga razoružajte, a mi ćemo ga pred sud. Po zakonu! Plaćićemo koliko god hoćete!

— Nisam najamnik — odgovori Dok.

— Tražite šta god hoćete.

— Sve imam gospodo. Konja, sedlo, koltove... i stažu, dobru savanu do Teksasa.

Konvej izmenja poglede s ostalim ljudima. Šta je moglo ovog čoveka privoleti da ostane i suprotstavi se Hagardu?

— Imenovaćemo vas šerifom — dobaci Flanegen.

— Ne zasmejavajte me, gospodo. Tobijas je kršio ruke.

— Može se desiti i na vas da nasrne? — umeša se potom.

— To je već njegov problem, ne vaš.

— Ništa vas ne može umilostiviti? — jetko mu se obrati Flanegen. — Ako se desi da ubije neku ženu, dete... Šta onda?

— Imenujte šerifa i uzmite oružje. Ima vas više.

— Mi? Zar bismo plaćali Korbena tako papreno kad bismo uzimali oružje u ruke čim svaka propalica opali u vazduh? A šerif je mrtav! Pogledajte... ceo grad je u strahu,

svi se boje, svi su sada bez zaštite...

— Ne pokušavajte da me rastužite — hladno uzvratiti kockar. — Znam ovakve gradove: drugi svršavaju prljave poslove, a vi zavljučite stražnjicu u hladovinu i navijate...

Fil Flanegen se povuče, pod sjajem ledenoplavih zenica u crno odevenog kockara-lutalice.

Džordžijanac dogradi bocu sa šanka i ponese prema najbližem stolu.

Šta ga se sve uopšte ticalo?

Dao je reč Loreti Korner da će je ispratiti na kočiju za Blaf i to je bilo jedino što ga vezuje za Džakšn. Torni Medoks je imao da svojoj devojci saopšti lepe novosti o svojoj nevinosti, i tu je priča bila završena.

Sol Hagard će divljati, ali samo dotle dok ljudima u gradu ne prekipi. A kada se to desi, on će biti daleko.

Berberin Stenli Polak, koji je sve vreme preostajao na ulazu osmatrajući ulicu, odjednom je podskočio i doleteo do njih.

— Evo ga! — mlatarao je rukama, pokazujući preko vrata napolje.

— Hagard? — trže se Konvej. — Kuda se uputio?

— Ovamo?

— Nije — odmahnuo je berberin glavom i oprezno se, ponovo, približio izlazu. — Izgleda da će da izjaše...

Bankar kao da odahnu.

— Izgleda da će na ranč Ejrpil Menigold...

Kockar načulji uši.

— Misliš da je to istina? — upita Tobijas. — Da je od starog Fornija dobio ranč na pokeru? Jesi li video dokument?

— Nisam — sleže ramenima Konvej — ali je delovao tako kao da je vlasnik godinama. Mislim... bio je siguran u to.

Tobijas se približi vratima.

— Zaista nekud odlazi... Šta će biti s devojkom?

— Možda će je onaj robijaš odbraniti — podrugljivo će Konvej.

— Nenaoružan je — primeti Horton. — Obećao je da neće dotaći oružje!

— Onda mu ne zavidim — smrće se Tobijas.

Holidej odgurnu petom stolicu iza sebe i uspravi se.

Struganje stolice o pod prenulo je raspricane ljude. Razdvojili su se u tišini i propustili Džordžijanca do izlaza.

Imao je lice koje je predskazivalo buru. Izraz koji se nije dopadao nikome; čizmom je otvorio desno krio i izišao hitro da ga u povratku ne zakači.

Stajao je na tremu raskoračen, opuštenih ramena, raskopčan i zagonetan.

Brus Konvej nije bio svestan da su poslednji odlomci njihovog razgovora doprineli da Holidej donese odluku. Tako se krvava stranica Grand Džakšna lagano počela da zatvara tog ranog jutra, krajem avgusta.

Sol Hagard je polako jahao, žmirajući pod prvim zracima sunca.

Sve dotle put pred njim bio je čist, a onda je senka nekog čoveka dotakla kopita njegovog konja.

Ubica je veštim pokretom samo prodrmao uzde i time dao znak životinji pod sobom da stane.

Zmijski pogled Sola Hagarda sukobio se sa ledenoplavim očima čoveka iz Džordžije. Bio mu je na putu i nije imao nameru da se skloni. Hagardovo lice se iskrivi u osmeh: najzad neko u koga može da se pouzda da neće pobeći glavom bez obzira!

Kockar je pokretnom glave pokazao nekuda iza sebe.

— Imam prijatelje na ranču „F. E. M” — rekao je.

— Da?

Holidej izvadi cigaretu iz svoje pozlaćene tabakere, namerno odugovlačeći sa nastavkom razgovora. No, i Hagard je imao dobre živce.

— Čujem da imaš neki papir u vezi ranča — javio se ponovo kockar i kresnuo palidrvcem. Oblačak mirišljavog dima izbio je prema nebu kao mali indijanski dimni signal: — Kako bi bilo da ga daš i odjašeš na suprotnu stranu?

Gomila u salunu „General” prosto nije disala.

Svakog časa su očekivali da ubica potegne munjevito i zбриše sa kockarevog lica podrugljiv izraz.

Ali, Hagard se samo krto nasmeja.

— To je pravi vic, dendi — rekao je i počeo da silazi iz sedla. — Ima li ona pucnjava jutros veze s tobom?

— Govorio sam o papiru — uzvрати Dok. — Bio je to loš poker, ako znaš šta mislim?

Hagard se podboči.

— Nas dvoje bismo se slagali — otezao je sa slogovima — ali izgleda nismo na istoj stratni?

— Svako bira svoju stranu.

— Moja je prema suncu — primeti Hagard.

Kockar se pomače udesno i napravi revolverašu prostor gde je imao podjednake uslove.

— Odakle si? — upita Hagard.

— Džordžija.

— Ja sam iz Utaha. Pozdravi mi Džordžiju...

I poteže!

Buknulo je istovremeno.

Dva „linkolna” protiv jednog kolta kalibra 44.

Zavesa barutnog dima prekrila je pozornicu u kojoj su akteri izmenjali olovo s različitom srećom.

Kockarev rukav je bio probijen oko lakta.

Obe Hagardove šake postale su neupotrebljive. Krv je kapala na prašinu, skupljala se u njoj i pretvarala se u tamne mrlje.

Ubica nije pustio ni glasa.

Buljio je u kockara kao u utvaru, lišen misli i osećanja. Desilo se upravo ono što nije mogao da zamisli: bio je nadmašen.

Pogledao je u šake i zaključio da ne pripadaju njemu. Visile su kao tuđi delovi, otpaci ili komadi leša!

Holidej je vratio oružje natrag i krenuo prema salunu.

Sol Hagard je ostao na sredini

ulice, ne više opasan i neuporediv kao dotle.

Gomila se progura mimo kockara napolje.

Holidej se vrati svome piću, s nekom gorčinom pod njezima. Pogledao je u svoje šake i zamislio se nad njima. Hoće li se ikad umiriti i izdati ga? Hoće li ikada biti sprije nego što jesu?

Neko je napolju riknuo:

— Obesimo ga!

Trgao se i dojurio do izlaza. No, ništa nije mogao da učini za Hagarda. Prosto su ga nosili i kidali usput, prema velikom drvetu ispred gradske većnice.

•
• •

Obesili su ga odmah.

Pričalo se kasnije da se ubica histerično smejao dok su mu namicali omču na vrat. Pljuvao ih je sve i obećavao da će ustati iz groba i osvetiti se svima.

Kada je prestao da se koprca, ljudi su uzmakli i pogledali se. Jedan drugima su odjednom izgledali tuđi. Zakon linča bio je zaboravljen, ali se ponovo javio u svom najstrašnijem izdanju.

Oborenih glava su se razili kućama.

Sol Hagard je visio sve do podneva. Onda su ga skinuli i strpali u najobičniji drveni sanduk, sahranili na samom kraju groblja i pokopali ga bez molitve.

Nisu mu ni pravo obeležje stavili, samo krst i inicijale „S. H.”

Endrju O'Brajen, kasnije šerif u Grand Džakšnu, a tada još tužilac u sudu, na početku karijere, ovako je opisao događaj u svom čuvenom dnevniku koji je vodio:

„...nije stajao na sopstvenim nogama, već ga je desetak ruku držalo kao lutku. Izgledao je strašno, iskrvavljen, bled, malaksao, ali je divljački psovao i kleo. Sudija Šeridan se uzalud rvao s njima, nadvikujući da je to protivzakonito i da će i sami postati ubice. Nisu ga uopšte slušali. Razjareni, prebacili su konopac i Brus Konvej mu je lično namakao omču na vrat. Drugi kraj su držali trgovac Tobijas i berberin Polak. Horton je doveo najbližeg konja i vezali su konopac za sedlo. Zatim je Konvej uzjahao i poterao ga. Hagard je tako obešen. Međutim, prilično dugo se koprcao i borio za život. To je valjda i uticalo da se strasti malo stišaju. Nemo su posmatrali kako iz ubice nestaje poslednji tračak života, kako trne poslednji trzaj, a onda su se ćutke razili kućama... Sol Hagard je umro psujući i proklinjući. Njegove poslednje reči bile su: „Ja ću se vratiti. Otvoriću grob i sve vas pobiti, kopilad! Neka ste prokleti... Ja ću se vratiti!” Bile su to glupe reči. Samo je ludak mogao da ih izgovori u samrtnom času; ni trunke kajanja ili poziva za milost. Kako je zaslužio, valjda je tako i završio. Druge nema.”

•
• •

Ono što se desilo, desilo se đavolski brzo.

Telo Sola Hagarda se nije ni ohladilo, a nova uzbuđenja protresla su Grand Džakšn i zavila ga u avertinjsku koprenu straha.

Torni Medoks je odneo Kepotovo oproštajno pismo kod sudije Šeridana, ali bez osvetničkih namera. Nije tražio ničije kajanje osim da se s njegovog imena skine ljaga ubice. Želeo je da započne miran, pošten život kao i svi drugi.

Sudija mu je obećao nov proces, uzimajući u obzir Kornerov postupak kao glavni adut koji obara staru presudu. Tu je bila i Loreta Korner, kao svedok; rančerova žena nije mogla da svedoči protiv muža, ali je njen iskaz uzet u obzir pred svedocima i potpisan.

Međutim, grad je još bio uzbuđen vešanjem Sola Hagarda i Šeridan je savetovao Medoksa da se strpi nekoliko dana dok to ne prođe.

Ovaj je samo odgovorio da je bio strpljiv pet godina pa će moći i nekoliko dana. Time je dosta rekao i samom sudiji.

A onda, te noći...

• •

Nije bilo kasno, možda nešto posle devet časova, kada je Beni Olson, grobar, obišao severni deo parcele određene samo za viđenje i bogatije klijente Grand Džakšna.

Svakog drugog dana, popodne, Olson je ravnao grobove, dodavao cveće ili sadio novu travu, a za to

je bio debelo plaćen. Mora se priznati da je to radio vrlo savesno, pa je samim tim imao i sve više posla i veći broj naručilaca za specijalno nadgledanje grobnica.

Olson je bio mršav, krepak starčić, nešto pogrbljen od neprekidnog savijanja nad zemljom, ali hitrih pokreta i oštrog uma. Po prastarom običaju nosio je crni frak, nasleđen od oca Zaharija, takođe grobara, koji je na svom poslu umro u Nort Plejtu. Našli su ga mrtvog između grobova jednog maglovitog zimskog jutra, a Beni je otišao iz tog grada prema zapadu i zaustavio se na Kolorado Riveru.

Posao kojim se bavio nije bio privlačan za lepši pol; pa je Beni Olson ostao neženja i u poznim godinama. To ga nije mnogo pogadalo; zadovoljavao se onim što ima, a šuškaloo se da ima prilično, i to u sefu Konvejeve banke.

Sablasna prilika u crnom fraku i s fenjerom u ruci kretala se među krstovima i nadgrobnim spomenicima, bacajući duge, udvostručene senke svuda unaokolo.

Ni sam ne znajući zašto, umesto da širokom stazom krene prema izlazu, Olson se uputio na kraj bezžuljka.

Bio je to deo određen za bezimene, skitnice i neznane prolaznike koji su u Džakšnu umirali ili padali u dimu baruta. Šteta, mislio je Olson, da se tako lepo parče zemlje ustupa bitangama, dok se pravi, ugledni ljudi stiskaju na severnom delu kao u košnici!

Magla se neošetno spuštala kroz već ogolelo granje. Gore, kao u pe- ni, srp bleđožutog meseca pretio je da će se uskoro istopiti i iščeznuti.

Beni Olson je čitao napise na dr- venim krstovima. Neki su već bili izbledeli, neki isprani kišama, ne- kima su nedostajala slova.

Najsvežiji grob pripadao je ubici Solu Hagardu.

Podigao je fenjer više svoje gla- ve, i kosa mu se podigla ispod du- bokog, pohabanog cilindra!

Nebesa!

Krst je bio bačen u stranu, gomi- la zemlje izbačena u stranu, raka otvorena!

Beni Olson je provodio dane i ve- čeri na groblju, ali je sada osetio da ga izdaju živci. Možda su tome doprineli i maglovita noć, tišina i avetinjska svetlost fenjera, tek, oči ga nisu varale! Grob Sola Hagarda bio je prazan!

Stajao je ukočen i buljio u raku.

Jeza mu se pela uz kičmu i negde tamo, na potiljku, ledila mu mozak. Koraknuo je samo jedan korak na- pred: sanduk je bio otvoren, poklo- pac pomeren.

Prazno!?

Zamalo nije ispustio svetiljku.

To je bilo nemoguće! To je... ne- stvarno! Mrtvac nije mogao da izi- de iz svog mrtvačkog kovčega i da počne da šeta okolo!

Šta se tu dešava? Ko ga je otko- pao?

Beniju Olsonu, su zaklecala kole- na, ali ga noge nisu slušale. Iako je svim srcem želeo da pobjegne s tog

mesta, osećao je da nema snage. Setio se Hagardovih reči pod om- čom, obećao je da će se vratiti! Da će otvoriti grob i doći!

Odjednom, čuo je šum.

Škripanje čizama o pesak... Zvuk mamuza...

Krug mutne, magličaste svetlosti pao je tada na nečije noge iznad otvorene rake. Neko se nalazio tu!

Mehanički, već sleđen, Beni Ol- son je podigao fenjer uvis...

Kriknuo je!

Sol Hagard se nalazio pred njim!

Crvena košulja, plave pantalone, srebrna ogrlica i mamuze koje zveckaju.

Vaskrsnuo je, kako je obećao. Tu nije bilo dvoumljenja! To je bio on, isto lice, samrtnički bleđo, kose oči, pogled koji cakli poput mesečine na staklu...

Beni Olson je ispustio fenjer i svetlost se izokrenula. Sada je pa- dala samo na Hagardovo lice. Usne se nisu micale, ali su oči gorele.

Grobar je zaurao i poleteo.

Nikad nije saznao kako je preko grobova našao izlaz i sišao u grad. Oni koji su ga prvi ugledali, priča- li su kasnije da je ličio na ludaka: prljav, zamazan blatom, izbezu- mljen...

I još nešto: Beni Olson je te noći potpuno osedeo!

Ionako je bio osobenjak, a otada kao da je imao malo veze sa razu- mom. Govorio je nepovezano, trzao se na bezazlene šumove, uvlačio se u sebe, zapostavljao posao...

Te kobne večeri naleteo je na Đuka Hortona, skoro ga oborio, a

zatim je prošlišao kraj Dadlija Dena kao lokomotiva.

— Ustao je! — kričao je grobar, gologlav i razbarušen, s užasom u očima. — Vratio se! Tamo je... Video sam ga!

Iz saluna su izlazili ljudi, privučeni ovom neljudskom vikom.

Konvejeva banka bila je celog dana zatvorena, jer vlasnik bukvalno nije izbijao iz „Kazino bara” Rajlija Meredita. Tu su bili okupljeni svi oni koji su prošli noć proživeli kao svedoci šerifove smrti i, u zoru, poneli ranjenog Hagarda prema drvetu za vešanje.

Olsonovo urlanje ponovo im je vratilo deo groznih slika, koje su pokušali da zaborave većim količinama viskija. Bilo je to stravično, satansko povikivanje kroz maglovito veče, u kojem su svetiljke po ulicama ličile na zamrznuti niz mesečevih lopti.

Hak Tobijas je podigao glavu i pokušao da razazna glas.

— Ko je sad to? — promrmljao je, uzalud se naprežući da tom glasu na ulici da odgovarajući oblik.

Berberin Polak je prevukao prstima po svom grlu, kao da opipava kožu pred brijanje.

„Kazino bar” bio je poluprazan. Ljudi su nerado izlazili iz kuća. Čak je i pojava Doka Holideja podsećala na ubicu, iako su njegovi kultovi spasli grad od bede. Jer, mislili su oni, čovek koji je brži i precizniji od takvog pokvarenjaka kao što je bio Hagard, mora da mu je u mnogo čemu sličan.

No, kockara se to nije ticalo.

On je mirno sedeo u „Generalu” i redao karte. Odavno nije bio tako besposlen, bez partnera. Dadli Den je samo jednom provirio na ulaz i odmah iščezao.

Luk Šonesi nikako nije mogao da se seti zbog čega su njegovi stalni gosti prešli preko puta, u „Kazino”. A kada je zaključio da je to zbog prisustva Džordžijanaca, počele su već da se dešavaju čudne stvari.

Prva je bila sa Beni Olsonom.

Skačući kao mahnit, grobar se ustremio prema „Kazino baru” gde je video najviše ljudi na tremu.

Brus Konvej mu se isprečio na putu i dograbio za okovratnik, drmusajući ga žestoko. A onda ga je ispustio, ugledavši na čovekovoj glavi potpuno sede vlasi!

Do vraga, pomislio je, pa koliko juče bio je riđ!

— O čemu brbljaš, Beni? — dobacio mu je bankar. Iza njega već se stvarala gomila radoznalih i zaplašanih. — Kako to izgledaš, čovek bi pomislio da si ugledao avet!

Olson je snažno zaklimao glavom, ali nije dolazio do reči.

— Šta to pokušavaš da kažeš? — ponovo ga je dohvatio Konvej.

— On je... on je... — pokazivao je grobar prema groblju. Tobijas se začuđeno okrenu prema Polaku i Sokersu.

— Pa, on plače! — procedilo je.

— Nemoguće! — nadvirio Sokers preko bankarevog ramena. — Ne izgleda tako.

— Ali vide se... Slivaju mu se niz obraze! Šta je to s njim, Bruse?

— Preplašen je — preko ramena im dobaci bankar, obuzet nemirom.

Lice Benija Olsona bilo je rastrzano grčevima užasa, telo mu je podrhtavalo, ramena se tresla.

— Ustao je — skoro plačnim glasom se javio grobar. — Video sam mu lice. Njegovo lice...

— Ko je ustao, do đavola? — dreknu bankar.

— On... — pokaza Olson u pravcu groblja. — On... Hagard!

Konvej se gadljivo odmače od nje-ga

— Mora da si pijan, Beni! — rekao je i okrenuo se. Ali ovaj ga ščepao kao klještima.

— Ustao je! Video sam grob. Nema nikoga u sanduku... Sve je prazno! A on je stajao i buljio u mene...

Konvej pogleda u Tobijasa, Polaka, Sokersa i sve ostale redom.

To sa Hagardom mogla je da bude uobrazilja, ali... ako je grob otvoren, onda tu nisu čista posla.

— To je besmislica! — oglasi se novi glas. Bio je to Čarli Leblanš, koji je presedeo šćućuren u svojoj sobi odmah posle Hagardove „pose-te“ salunu Luka Šonesija. Međutim, čim je ubica bio na drugom kraju konopca, oslobodio se straha i sišao među svet. Pre toga se dobro najeo, i, sa punim stomakom, odmah osetio da je bolje raspoložen.

— Nije — ječao je Olson. — Video sam ga...

— Neka sam proklet ako Beni nije poludeo! — mrmljao je Konvej, zavukavši svoje ruke duboko u džepove dugog kaputa. — Šta da radimo? Da proverimo?

— Kako to misliš? — prenu se Tobijas.

— Da odemo do groblja i pogledamo...

— U ovo doba? — zbuni se Tobijas, kome se nije dopadalo da po magli i noći šeta među krstačama. — Zašto bi proveravao Olsonovo buncanje?

— A zašto bi Olson buncao ako nema razloga? — upita bankar.

— Nebesa — povika Sokers — nećeš valjda da tvrdiš da se Hagard zaista povampirio?

— Bolje da pogledamo — nava-ljivao je Konvej — nego da čekamo da nam opet neko zasedne za vrat! Idemo li?

— Ne volim groblje — javi se opet Leblanš — ali ako ponese-m ovu bocu... ne plašim se ni samog đavola!

To je ljude malo oslobodilo nape-tosti. Krenuli su, njih sedmoro, predvođeni Benijem Olsonom, koji je posrtao, unezvereno gledao levo i desno, vraćao se do Konveja i ostalih, i ponovo trčkarao ispred.

Trojica su nosili fenjere do kraja navrnute, tako da su imali dovoljno svetlosti oko sebe.

Rajli Meredith im se pridružio sa svojom puškom za medvede, dok su Konvej i Horton na čelu grupe, nosili otkočene koltove.

— Zašto bi neko otkopavao Hagardov grob? — mrmljao je trgovac. — On je u njega legao sasvim švróc!

— Nije stigao da potroši moje pare — odgovorio je Konvej — ali možda je negde imao zašiveno neko

tajno pismo ili mapu do zakopanog zlata?

— Zakopanog zla...? — izbuljio se Sokers, a onda se iscerio. — Ti nam, Bruse, pričaš bajke! Hoćeš da potegneš malo iz Francuzove boce?

— Neću!

Ućutali su čim su iz magle izronili prvi krstovi i bele, kamene nad grobne ploče. Krajevi fraka Benija Olsona lelujali su za njim kao krila lešinara.

Visoka, požutela i uvrežena grobljanska trava prigušivala je bat njihovih čizama. Mada su ušli napred, podgrejani viskijem, sve više su se kajali i sve češće osvrćali oko sebe.

Kada je Olson ispred njih zastao, Konvej je podigao ruku i dao znak da se prikupe. Grobar im je mahao da priđu.

Dok su dolazili, svetlost je već jasno obasjavala izbačenu gomilu zemlje iz rake.

Na njoj je stajao Olson, raširenih ruku, kao crni, izlomljeni krst.

— Nema ga — šaputao je grobar i upirao prstom dole. — Ustao je i otišao... Pogledajte!

Zaista, raka je bila prazna. Poklopac od sanduka bio je smaknut, u sanduku ništa!

— Ne razumem — procedio je trgovac i prišao još bliže uz Meredith; on je ipak imao pušku.

— Neko možda hoće da se glupo našali s nama? — naizgled mirno je rekao Konvej.

— Slušajte... — opomenu ih iznenada Olson.

Svi su zanemeli.

Nedaleko, u magli i tmini, čulo se zveckanje mamuza!

Onih istih, srebrnih mamuza koje su se nalazile na čizmama Sola Hagarda.

Zveckale su polako, otegnuto, neprekidno, kao kad kapi kiše sa strehe udaraju o jedno mesto u istim razmacima.

— Šta sam vam rekao? — trijumfovao je Olson na brdu zemlje iznad raskopanog groba. — To je on! Rekao je da će se vratiti, i vratio se!

— Ne brbljaj! — planu Konvej i povuče grobara dole. — Ako samo pisneš, rascopaću ti glavu.

Olson ućuta, ali nije prestao da se bezrazložno kezi.

Svi su bili okrenuti prema tom sablasnom zvuku.

Rajli Meredith nije izdržao, pa je podigao cev svoje velike puške i ispalio dva gromoglasna hica u tom pravcu.

Zveckanje je umuklo.

Lice vlasnika „Kazino bara“ već je počelo da se razvlači u osmejak, kada se zvuk ponovo oglasio. U istom tempu, na istom mestu.

Pramenovi magle su se razvlačili iznad humki, obavijajući kame nove i krstače. U daljini, kao da je neko rukom razgrnuo komadić mutne zavese i otkrio jarko crvenu košulju po kojoj su dobro zapamtili Sola Hagarda!

Ljudi su ustuknuli i zgrčili se. Činilo se da će sa te strane odmah početi pucnjava i pokositi ih.

A onda se, poput čarolije, magla ponovo navukla i košulja boje krvi je iščezla.

Više se nije čuo ni zvuk mamuza. Ljudi su stajali kao okamenjeni. Sve dok Konvej nije prošaputao.

— Bežimo!

Sada su se uloge izmenile: Beni Olson je išao poslednji, ostali su grabili prema gradu, vitlajući fenjerima, plašeći se da se okrenu.

Tajna Hagardovog groba nadvila se nad sve one kojima je njegovo vešanje bilo na savesti.

Ubica se i mrtav svetio...

*
* *

Jedanaest časova!

Veliki zidni časovnik sa pozlaćenim klatnom kao da otkucajima ispunjava sve uglove ogromne spavaće sobe Brusa Konveja.

Veliki bračni krevet zauzimali su njegova Beti i on.

Žena je spavala, on nije ni oka sklopio.

Kroz razmaknute zavese video je deo granja i nebo, maglovito i posrebrreno mesečinom. Ogledalo sa teškim, pozlaćenim ramom bilo je postavljeno tako da je mogao da vidi ulazna vrata. Ispod pokrivača nalazila se razgolićena ženina ruka, a po ramenu su se rasipali valovi kose ticijan boje.

Ona nije shvatala, ona nije razumela... Uostalom, nje se nije ni ticalo. Sva ta gužva oko ubice, ta pucnjava, sve je to prilazilo mimo nje, u vetar. Beti Konvej je retko izlazila iz kuće osim nedeljom u crkvu. Nalazila je hiljadu poslo-

va da ostane u sobi, nije se mešala u Brusove poslove, nije ga ništa pitala.

Konvej joj je na neki način zavidio.

Bar ove noći, ako ne dotle.

Pokušao je da zaspi, stiskao oči, ali nije vredelo. Slika Sola Hagarda u crvenoj košulji, u magli, lebdele je nad njim i proganjala ga. Zamišljao ga je s omčom oko vrata kako šeta poljima, sa krvavim šakama, za odsečenom glavom kako mu se kezi.

Zatim bi opsovao, svestan da je tako nešto nemoguće a, opet, bio je proketo siguran da ga je video!

Nešto je tada lupilo o prozorsko staklo.

Konvej se strese. Ruka mu zađe pod jastuk gde se nalazio kolt.

Ponovo je lupilo.

Neko je, spolja, kamenčićima davao znakove da se pojavi. Neko?

Ko bi mogao da se bavi takvim obesnim postupcima u tim kasnim časovima? Da li neko od prijatelja možda ima vesti za njega, a ne želi da probudi i ženu?

— Tobijas?

Polak?

On skliznu sa postelje i navuče svileni ogrtač, vezavši ga kaišem preko pojasa.

Prislonio je čelo na staklo i pogledao na ulicu. Bila je osvetljena samo svetlošću iz njegove sobe. Nikoga nije bilo.

Ipak...

Nečija senka se približavala prostoru na koji je pala svetlost u obliku kvadrata. Brus Konvej je po

zveckanju mamuza naslutio o kome se radi!

Na svetlo je izbio čovek.

Bilo mu je dovoljno da prepozna crvenu košulju, srebrnu ogrlicu oko vrata i uzano, blede lice, s kosim očima.

Nije bilo dvoumljenja: ispod njegovog prozora nalazio se Sol Hagar, živ živcat, skoro ga je rukom mogao dotaći!

Ubica je podigao glavu samo toliko da na smrt preplaši bankara. Paralisan, Konvej nije ni osećao da u ruci drži revolver.

Hagar je onda izvukao svoj i opalio prema njemu.

Staklo je prslo više bankareve glave. Konvej se trgao i bacio natrag, istovremeno kad je probuđena žena vrisnula od straha.

Ostao je na podu, umotan u svoj ogrtač, srećan što je za dlaku izbegao smrt. Kroz okno je počeo da ulazi noćni vazduh i da talasa zavesu.

— Bruse? — viknula je žena i pošla preko postelje prema njemu. — Šta se... šta se desilo?

— Ostani gde si! — pisnu na nju Konvej.

Osećao je da ga obliva znoj, hladan kao led. Video je Hagarda, a kao da je video smrt!

Da, to je bio on, nema sumnje. Beni Olson je bio u pravu.

Spolja se više nije čuo nikakav šum. Posle pucnja i treska stakla, dok je ležao na podu, Konveju se činilo da se udaljuje zveckanje mamuza...

Da li je otišao? On ugasi svetilj-

ku i oprezno priđe prozoru. Njegova žena je, prekrivena pokrivačem do brade, smušeno zurila u muža.

— Otišao je... — procedio je bankar, malaksalih udova.

*
* *

Ponoć!

Još neko ne može da zaspi: Hak Tobijas.

Trgovac je spavao u posebnom odeljku svoje radnje, iza debele plišane zavesu. Tako je najbolje čuvao imovinu, imajući na oku i stvari i ulicu sa koje bi neko mogao da uđe.

Nekoliko puta je ustajao do vrata, pomerao zavesu i kroz staklo posmatrao grad.

Nekoliko prozora još je svetlelo.

Priča o Solu Hagardu nije zamrla njegovim vešanjem. Sada je počinjao njen nastavak, začijen neobjašnjivim iskopavanjem groba, nestanka leša i pojave Sola Hagarda, živog i zdravog!

Bivši gradonačelnik bi poverovao da su ubici loše namakli omču i da je uspeo da preživi pod drvetom. Ali, on je tu nekoliko sati visio, a onda su ga skinuli, strpali u sanduk i zakopali. Beni Olson je to uradio lično, a on je bio poznat po svojoj pedantnosti.

Šta se to, onda, dešava u Džakšnu?

Tobijas nije bio sujeveran, ali većina građana videli su u uskrснуći Sola Hagarda neko providenje. Sva ko je tumačio na svoj način, ali zajednički bio im je strah!

Pucanj koji je odjeknuo pre jedan čas samo je pojačao kod trgovca nesanicu.

Očekivao je da Hagard doći po njega.

Prosto je bio siguran u to.

On ga je držao pod drvetom dok mu je Konvej namicao omču.

Doći će, gundao je trgovac i stezao pušku. Ali, on će umeti da dočeka tu avet kako treba! Da je sto puta duh, olovo će ga razneti!

S takvim mislima uhvatio ga je san.

A tada... Oglasilo se zvono na ulaznim vratima!

Trgovac je širom otvorio oči, sleđen. Osetio je da mu se po telu izdiže svaka dlačica. Zvono na vratima zvoni, a vrata zaključana. Gospode!

Da li je prespavao otključavanje spolja? Da li je prečuo tresak, ili pucanj, kojim se brave najlakše otvaraju? Da li Sol Hagard već ušao unutra?

Da li je najзад i njemu kucnuo čas?

Svetiljka na stolu nemilosrdno obasjava sve oko njega a puška, naslonjena o zid, čini mu se miljama daleko. Trgovac ne može da ustati.

I tada... zveckanje mamuza!

Lagano, korak po korak, sve bliže prema njemu.

U grudima se srce ludački usko mešalo.

Hak Tobijas zuri u zavesu skamenjen i polumrtav.

A zavesa se pomera! Nečija ruka je sklanjala u stranu. Zatim se ukazuju rukav crvene košulje...

Gospode! Došao je!

To lice, koje nikad ne može da zaboravi! Uzano, blede, pogled koji se pretvara u tihu vatru... Sećao ga se pred vešanje, kada se oti-
mao i pljuvao, suočen sa neumitnim krajem! I sad se vratio! Sa srebrnom ogrlicom oko vrata, sa oružjem koji je zatajilo jedino pred kockarom!

Hak Tobijas nije imao snaga da se pomeri.

Sol Hagard ga je posmatrao praznim pogledom. Ruka mu je na opasacu, dlan na kundaku kolta. On mirno izvlači oružje, obasjan svetlošću kao plamenom pakla.

Tamna, okrugla cev se podiže prema trgovcu.

— Ne... — zakrkljao je Tobias. — Nisam ja kriv... Ja sam samo držao! Konvej te obesio, nisam ja...

Ali reči ne pomažu.

— Zašto si došao po mene? — urla već trgovac. — Zašto nisi otišao kod Holideja!... On te je razoružao, on! Da nije bilo njega, nikad te ne bismo obesili...

Međutim, Hagard ne izgovori ni reč. Samo upija svoj zmijski pogled u trgovca koji se guši, i izdiže cev.

Bivši gradonačelnik Grand Džakšna nije mogao više da izdrži.

Prevrnuo je oči i pao.

Ostao je tako nepomičan, bez daha, širom otvorenih očiju.

Sol Hagard je spustio oružje, malo zbunjen neočekivanim obrtom. Nije imao potrebe da puca.

Haka Tobijasa je izdalo srce...

• •

Berberin Polak nije imao smelosti da sedi sâm kod kuće. Zato je pravio društvo Rajliju Meredithu sve dok nije otkucalo jedan čas posle ponoći.

„Kazino-bar“ već je odavno pust i samo Polak pored šanka ispija viski za viskijem, kako bi u njemu utopio svoje viđenje na groblju.

Njegove vene postaju sve toplije i šire, strah se gubi i sve je nekako drukčije, komotnije, lepše. On počinje i da se ceri. Meredith se uplašio da će Polak, po običaju zaplašeniji od svih, potražiti neku sobu od nje-ga.

— Slušaj, Rajli — rekao je berberin kada je vlasnik „Kazino-bara“ začepio bocu da bi je ostavio na policu — još jednu turu pa da krenem. I nemoj mi pričati da će Hagard iskočiti pred mene, a? Ne verujem u duhove, ha-ha-ha! A ti?

— Verovatno nam se sve pričinjavalo — složi se Meredith, samo da bi se otresao pijanog Polaka.

— Nego? A što se tiče groba... tu nema šta da se razmišlja. Neko hoće da nas nasamari i da nam se posle smeje u lice. Šta ti misliš, Rajli?

— U pravu si, ali...

— Šta je s pićem? Daješ ili ne?

— U redu — uzdahnu ovaj — ali, ovo je poslednje. Trebalo bi da se malo odmorimo od svega.

Polak klimnu glavom i ispi čašicu na dušak.

Meredith neprimetno svoje piće prosu pod bar. Njemu nije bila potrebna naročita hrabrost: imao je dobro obezbeđenje iznutra, čelične šipke preko vratiju i dva čuvara najmljena da neodređeno vreme ostanu budni kraj glavnog i zadnjeg ulaza.

— Da te malo otpratim? — reda radi mu pomenu Meredith.

Berberin to odbi širokim pokretom ruke.

— Samo ti spavaj, Rajli! Moj krevet nije daleko, stići ću tamo pred Hagarda, ha-ha-ha-ha!...

Vlasnik „Kazino-bara“ gledao je za njim vrteći glavom. Polak je bio do vrha „napunjen“ viskijem i biće pravo čudo ako pogodi sopstvena vrata.

Berberin je nekako sišao niz stepenice i krenuo sredinom ulice pevušeći.

Dok je bilo svetla od kazina, njemu je sve igralo pred očima u najraznovrsnijim bojama. Ali, kada su svetiljke utrnule, Polak se odjednom našao na mesečini, u gluvo doba noći, okružen tišinom i prohladnim zvezdama. Magla se bila odavno digla i nebo je prosto blistalo od mesečine.

Odjednom je postao svestan da je sâm i da ga spopada neizreciv strah.

Kao za inat, noge su mu otkazivale poslušnost. Zgrade su se klatile i prosto nasrtale na njega a on ih je izbegavao hvatajući se za stubove ili odupirući dlanovima i koljenima o zemlju.

Pod prvom uličnom svetiljkom,

kraj koje je trebalo da prođe, učini mu se da stoji čovek.

Stisnuo je dobro oči. Uveravao je sebe da mu se to samo čini.

Kad ih je ponovo otvorio, čoveka tamo više nije bilo.

Glasno se nasmejavao svojoj uobrazilji.

Nastavio je svoj krivudavi put sve bliže uličnoj svetiljci.

Da bi oterao strah, počeo je sve glasnije da peva neku pesmicu dosta brzog ritma. Pola reči je znao, a ostatak je mrmljao kroz zube. Međutim, nije je prekidao; vraćao se na početak i sve iznova počinjao. Samo da razbije tišinu oko sebe.

Ali... da li mu se to samo čini ili iza njegovih leđa neko zveckama mamuzama?

Isto onako kao na groblju!

Kao što je činio Sol Hagard idući ulicom, sporim korakom, nogu pred nogu?

Zapevao je još jače ne bi li ugušio pesmom taj zvuk!

Uzalud!

Polak se grčevito uhvati za stub ispred sebe.

Zveckanje je sve bliže, sve uočljivije. Berberin je pokušao da se odupre tom zvuku, da sklopi oči i da se ne okrene ni po koju cenu.

Pa ipak, nešto poput magneta vuče ga da uradi baš ono što ne želi.

Lagano je okrenuo glavu, nadajući se da je dovoljno pijan da mu se opet pričinjava.

Ali, ovog puta se varao!

Silneta jednog čoveka dolazila je u susret njegovoj zamućenj svesti,

čineći se većom i užasnijom nego što jeste. Srebrna ogrlica povremeno bi zasijala pri mesečini, uporedo sa sjajem mamuza.

Berberinove ruke lagano kliznuše niz stub...

Sol Hagard se nije čestito ni primakao, a Polak je već bio na koljenima!

Pakleni zvuk se utišao.

Berberin je otvorio oči, i ugledao ga! Bio je tako blizu da ga je mogao rukom dotaći. Mesečina je padala na njegovo uzano, avetinjsko lice i činilo ga sablasnijim u očima Sidnija Polaka.

Tačno onako kao da je iz groba izišlo.

Polak je počeo da cvili.

U početku je to činio tiho, kao gladno štene. Zatim sve jače, sve otegnutije. Glavu je uvlačio u ramena očekujući udarac ili metak.

Bio je bez snage da izgovori neku reč, da moli ili da se brani. Jednostavno je klečao, izgledao upola manji nego što jeste i tužno, štektaivo cvielo kao dete uhvaćeno u krađu i dovedeno pred razjarenog oca!

Nije imao pojma koliko je vremena prošlo; jednostavno je izgubljeno cmizdrio na ulici, oborene glave, s molitvom u mislima.

Onda je osetio dodir nečije ruke po ramenu i stresao se!

— Ne — kriknuo je najzad i uzmakao, užasnut.

Ali, to nije bio Hagard!

— Šta radite tu? — upitao ga je Dadli Den šapatom.

Berberin je glupo buljio u široko Dadlijevo lice.

— Ja... — promucio je i osvrnuo se nekoliko puta oko sebe, ništa... Je li on otišao?

— On? Koji on?

Berberin se teškom mukom pri-diže. Dadli mu pomože da se uspravi na noge.

— Zatekao sam vas ovde da cvilite — rekao je momak, podbočivši se. — Bogami, dobro ste se naljoscakali, Polak!

Berberin nije shvatio ništa.

— Jesi li... jesi li video još nekog kraj mene? — upitao je.

Ovaj odmahnu glavom.

— Nisam. Koga bi trebalo da vidim?

Ali Polak nije bio više razgovorljiv.

Da li mu se zaista pričinjavalo sve ono malopre? Nemoguće! Ako se tu nije umešao sam nečastivi, onda je on poludeo! Jasno je čuo mamuze i video Hagarda pred sobom, biedog kao smrt. Kako je odjednom iščezao?

— Išao sam kod Tobijasa — javi se Dadli malo zatim — zvao me je da dođem kad stignem da mu pravim društvo. I unapred mi je to platio dvadeset dolara! Ali...

Polak tek tada vide da Dadli u levoj ruci drži pušku.

— Šta se desilo? — upitao je.

— Vrata su bila otvorena — snizio je glas mladi besposličar, a unutra je gorelo svetlo. Kad sam ušao i pozvao Haka, niko mi se nije javio!

— Blago njemu — procedi Polak — on može da spava posle svega!

— Vraga! Spavao je, zaista, ali večnim snom!

— Kako? — trže se Polak i piće kao da mu odjednom izvetri iz glave. — Hoćeš da kažeš...?

Dadli je klimnuo glavom.

— Našao sam ga mrtvog — reče.

— Hagard! — jeknu berberin, sada sigurniji u to da mu se malopre nije ništa pričinjavalo. — On ga je ubio! I po mene je došao... Počeo je da se sveti svima onima koji su bili tamo, pod onim drvetom! Tobijas, pa sam ja na redu, pa Konvej, Spokers...

Dadli ga uhvati za prsa i prodrma.

— Čekajte malo — povika. — Nisam video krvi na Tobijasu!

— Udavio ga je? — izbeči se Polak, a ruka mu nesvesno pođe prema vratu.

— Ne znam — sleže ramenima mladić — ali svetiljka je gorela, puška je bila kraj зида, a trgovac je ležao prevrnutih očiju! Možda je imao problema sa srcem?

— To je bio Hagard — uporno je ponavljao Polak.

— Neka doktor o tome brine — promrmlja Dadli. — Ja bih najradije otišao odavde. Hoćete li sa mnom ili imate nameru ponovo da kleknete?

Berberin se trže i ispruži ruke.

— Ne, čekaj — povika i dotrča do Dadlija koji je već polazio — idem s tobom! Ako čuješ da zveckaju mamuze, pucaj na tu stranu odmah! To je Hagard!

— Ne pucam u duhove — kiselo se osmehnu mladić, iako mu oko srca nije bilo baš lako.

Ubrzali su korak.

•
• •

Zvezde se utrnule u zoru.

Međutim, Džakšna se nije mogao prepoznati. U to doba obično bi se otvarala vrata saluna, odjekivao zvuk vode na ulici koju bi izbacivali perači podova, šumele metle po verandama, kloparali točkovi trgovaca koji su iz magacina dovozili u prodavnice novu robu...

Tog jutra sve je bilo drukčije.

Niko se nije usuđivao da prvi oglasi dolazak novog radnog dana.

Sa svog prozora na spratu „Kazino-bara” Rajli Meredith je osmatrao ulazna vrata „Generala”, zadovoljan što je i Šonesi zabarikadiran u svojoj jazbini kao i on.

Međutim, vlasnik saluna je ipak morao da otvori jednom gostu.

U tišini jutra zaškripala su velika drvena vrata s ogromnim lancem iznutra. Meredith se vratio ponovo do prozora i pogledao preko puta.

Video je Šonesija kako se sklanja u stranu i propušta stranca u crnom odelu.

Bio je to Dok Holidej!

Čovek koji je, praktično, odveo Hagarda na onaj svet. Ako su ga oni obesili u svom slepom besu, on ga je hladnokrvno razoružao i ostavio ga njima.

Šta je drugo mogao da učini? Da ga ubije! Baš tako, da ga ubije! Bio

DOCK HOLIDEY

★
DOŠAO JE TIHO
I UŠAO U LEGENDU

je to dvoboj po svim propisima starog, dobrog Zapada. Stajali su jedan prema drugom, potegli istovremeno, ali je prokleti kockar gađao u ruke a ne u srce!

Da ga je tada ubio, građani ne bi imali prilike da obese ubicu.

Sada ih ne bi proganjale senke smrti. Aveti koje zveckaju mamuzama po groblju!

Kockar je prošao ispod Meredithovog saluna, prema Bredlijevoj konjušnici.

Džordžijanac je spavao vrlo loše. Osim toga, imao je dva puta napad kašlja, pa je želeo da malo izjaše u rano jutro kad je vazduh oštar i čist.

Pošto je saslušao Šonesijevo brbljanje o duhovima sa gradskog groblja i povratki Hagarda iz mrtvih, kockar je kao odgovor na sve to zatražio brendi.

— Zar vas to ne zanima? — iščušavao se krčmar, puneći mu čašu.

— Ne!

— Ali, videli su ga svi? Ovako, kao sada ja vas!

— Da li ste ga vi videli?

— Ja ne, ali...

Holidej kljmnu glavom i uputi se izlazu.

Šonesi je za njim ponovo zatvorio kapike i stavio lanac.

Bredlijeva štala imala je ogromno potkrovlje za zimske zalihe sena. Dole, u boksovima, nalazili su se konji predati na čuvanje i negu. Međutim, posle događaja sa Hagardom kada mu je ubica razjurio konje, Bredli je imao sve manje posla.

Toga jutra, pored Holidejevog šarca, tu su se našla samo jedna kobila i vranac.

Naravno, bio je tu i Bredli. Sedeo je na gomili ustajale slame, oslonjen o jedan drveni boks i blaženo gledao stranca.

Kraj nogu se nalazila boca. Prazna.

Luis Bredli je slabo pamtió godinu svog rođenja. Davali su mu negde oko šezdeset do sedamdeset godina. Imao je veliki nos, večno rumen od viskija, nekoliko zuba u ustima koji su mu služili da nešto pojede kad nije imao šta da popije, a bradu bi obrijao kod Polaka samo ako ga ovaj nagovori i časti ga pićem. Inače ga je mrzelo da sebi obezbeđuje takav luksuz.

Kockar je zastao na ulazu, ošamućen zadahom viskija i balege.

Bredli ga je opazio i podigao ruku.

— Bio je ovde — teče. — Uzeo je jednog konja i odjahao... Šta sam mogao?

Ne rekavši ništa, Holidej pride svom sedlu i ponese do Miga.

Konjušar se nekako podiže i krenu na tu stranu.

— Ne verujete? — zaplitao je jezikom. — To je bio on! Isto lice, oči, košulja, mamuze... I ona ogrlica od srebra! Vredi sanduk najboljeg viskija!

— Baš tako izgleda? — reda radi je uzvratio kockar.

— Tačno. To je Hagard, neka ga đavole odnesu! Mislio sam da duhovi ne govore, ali ovaj je govorio, kao i svaki drugi.

Kockar je ćutao.

— Možda bih se i uplašio — cerio se starac — ali sam već bio pijan. A u životu sam svašta video, zašto ne bih i jednog duha? Niste čuli novosti, mister? Tobijas je nađen mrtav u svojoj radnji, a Konveju je Hagard razbio metkom prozor, jedva se spasao...

— To je neki vrlo opasan duh — primeti Džordžijanac.

Bredli se nasmejao i ponovo vratio svojoj slami.

— Spava mi se — reče. — Čudno je to kad duhovi govore, zar ne? Pitao me je za put prema „F. E. M.“ ranču a ja sam...

— Ranču? — trže se Holidej, osećajući da je učinio veliku glupost.

Jer, kad je Hagard ostao razoružan, umesto da mu uzme papir kojim je stekao pravo na ranč u pokeru, on je dozvolio da ga zgrabe razjareni građani i obese!

Upravo se sve desilo brzo da je i sâm bio tada zaprepašćen. Nikad mu ne bi palo na pamet da će usred Grand Džakšna buknuti linč!

Hagarda su sahranili sa tim papirom!

— Kad je otišao? — upitao je konjušara.

— Ne znam — rekao je sanjivo ovaj — pre pola sata ili sat. Pojma nemam! Zar ćete opet da ga ubijete, kao duha?...

Ali kockar ga nije čuo.

Bacio se u sedlo i poterao ždrepcu.

*
• •

Vesti su na ranč „F. E. M.“ stizale sa zakašnjenjem, ali su Medoks u Ejpril već znali za poslednje događaje osim za trgovčevu smrt i šetnju Sola Hagarda po gradu između večeri i jutra.

Bio je to dan kada je Loreta Korner trebalo da krene kočijom za Blaf.

Obe žene su sedele u trpezariji, dok su pričalice Džo i Medoks pokušavali napolju da običnim, dnevnim poslovima zaborave na grad i priče o sablastima.

Držeći se svog obećanja, Medoks je i ovog puta ostao bez opasača i kolta. Verovao je da ništa neće pomutiti ovako lepo, sunčano jutro.

Gluposti o ranču koje je, navodno, Forni Menigold davno još dao na pokeru nisu ga mnogo tištale. Bio je spreman na sve da ga odbrani, ako je Ejpril to želela. Međutim, devojka je bila vrlo ćutljiva i pored svesrdnog Loretinog nastojanja da je oraspoloži.

Onda, kao onog jutra, prva ga je opazila...

Ustala je sa stola i prišla prozoru, s rukom na prsima. Kao da je želela da pod dlanom priguši snažne otkucaje srca.

Preko ravnice, dolazio je jahač.

Loreta je posmatrala devojkicu i osetila njenu uznemirenost.

— Nešto nije u redu? — upitala je.

— Dolazi — prošaputala je devojka.

Loreta pomisli na Klifa i prebledela. Prišla je uz Ejpril i bacila pogled u daljinu.

Ne, to nije bio Klif. On nikad ne

jaše sâm i nema tako drečavocrvenu košulju.

— Na koga si mislila kad si rekla da dolazi? — pitala je žena, trudeći se da joj glas zvuči mirno.

— Onaj ubica. To je on.

Rančerova žena se osmehnu.

— Ne budi smešna, Ejpril — rekla je. — Kako mogu mrtvi da jašu? Tebi se to samo čini.

— Ne, sigurna sam... — pokrila je lice šakama i otrgla se.

Širom je otvorila vrata da nešto vikne Torniju. Međutim, i on i Džo su takođe videli konjanika u daljini.

Medoks je odbacio sekiru od sebe i krenuo prema kući.

Devojka se ispreči pred njega.

— Kuda ćeš?

Mladić joj se zagleda u oči. Tražio je u njima bilo kakav znak kolebanja, ali uzalud.

— Ni sad mi ne dozvoljavaš da "zmern koltove? — upita.

— Ne!

— Čak iako nam preti opasnost?

— Nemamo čega da se plašimo...

— U redu!

Vratio se i dohvatio sekiru. Kako je stegao dršku, zglobovi su mu pobelegli. Ona nije mogla da mu vidi lice: bilo je stegnuto, prosto ružno u svojoj rešenosti da nekome smrskava glavu!

Pričalica Džo je još uvek imao rame u zavojima, ali mu je zdrava desnica bila preslaba da drži pušku.

Ejpril je stajala na ulazu, kao skamenjena.

Jahač je rastao sve više: bila je to istovetna slika. Kao da se vre-

me zaustavilo: crvena košulja, plave pantalone, ogrlica koja blješti na jutarnjem suncu...

Sol Hagard se vraćao po svoje!

Ejpril oseti na ramenu Loretinu šaku.

Bili su toliko zauzeti tom slikom da nisu primetili kako se sa druge strane približava novi jahač.

Sol Hagard je već ulazio u ogradeni deo ranča, s rukom na koltu.

Video je dve žene na ulazu, visokog, snažnog mladića, sa sekirom i nenaoružanog starca. Ejpril opazi da se osmehuje pod senkom šešira.

Drugi jahač je iznenada nekud nestao.

Torni Medoks je ispitivački odmerio koštunjavog, bledunjavog došljaka koji je posejao paniku u gradu. Šta je to bilo na njemu što opčinjava i paralise? Oči?

Medoks malo podiže svoju sekiru, jedino što je imao kod sebe za odbranu.

Hagard sjaha, istim onim sporim pokretom kao onog jutra kada je prvi put posetio ranč i zatekao devojku i starca. Njegov konj se malo odvoji prema koritu s vodom i on ostade malo raskrečen, iskošen, nadmen.

Zatim je zavukao ruku pod košulju i izvukao neki papir.

— Ovde sve jasno piše — progovorio je hrapavim glasom.

— Šta je to? — odazva se Medoks.

— Priznanica na ranč — dobaci Hagard.

Medoks podiže sekiru, ali Hagard

spusti ruku na opasač. Ejpril siđe trčeći sa verande i stisnu se uz Tor-nija.

— Ne izgledaš kao duh — pre-zrivo mu odbrusi mladić.

— Ne izgleda — složi se glas iza njih.

Medoks se okrete.

Nekoliko jardi sa strane stajao je kockar.

Niko ga nije osetio kad se pri-šunjaao. „Ni Hagard! Njegovo izne-nadenje je, izgleda, bilo najveće. Što se tiče ostalih, njima se dan ponovo učinio lepšim, čovek iz Džordžije bio je sigurna garan-cija da je pravda na njihovoj stra-ni.

Medoks spusti sekiru i pokuša da se nasmeje, ali nije išlo. Kockar, u stvari, nikud nije gledao osim u Ha-garda. A ovaj se neodlučno okre-tao na tu stranu.

— Za obešenog nisi baš prikladan — dobaci mu Holidej. — Nemaš čak ni ogrebotinu oko vrata! Možda ti je gore neki svetac izbrisao trag omče?

Hagard je ćutao.

— Zar me se ne sećaš? — ponovo ga oslovi kockar.

Kako nije dobio odgovor, on se malo osmehnú krajevima usana.

— Kako bi i mogao — reče hla-dno — kad ti nisi Sol Hagard!

Čovek iznenada spusti ruku dole, ali u Džordžijančevim šakama već su bljesnule niklovane cevi oba te-ška „linkolna”.

Hagardova ruka ostade u vazdu-hu, na domaku oružja.

Malopredašnji sjaj u očima polako

je gasnuo. Iščežla je i poslednja sen-ka samouverenosti i tajanstvenosti.

— Otkopčaj gvožduriu — naredi mu Holidej.

Ceo grad je izišao na ulicu kada se pojavio Holidej sa razoružanim Hagardom.

Pratili su ih izdaleka, no niko se još nije usuđivao da im pride bli-že i postavi pitanja.

Konvej, Meredith i Polak gurali su se u prvim redovima da bi što bli-že osmotrili Hagarda. Ovaj je, me-đutim, uporno zurio u zemlju, bez voljan i prepušten svojoj sudbini.

Pred Korbenovom kancelarijom stajao je Endrju O'Brajen, privreme-ni šerif Džakšna.

Pred njim je kockar zaustavio svog šarca.

O' Brajen je bio mlad, odlučan momak, oštarih crta lica i prodor-nih očiju. Imao je crnu, talasastu, brižljivo podkresanu kosu. Nela-godno se osećao u ulozi čuvara za-kona, naročito su mu teško padali opasač i koš na koje nije bio navi-kao. On je umeo da drži samo knji-gu i da se suočava sa sudijom Šeri-danom i advokatima optuženih, ali ne i s ubicama i napasnicima na ot-vorenom prostoru.

— Je li to... Hagard? — upitao je O'Brajen, pokazujući na zaroblje-nika.

Ulicom zavlada tajac. Svi su na-čuljili uši.

— Jeste — odgovorio je kockar

— ali ne Sol, već Met. Met Hagard, njegov brat blizanac!

Kroz ljude prostruja uzdah. Zatim nastade žagor, nadvikivanje, psovanje, kletve, a neko se čak i nasmeja. O'Brajen podiže ruku i umiri gomilu. Brus Konvej stade kraj njega, prvi put iskreno zadivljen pred Džordžijancem.

— Kako... Kako ste znali? — upitao je.

— Da je zaista duh Sola Hagarda — mirno uzvрати kockar — onda bi imao masnicu oko vrata i obe ruke ranjene. A ovaj je bio neki do bro izglaćan duh!

— Šta je, do đavola, hteo? — naroguši se Polak. — On je ubio Tobijasa!

— Tobijas je umro od srca — javi se neko iz gomile.

— Svejedno, on je to prouzrokovao — derao se Polak.

— Tišina! — podviknu O'Brajen sa puno autoriteta. — Dosta je priče... ili ću otvoriti istragu u vezi onog linčal!

Ljudi se ponovo utišaše.

— Ko si ti? — okrenu se O'Brajen prema Hagardu.

— Čuli ste — promrmljao je ovaj neraspoloženo. — Mi smo braća... Sol je došao ranije u grad, trebalo je da pripremi malo teren pa da se kasnije nademo. On je uvek vodio glavnu reč, u svemu sam ga slušao, pa i tada... Međutim, stigao sam u određeni dan kasno. Prisustvovao sam vešanju i zakleo sam se da ću se osvetiti! Zapamtio sam one najbliže njemu, one koji su držali njega, i onog koji mu je namakao omču.

Konvej se bučno iskašlja, pogledajući sa strane O'Brajena.

— Nisam vičan osveti — nastavi Met Hagard. — Nisam dosada ubio čoveka, niti sam imao nameru. Hteo sam samo da ih zaplašim. Nisam onda znao da je Sol ubio šerifa...

— Gle, pa on ništa nije znao? — dobaci neko sa strane. — A zveckao je po groblju, prokletnik!...

— A mi mislili... vampir! — prokomentarisao je sebi u brađu Stenli Polak, pogledavši u iscereno Dadlijevo lice pored sebe.

Okružili su Meta Hagarda sa svih strana.

— Gde je leš tvoga brata? — upitao je O'Brajen.

— Zakopao sam ga malo niže od groblja — odgovori ovaj. — Obukao sam sve njegovo što je imao na sebi, da bih još više ličio...

Gomila ponovo zažagori.

Kockar polako izvuče svog šarca ispred šerifove kancelarije.

Crvena košulja Sola Hagarda ostala je samo mrlja u šarolikoj gomili sveta na glavnoj ulici Grand Džakšna.

*
*
*

Kočija za Blaf stigla je na vreme pred poštu i bez zadržavanja kretala dalje, na jug.

Dok Holidej otvori vrata pred Loretom Korner. Njene zelene oči gledale su ga toplinom koja bi istopila i led, ali ne i kockarevo srce.

— Šteta — kazala je tiho — što ne idemo u istom pravcu, Dok.

— Možda ćemo se sresti nekada — odgovorio je.

— Pazite da to ne bude u kasnim godinama — osmehnula se. — Kada ćete vi?

On pokaza iza sebe.

— U Efrajm — reče i podiže ruku sa lasom. — Treba ovo da vratim jednom čoveku.

Ona ga je nekoliko časka gledala u oči.

— Verujem da se tom čoveku neće dopasti vaš dolazak? — upita.

— Otprilike. Zbogom, mis Kornel...

— Samo Loreta, Dok. I ne „zbogom“...

— Onda... do viđenja!

Zatvorio je vrata za njom i mahnuo vozaču.

Njena glava bila je na prozorčetu sve dok kočija nije zamakla za ugao ulice. Kad se prašina za točkovima slegla, Holidej se baci u sedlo svom Migu.

Laso okači o jabuku sedla. Na drugoj strani je, tada, ugledao laku kočiju koju je vozila plavokosa devojka. Do nje se nalazio muškarac.

Bili su to Ejpril Menigold i Torri Medoks.

Nije želeo da ih sačeka. Nije želeo da čuje nikakve reči zahvalnosti.

Onda je, levo od sebe, opazio novog šerifa O' Brajana sa grupom gradskih većnika. I oni su hitali prema njemu.

Kockar obode svog konja.

Ništa ga nije moglo zaustaviti. Ni povici O' Brajana, Konveja, Polaka i Flanegena.

Ni otegnuti poziv Ejpril Menigold.

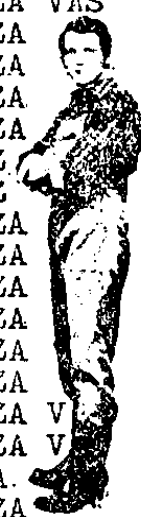
Čovek iz Džordžije se udaljavao nošen demonskim galopom veličanstvenog ždrepcu. Pred njim je šumeo Kolorado.

A iza njega, snežne kupe Savač planina, hladne i ledene kao oči legendarnog strelca i kockara...

KRAJ

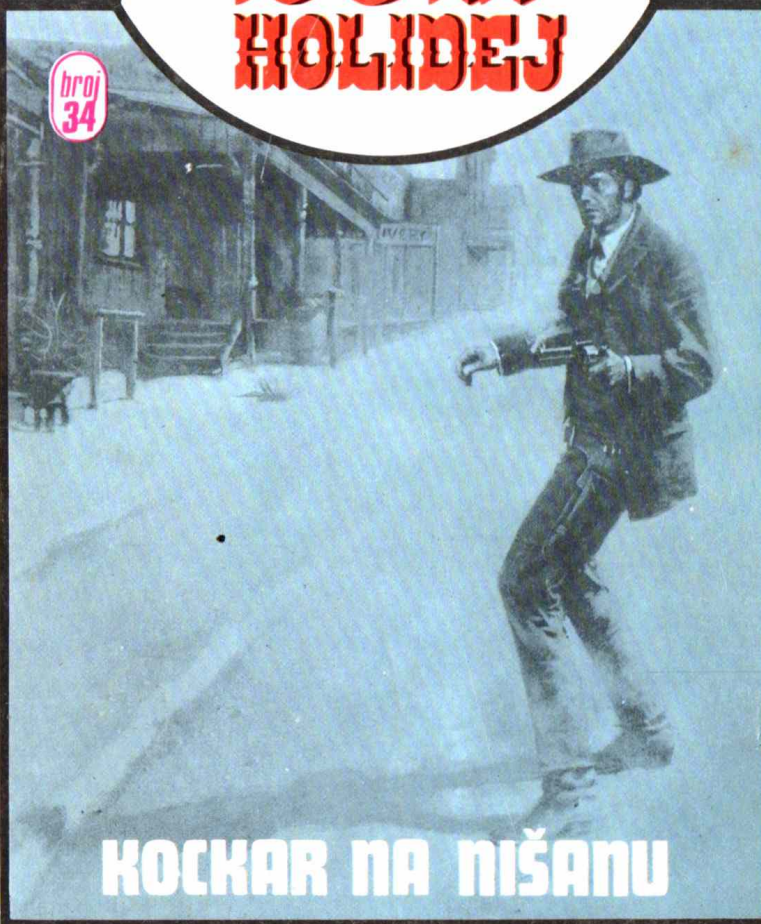
[illegible]

ZABAVNE ROMANE FORUM

DOX HOLIDEJ

broj
34

KOCKAR NA NIŠANU

SVAKOG 1. U MESECU

februar 1975.